

GLAS ISLAMA

A KO GOVORI LJPŠE OD ONOGA KOJI POZIVA ALLAHU, KOJI DOBRA DJELA ČINI I KOJI GOVORI: 'JA SAM DOISTA MUSLIMAN!' (KUR'AN)

ZƏRİ I ISLAMIT
الصوت
الإسلام

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

CIJENA: 120 DINARA | BIH 2 KM | CG 1€ | EU 3€ | US 4\$ | CHF 4 | CAD 4 | AUD 2

MAJ 2026. | BROJ 367

Bajram mubarek olsun

500 GODINA

ALTUN ALEM DŽAMIJE

IMPRESUM

LIST ZA VJERU, DRUŠTVO I KULTURU

IZDAVAČ:

Media centar Islamske zajednice u Srbiji

DIREKTOR:

Salahudin Fetić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Msc. Edin Redžepović

POMOĆNICA UREDNIKA:

Džemila Dudić-Delić

NOVINAR:

Amela Biberović

FETVA-I-EMIN:

Dr. Rešad-ef. Plojović

SARADNICI:

Dr. Hajrudin Balić
Hfz. dr. Almir Pramenković
Dr. Mersada Agović
Dr. Fatima Fejzović
Dr. Kemal Džemić
Dr. Sumeja Smailagić
Mr. Muharem-ef. Omerdić
Mr. Asmir-ef. Crnovršanin
Dr. Harun-ef. Eminagić
Msc. hfz. Haris Zogić
Msc. Dženis Šaćirović
Dženan Kamešićanin
Senad Redžepović

LEKTURA:

Samir Škrijelj

TEHNIČKI UREDNIK:

Ifet Aličković

MARKETING

Alen Omerović

WEB REDAKCIJA

Denis Kučević

DISTRIBUCIJA:

Izdavačka ustanova El-Kelimeh, Novi Pazar

ŠTAMPA:

Grafičar, Užice

ADRESA:

Ul. Gradska 1, 36300
Novi Pazar, Srbija

TEL/ FAX:

(381)20 337 270

ČASOPIS IZLAZI MJESEČNO

E-MAIL

Salahudin Fetić: salahudin@glas-islama.com
Edin Redžepović: edin_redzepovic@hotmail.com
Amela Salković: amela@glas-islama.com
Ifet Aličković: ifet@glas-islama.com
Redakcija: redakcija@glas-islama.com
Marketing: marketing@glas-islama.com

PORTAL

Glas islama: www.glas-islama.com

Redakcija Glasa islama odgovorna je samo za stavove iznesene u rubrici "Naše viđenje". Za stavove u ostalim prilozima odgovorni su potpisani autori.

Kao mjesečni list bavimo se vjerskim, društvenim i kulturnim temama, te geopolitičkim i stratejskim istraživanjima. Pozivamo autore i istraživače, kao i prevodioce na suradnju; da objavljuju svoje autorske radove, kao i prijevode, u formi analitike, kolumne, reportaže, intervjua i dr. Čitaocima pozivamo da kandidiraju i podrže naše projekte, akcije i ideje.

Rad Glas islama podržava Ministarstvo pravde – Uprava za crkve i vjerske zajednice.

Ministarstvo pravde
Uprava za saradnju s crkvama
i vjerskim zajednicama

Rješenjem od 12.12.1996. g. GLAS ISLAMA je registrovan kod Ministarstva za informacije Republike Srbije pod registarskim brojem 2281.

CIJENA: 120 DINARA | BIH 2 KM | CG 1€ | EU 3€ | US 4\$ | CHF 4 | CAD 4 | AUD 2 APRIL 2026. | BROJ 366

SABOR ODAO PRIZNANJE MEŠIHATU, USTANOVAMA I MEDŽLISIMA NA EPOHALNIM USPJESIMA

RASPIŠANI IZBORI ZA REISU-L-ULEMU: NOVOG POGLAVARA ISLAMSKE ZAJEDNICE BIRA POSEBNO IZBORNO TIJELO

ODRŽANA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA VJERSKIH ZAJEDNICA BALKANA U SKOPLJU

CENTRALNA BAJRAMSKA SVEČANOST U TUTINU

KURBAN-BAJRAMSKA PORUKA

Draga braćo i sestre

Danas je dan Arefata, najbolji dan u godini, kada Uzvišeni Gospodar ibadetom posta iskupljuje grijehe učinjene u prošloj i narednoj godini i kada su na jednom mjestu, u časnoj Meki, na brdu Arefatu, okupljeni vjernici ujedinjeni u jednoj namjeri – da se iskrenom vjerom i dovama što više približe Stvoritelju, sa željom da čovjek bude uz čovjeka jednako slobodan i jednako sretan, sa porukom da u cijelom svijetu zavladaju mir i sigurnost.

Sutra je, ako Bog da, Kurban bajram. Ovaj mubarek dan je tačka na kojoj se susreću hadž, kurbanska žrtva, arefatska dova, udieljena sadaka, međuljudska pažnja i poštovanje.

Braćo i sestre

I ovaj Bajram dočekujemo gledajući kako širom svijeta ljudi ostaju bez života, porodica, vlastitih domova, imetka i svega onoga što je po Božijim i ljudskim zakonima sveto. Niko nije pošteđen stradanja, čak ni bespomoćna i nedužna djeca. Zato neka naše arefatske i bajramske dove budu upućene za mir i blagostanje u cijelom svijetu, da budemo pošteđeni ovih izkušenja.

Budimo ujedinjeni u istini koja je temelj svih Objava - nijedna istinska vjera ne poziva na nered i razaranje niti opravdava patnju nevinih.

Iako vladaju velike smutnje oko nas, neće nas spriječiti da Bajramom širom otvorimo ne samo vrata naših kuća, nego i vrata naših srca svakom dobronamjernom čovjeku, da jačamo duh njegovanja dobrih međukomšijskih odnosa, duh prijateljstva i ljubavi.

U danima Bajrama svoju radost uvijek smo dijelili s drugima. Ona je bila toliko velika da je uvijek prelazila preko naših avlijskih ograda i kapija. Poput svjetlosti razlijevala se na sve oko nas. Neka nam i ovaj Bajram zablista u punoj svojoj raskoši.

Poštovana braćo i sestre

Allaha Dragog molim da dolazeći mubarek dani Bajrama budu dani mira i duševnog zadovoljstva, ispunjeni radošću, bratskom pažnjom, istinskom ljubavlju, iskrenim međusobnim razumijevanjem, pomaganjem i podržavanjem.

Kao muslimani ove države ni ove godine nismo bili u prilici organizirano putovati na hadž, uživati u ljepoti Časne Kabe i osjetiti njenu svetost, ali smo umjesto toga pozvani da dodatno pokažemo poštovanje prema svetosti časti, dostojanstva i obraza brata muslimana, na koju mnogi svakodnevno svojom riječju i djelom olahko udaraju, a za koju veliki ashab Allahovog Poslanika, Abdullah ibn Omer r.a., reče da je veća i od svetosti

Kabe, što nam i sam Allahov Poslanik a.s. poruči na oprosnom hadžu.

Neka naša bajramska žrtva bude ispunjena iskrenom bogobojažnošću i nadom da će naši kurban i svi drugi ibadeti biti primljeni kod Gospodara svjetova.

Znajmo da je tajna uspjeha na ovome svijetu u međusobnom potpomaganju u dobru i odvrćanju od zla.

Svim muslimanima u Srbiji i Sandžaku, Bošnjacima širom dijaspore, cijelom ummetu Poslanika Muhammeda a.s., BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN.

Dekan FIS-a pozvan na međunarodnu naučnu konferenciju u Indoneziji

Dekan Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru, prof. dr. Enver Omerović, pozvan je da učestvuje kao jedan od izlagača na međunarodnoj naučnoj konferenciji pod nazivom „Integrating Islamic Perspectives in Psychology, Law, and Education: Addressing Global Mental Health, Justice, and Learning Challenges in the Digital Era / Islamske perspektive u psihologiji, pravu i obrazovanju: globalni izazovi mentalnog zdravlja, pravde i učenja u digitalnoj eri“, koja će biti održana 4. jula 2026. godine u Indoneziji.

Riječ je o značajnom međunarodnom akademskom skupu koji okuplja univerzitetske profesore, istraživače i stručnjake iz oblasti islamskih studija, psihologije, prava i obrazovanja, sa posebnim fokusom na izazove savremenog digitalnog doba i potrebu povezivanja tradicionalnih islamskih vrijednosti sa savremenim naučnim pristupima.

Posebno je značajno što se Fakultet za islamske studije našao među partnerskim institucijama konferencije zajedno sa univerzitetima iz Malezije, Australije i Indonezije.

Delegacija FIS-a posjetila Medžlis Tutin i odjeljenje Medrese

Dana 15. maja 2026. godine, delegacija Fakulteta za islamske studije boravila je u posjeti Medžlisu Islamske zajednice Tutin, gdje je realiziran niz aktivnosti s ciljem jačanja saradnje i predstavljanja rada Fakulteta.

Tokom boravka u sjedištu Medžlisa, delegaciju su ugostili predsjednik Medžlisa msc. Omer-ef. Đonđić, glavni imam Vahjudin-ef. Čosović, kao i koordinator Ženskog odjeljenja Medrese Gazi Isa-beg u Tutinu Edib-ef. Zukorlić.

U srdačnom i konstruktivnom razgovoru istaknuta je važnost Fakulteta za islamske studije kao prestižne islamske obrazovne ustanove koja kroz svoj rad doprinosi školovanju i odgoju novih generacija.

Predsjednik Mešihata primio delegaciju Diyanet vakufa R. Turske

Dana 27.04.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je delegaciju fondacije Türkiye Diyanet Vakfı predvođenu zamjenikom generalnog direktora Redžep Šukru Balkanom, koja se bavi podrškom aktivnostima Diyaneta – Uprave za vjerske poslove R. Turske, promocijom autentičnih islamskih vrijednosti, te pružanjem humanitarne pomoći širom svijeta.

Nakon dobrodošlice, muftija Dudić je goste upoznao sa odgojno-obrazovnim i drugim ustanovama Islamske zajednice, s posebnim akcentom na Medresu Gazi Isa-beg, čiji novi objekat je u završnoj fazi radova. Tom prilikom, naglasio je da je veoma važno da turske institucije: Diyanet, Turska ambasada, Generalni konzulat i TIKa budu uključene u realizaciju projekata Mešihata koji su zaostavština iz osmanskog perioda, kao što je Medresa Gazi Isa-beg, Stari hamam, Lejlek džamija i dr.

G-din Balkan izrazio je zadovoljstvo posjetom Mešihatu, a naročito činjenicom da Islamska zajednica značajno ulaže u vjerske odgojno-obrazovne ustanove, poput Medrese, u vremenu kada je prisutna tendencija dehumanizacije ljudi u cijelom svijetu, a naročito pripadnika islama. Dodao je da je važno da muslimani kroz svoje obrazovanje prate tehnološke trendove, jer generaciji koja vlada naukom i tehnikom pripada budućnost.

Nakon prijema, gosti su sa domaćinima obišli objekat nove Medrese, Altun alem džamiju i proučili dovu na mezaru rah. muftije Muamer-ef. Zukorlića.

Ambasador R. Türkiye posjetio predsjednika Mešihata

Usrijedu, 29.04.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je delegaciju Ambasade R. Türkiye u Beogradu, koju je predvodio ambasador, nje. Ilhan Saygili.

Na sastanku je bilo riječi o aktuelnim temama, ali i budućoj posjeti predsjednika R. Türkiye Redžepa Tajipa Erdoana Republici Srbiji, tokom koje je planiran i dolazak u Sandžak.

Predsjednik Mešihata zahvalio je ambasadoru g. Saygiliu i generalnom konzulu u Novom Pazaru Osmanu Pešmenu na posjeti te ukazao na važnost očekivane posjete predsjednika Erdoana Srbiji i njene pozitivne efekte za sve građane ove države, posebno muslimane koji žive u njoj, uz očekivanje da će tom prilikom biti postignuti dogovori i sporazumi za realizaciju različi-

tih infrastrukturnih i drugih projekata, koji će potvrditi prijateljstvo dvije države, ali i donijeti dobrobit svima koji žive na ovim prostorima. Također, naglasio je da će Islamska zajednica sa svog nivoa doprinijeti uspjehu ove posjete shodno svojim mogućnostima i prilici koja joj bude data.

Turski ambasador zahvalio je predsjedniku Mešihata na spremnosti da Islamska zajednica dadne doprinos uspjehu posjete, uz naglasak da je pored zajedničkog rada na onom što se očekuje i planira, potrebno da zajedno, uz međusobno uvažavanje, radimo i na prevazilaženju i rješavanju izazova iz prošlosti, te da je u tom cilju bitno da dobro poznamo situaciju iz prošlosti i uzroke, ali i ne dozvolimo da oni budu teret koji nas usporava ili sprječava u iznalaženju rješenja za dobrobit svih pripadnika Islamske zajednice, ovog kraja i države Srbije.

Muftija Dudić primio akademika Muhića

Upovodu 500 godina postojanja Altun-alem džamije, u Novom Pazaru boravio je akademik Ferid Muhić u svojstvu izlagača na tribini „Značaj vakufa i džamije u očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta“ koju je organizirao Mešihat Islamske zajednice.

Tim povodom, predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je akademika Muhića zahvalivši mu se što je prihvatio učešće na pomenutoj tribini na kojoj je izlagao i akademik Enes Pelidija.

Akademik Muhić izrazio je zadovoljstvo što je dio i ovog projekta Islamske zajednice, istakavši da se uvijek stavlja na raspolaganje Mešihatu kada su u pitanju naučni skupovi koji afirmiraju vjerski, kulturni i nacionalni identitet bošnjačkog naroda.

Akademici na tribini o značaju vakufa i džamija

Uorganizaciji Mešihata Islamske zajednice i Vakufske direkcije, 04.05.2026. godine, u prepunoj sali amfiteatra Fakulteta za islamske studije obilježen je veliki jubilej – pet vjekova postojanja Altun-alem džamije, jednog od najznačajnijih vjerskih i kulturno-historijskih objekata ovog kraja.

Tim povodom, održana je tribina pod nazivom „Značaj vakufa i džamije u očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta“.

U uvodnom dijelu prisutnima se obratio direktor Vakufske direkcije hfz. Abdurrahman-ef. Kujević, nakon čega su o ulozi vakufa kroz historiju i njegovom značaju govorili akademik dr. Ferid Muhić i akademik dr. Enes Pelidija.

Na kraju se prisutnima obratio i predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, naglasivši da vakufi, kao trajna dobra Zajednice, predstavljaju temelj očuvanja duhovnih i kulturnih vrijednosti, ali i važan faktor identiteta muslimana na ovim prostorima.

Obnova Altun-alem džamije dodatno je naglasila potrebu brige o kulturnoj baštini, ali i njenom prenošenju na buduće generacije.

Predsjednik Mešihata primio direktora Vakufske direkcije Rijaseta

Dana 05.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je novoimenovanog direktora Vakufske direkcije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Husa Salihovića sa saradnicima, koji su u Novom Pazaru boravili povodom Manifestacije 500 godina Altun-alem džamije.

Tom prilikom, muftija Dudić čestitao je direktoru Salihoviću na ovoj odgovornoj funkciji sa željom da nastavi putem svog uspješnog prethodnika, bivšeg direktora dr. hfz. Senaid-ef. Zajimovića. U toku razgovora bilo je riječi o aktuelnim projektima koje realiziraju Mešihat i Vakufska direkcija, te planovima zaštite i unapređenja vakufske imovine u narednom periodu.

Muftija Dudić primio akademika Enesa Pelidiju

Akademik Enes Pelidija bio je izlagač na tribini koja je održana na Fakultetu za islamske studije na temu „Značaj vakufa i džamije u očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta“, u okviru Manifestacije 500 godina postojanja Altun-alem džamije.

Tim povodom, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je akademika Pelidiju kojem se zahvalio na odazivu.

Akademik Pelidija izrazio je zadovoljstvo posjetom Islamskoj zajednici i svoje impresije onim što je vidio tokom svog boravka.

Predsjednik Mešihata primio izaslanika predsjednika Srbije

Povodom proglašenja završetka radova i otvorenja Altun-alem džamije, 05.05.2026. godine, na svečanost tim povodom došao je

izaslanik predsjednika R. Srbije, savjetnik Aleksandra Vučića, g. Milorad Veljović.

Prije svečanosti, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je g. Veljovića, kojem se zahvalio na posjeti, kao i na značajnoj pomoći i podršci koja je sa nivoa predsjednika države upućena prilikom obnove Altun-alem džamije.

G. Veljović je prenio čestitke Aleksandra Vučića, te izrazio svoje zadovoljstvo što se nalazi u rodnom kraju za koji ga, kako je rekao, vežu najljepše uspomene i prijateljstva, uz obećanje da će država u bliskoj budućnosti uložiti još više u infrastrukturu Islamske zajednice te ubrazati proces vraćanja oduzete vakufske imovine.

Muftija Dudić primio ministra Dačića

Prije zajedničkog odlaska na svečanost u povodu završetka radova i otvorenja Altun-alem džamije, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, 05.05.2026. godine, primio je ministra Ivicu Dačića sa višočlanom delegacijom, koji je u svojstvu izaslanika predsjednika Vlade R. Srbije dr. Đure Macuta boravio u Novom Pazaru.

Tom prilikom, ministar Dačić prenio je pozdrave premijera Macuta, koji se nalazio na putu van zemlje, te izrazio zadovoljstvo što je Vlada Srbije prepoznala značaj ulaganja u objekat ovakve historijske i arhitektonske vrijednosti i time postala najveći investitor projekta restauracije i obnove Altun-alem džamije.

Muftija Dudić zahvalio se gostu na posjeti, kao i Vladi na značajnim ulaganjima kako bi Altun-alem džamija vratila originalni izgled i stari sjaj, na zadovoljstvo pripadnika islama i svih sa kojima oni dijele životni prostor. Također, izrazio je očekivanja da će Vlada uskoro podržati i projekat sanacije posljedica požara koji je zimus zahvatio prostorije Islamske zajednice, zaštita ima čvrsta obećanja premijera.

U delegaciji ministra unutrašnjih poslova Ivice Dačića bio je i direktor Policije general Dragan Vasiljević.

Muftija Dudić primio ministra Konakovića

Ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine g. Elmedin Dino Konaković prisustvovao je Sandžak Biznis Forumu koji se od 6-8. maja održavao u Novom Pazaru.

Kao što to svaki put prakticira kada dolazi u Sandžak, ministar Konaković je sa delegacijom, 07.05.2026. godine, posjetio Islamsku zajednicu gdje

Prijem za Medresante koji su ostvarili zapažen uspjeh na takmičenju iz arapskog jezika

Dana 5. maja 2026. godine, direktor Gazi Isa-beg medrese, hfz. Adnan Dupljak, upriličio je prijem za predstavnike Medrese koji su ostvarili zapažen uspjeh na nedavno održanom takmičenju iz arapskog jezika za učenike četvrtih razreda medresa.

Podsjećamo, Novopazarska medresa osvojila je drugo mjesto u ekipnom plasmanu, dok je učenica Aiša Gojak zauzela drugo mjesto u pojedinačnoj konkurenciji. U izuzetno jakoj konkurenciji, nijanse su odlučivale između prvog i drugog mjesta, što ovaj uspjeh čini još značajnijim.

Direktor Dupljak uputio je riječi zahvalnosti učenicima na dostojanstvenom predstavljanju Medrese, te im tom prilikom uručio prigodne hedije. Također, priznanje i hedije uručene su i profesorima arapskog jezika, prof. Dženanu Kamešničinu i prof. Irmi Šiljević, koji svojim predanim radom kontinuirano motiviraju učenike i bude ljubav prema arapskom jeziku.

Prijem za učesnike 25. medresijade

Dana 4. maja 2026. godine, direktor Gazi Isa-beg medrese, hfz. Adnan Dupljak, organizirao je prijem za učesnike nedavno održanih Sportskih susreta za medresante (Medresijada), koji su održani 25. i 26. aprila u Medresi „Reis Džemaludin-ef. Čaušević“ u Cazinu.

Na susrete je iz Novopazarske medrese otputovalo 17 takmičara, u pratnji profesora Šerifa Sačića i Šemsudina Suljevića.

Podsjećamo, naš učenik Bilal Ajdarović osvojio je prvo mjesto u trci na 800 metara, dok su predstavnici Medrese u fudbalu i plivanju zauzeli treće mjesto.

Ističući značaj timskog duha, fer igre, kao i odlučnosti i angažmana, direktor Dupljak zahvalio je takmičarima na dostojanstvenom i lijepom predstavljanju Medrese, naglasivši važnost ovakvih susreta za jačanje zajedništva i sportskog duha među učenicima.

Edin Redžepović primljen u članstvo Svjetske unije islamskih učenjaka

Profesor u Gazi Isabeg medresi, mr. hfz. Edin Redžepović, primljen je u članstvo Svjetske unije islamskih učenjaka (International Union of Muslim Scholars – IUMS), jedne od najpoznatijih međunarodnih organizacija koja okuplja oko 95.000 islamskih učenjaka iz različitih dijelova svijeta.

Odluka o prijemu potvrđena je zvaničnim dopisom iz sjedišta Unije u Dohi, uz izraze dobrodošlice i očekivanja da će svojim naučnim i da'vetskim angažmanom doprinosti ostvarivanju ciljeva i misije ove međunarodne institucije.

U dopisu koji potpisuje generalni sekretar Unije dr. Ali Muhammed es-Sallabi navodi se da je Redžepović primljen kao član koji će svojim radom i djelovanjem doprinosti službi islama, muslimana i pitanjima ummeta.

Svjetska unija islamskih učenjaka osnovana je 2004. godine i okuplja učenjake, profesore, daije i istraživače iz cijelog muslimanskog svijeta. Organizacija djeluje na polju islamskih nauka, savremenog fikha, da've, obrazovanja i pitanja od značaja za muslimanski ummet.

mu je domaćin bio predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić sa saradnicima.

Tom prilikom, muftija Dudić je g. Konakoviću izrazio srdačnu dobrodošlicu i zahvalnost što mu je Mešihat neizostavna adresa koju posjećuje, podsjetivši da je nedavno bio domaćin i novoimenovanom generalnom konzulu BiH u Novom Pazaru g. Muhidinu Hadžibegiću, te da putem institucija kao što je Ministarstvo vanjskih poslova, Ambasada BiH u Beogradu i Generalni konzulat treba jačati privrednu, kulturnu i svaku drugu saradnju između naroda koji žive u ovim dvjema susjednim zemljama.

Ministar Konaković istakao je svoj neponovljivi osjećaj prilikom svake posjete Mešihatu od 2018. godine, izgrađeno prijateljstvo sa rah. muftijom Muamerom Zukorlićem, kao i poštovanje koje gaji prema muftiji Dudiću i Islamskoj zajednici, izrazivši žaljenje što ostali bosansko-hercegovački političari nisu imali naviku prilikom posjete Novom Pazaru obići Islamsku zajednicu - najznačajniju instituciju Bošnjaka i ostalih muslimana u ovoj državi.

Nakon prijema, gosti su sa domaćinima proučili dovu na mezaru rah. Muftije i obišli obnovljenu Altun-alem džamiju.

Saopćenje Mešihata: IZ-a neće biti poligon nijednoj politici

Dana 07.05.2026. godine održana je proširena sjednica Mešihata na kojoj je, pored aktuelnih tema, bilo riječi o napadima i negativnoj kampanji koji se plasiraju na društvenim mrežama i portalima nakon svečanog otvorenja Altun-alem džamije.

Tim povodom, Mešihat obavještava vjernike da je u skladu sa protokolom pozvao Vladu, predsjednika države, bošnjačke ministre, kao i sve relevantne faktore koji su dali doprinos i učestvovali u obnovi Altun-alem džamije da prisustvuju ovom skupu.

U toku rekonstrukcije Altun-alem džamije, kao i nakon toga, Mešihat je u više navrata javno isticao da je shodno zahtjevu Mešihata predsjednik države predložio Vladi R. Srbije da podrži ovaj projekat, koja je za tu namjenu odobrila najveći dio sredstva, u iznosu od 71.130.000 dinara (608.000 eura), koja su uplaćena posredstvom Ministarstva turizma, a da je Grad Novi Pazar iz svojih sredstava uplatio 11.132.770 dinara (95.150 eura), kao i da su Islamska zajednica, džematlije Altun-alem i drugih džamija učestvovali u obezbjeđivanju potrebnih sredstava za završetak radova.

S tim u vezi, Mešihat najoštrije osuđuje napade, zlonamjerne dezinformacije i smutnju koja se plasira nakon ove veoma uspješne i dostojanstvene svečano-

sti, te još jednom poručuje da nikada nijedna politika neće određivati kakva će Islamska zajednica izgledati i kako će organizirati svoje aktivnosti i svečanosti, kao i da će ustrajati na slobodnoj, autonomnoj i nadpolitičkoj organizaciji i djelovanju, za šta se plaća visoka cijena već više od tri decenije.

Također, Mešihat osuđuje neistine i medijske napaade na predsjednika Mešihata, muftiju sandžačkog dr. Mevlud-ef. Dudića i rukovodstvo Islamske zajednice, koji neodoljivo podsjećaju na vrijeme kada je i rahmetli muftija Muamer-ef. Zukorlić bio izložen medijskom linču, i to često od onih koji su ga napadali, a danas ga citiraju i navodno brane, kao što osuđuje i ponašanje pojedinih političara u toku i nakon svečanosti, što je pokazatelj da politikama ne odgovara slobodna, autonomna i nadstranačka Islamska zajednica, već samo kao potencijalni glasački servis i poligon ličnog i političkog marketinga.

Mešihat ovom prilikom odaje priznanje i zahvalnost svima koji su pomagali obnovu Altun-alem džamije, vjernicima koji su strpljivo čekali njeno otvorenje i radovali se danu kada je svojom ljepotom ponovo zablistala i otvorila svoja vrata.

Predsjednik Mešihata primio akademskog slikara Safeta Zeca

Dana 08.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je akademskog slikara Safeta Zeca, koji je u Novom Pazaru boravio povodom Manifestacije „Kultura, umjetnost, nauka“, koja se održala na Internacionalnom univerzitetu, a koja je svečano otvorena njegovom izložbom slika.

Predsjednik Mešihata zahvalio se na posjeti ovom svjetski priznatom umjetniku, koji se smatra jednim od najznačajnijih bosansko-hercegovačkih slikara, poželjevši mu dobrodošlicu i da se lijepo osjeća u Novom Pazaru.

G. Safet Zec, koji prvi put boravi u Sandžaku, kazao je kako je fasciniran onim što je vidio, naročito prilikom posjete Univerzitetu, te da će svoje impresije pokušati pretočiti u umjetnička djela.

Muftija Dudić održao hutbu u Altun-alem džamiji

Dana 08.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić održao je hutbu i predvodio džumu namaz u Altun-alem džamiji.

Govoreći o propisima i dimenzijama kurbana istakao je: „Zaklati kurban svojom rukom, u svojoj avliji i

dijeliti ga među svojim komšijima, rodbinom i prijateljima jeste ponajbolje, ali nas urbani uslovi života i odsutnost mnogih naših ljudi iz Sandžaka uvjerava da ovo veliko djelo nisu u stanju učiniti svi oni koji su to dužni. Otuda je prava blagodat da u našoj Zajednici postoji način kako da ljudi ipak izvrše svoju obavezu klanja kurbana. Islamska zajednica već 33 godine provodi kontinuiranu kurbansku akciju. Ovaj projekat ostaje snažan simbol solidarnosti i brige za zajednicu, potvrđujući važnu ulogu Islamske zajednice u organiziranju i unapređenju društveno korisnih aktivnosti."

Muftija Dudić je upozorio na pojavu koja se dešava svake godine uoči Kurban bajrama: „Pojedine nevladine i humanitarne organizacije nude mogućnost kupovine jeftinih kurbana za muslimane Afrike i Azije. Ne dozvolite da vaše uplate propadnu vođeni uštedom novca, a da ne izvršite obavezu kurbana."

Posebno je istakao da je za Islamsku zajednicu kurbanska akcija misija i ibadet, a ne biznis kojim se povode neke humanitarne i nevladine organizacije: „Kada je u pitanju cijena, postoji pogrešna percepcija da Islamska zajednica određuje cijenu kurbana na tržištu, ali to ne zavisi od nje. Islamska zajednica određuje cijenu kurbana samo za one koji povjerenje daju njoj da u njihovo ime žrtvuje kurban prema navedenim uslovima, pa tako ona ove godine, kao i prethodne, iznosi 250 eura, gdje su uračunati troškovi dubokog zamrzavanja, tzv. šokiranja mesa, električne energije hladnjače gdje se meso čuva tokom cijele godine, troškovi distribucije i dr."

Meso kurbana koji se uplaćuje putem Islamske zajednice tokom cijele godine koristi se za ishranu učenika Medrese Gazi Isa-beg, korisnika vakufskih kuhinja u Sandžaku, socijalnih i zdravstvenih ustanova, te siromašnih porodica i pojedinaca.

Muftija Dudić čestitao Dan bošnjačke zastave

Povodom 11. maja, Dana bošnjačke nacionalne zastave, svim Bošnjacima Sandžaka, Bosne i Hercegovine te naše ponosne dijas-pore upućujem iskrene čestitke, uz želju da ovaj veliki datum u nama uvijek iznova budi ponos, svijest o pripadnosti i odgovornost prema emanetu koji nosimo.

Naša zastava nije samo platno i simbol. Ona je svjedok jednog naroda koji je kroz stoljeća znao sačuvati svoje ime onda kada je bilo najteže, svoju vjeru onda kada su je osporavali, svoj jezik onda kada su ga pokušavali utišati i svoje dostojanstvo onda kada su ga mnogi željeli poniziti.

U njenim bojama utkane su dove naših majki, mudrost naših alima, žrtva naših šehida i nada generacija koje su vjerovale da narod traje samo onda kada zna ko je, šta je i kome pripada.

Zato Dan bošnjačke zastave nije samo datum, to je dan nacionalnog pamćenja i duhovne budnosti. Dan kada se podsjećamo da Bošnjak ne smije biti narod kratkog sjećanja, niti pokoljenje koje će se odreći svojih korijena zarad prolaznih interesa i dnevnih okolnosti.

Naša je obaveza da čuvamo ono što su nam preci ostavili: vjeru koja nas oplemenjuje, jezik koji nas određuje, kulturu koja nas prepoznaje i institucije koje nas čuvaju. Posebno danas, u vremenu velikih izazova i pokušaja da se narodi pretvore u mase bez identiteta, Bošnjaci moraju ostati uspravni, svjesni sebe i ponosni

na svoje naslijeđe.

Nacionalna svijest nije poziv na udaljavanje od drugih, već obaveza da budemo svoji, dostojanstveni i korisni društvu u kojem živimo. Samo narod koji poštuje sebe može iskreno poštovati i druge.

Neka nas ovaj dan podsjeti da je jedinstvo najveća snaga jednog naroda, a podjela njegova najveća slabost. Čuvajmo zato svoje zajedništvo, svoje porodice, svoje džemate, jer narod bez oslonca u vjeri, kulturi i institucijama lako postane narod bez glasa i bez budućnosti.

Svim Bošnjacima od srca čestitam 11. maj, Dan bošnjačke nacionalne zastave, uz dovu Uzvišenom Allahu da našem narodu podari mir, mudrost, jedinstvo i trajni bereket.

Predsjednik Mešihata primio dekana FIN-a

Dana 12.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački prof. dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je dekana Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu, prof. dr. Mustafu Hasaniju, koji je u Novom Pazaru boravio povodom obilježavanja 25 godina od osnivanja Fakulteta za islamske studije.

Muftija Dudić zahvalio se dekanu Hasaniju na posjeti u povodu jubileja četvrt stoljeća FIS-a, istakavši značaj jačanja akademske i institucionalne saradnje među islamskim fakultetima u okviru Rijaseta Islamske zajednice u BiH.

Dekan FIN-a naglasio je važnu ulogu Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru u razvoju islamskog obrazovanja i naučnog rada u regionu.

Također, razgovarano je o unapređenju saradnje između dvije obrazovne ustanove, razmjeni akademskih iskustava, kao i mogućnostima realizacije zajedničkih projekata u oblasti obrazovanja i nauke.

Sagovornici su se osvrnuli i na predstojeće obilježavanje 50 godina postojanja Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu naredne godine.

Predsjednik Mešihata primio delegaciju ambasada Njemačke i Holandije

Dana 13.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je mješovitu delegaciju koju su činili diplomate Ambasade R. Njemačke i Ambasade Holandije u Beogradu.

Tom prilikom, muftija Dudić je goste upoznao sa strukturom Islamske zajednice, s posebnim akcentom na odgojno-obrazovne ustanove Mešihata. Također je

Završen tradicionalni turnir u malom fudbalu Medrese „Gazi Isa-beg“

Dana 14.05.2026. godine završen je tradicionalni turnir u malom fudbalu Medrese Gazi Isa-beg u Novom Pazaru, koji je okupio brojne učenike i ljubitelje sporta.

Proglašeni su i pobjednici, odnosno najuspješniji timovi u tri kategorije. Prvo mjesto osvojilo je odjeljenje IV-a2, drugo mjesto pripalo je odjeljenju IV-a1, dok je treće mjesto zauzelo odjeljenje III-a2.

Završnici turnira prisustvovao je i direktor Medrese, hfs. Adnan Dupljak, koji je tom prilikom istakao važnost sportskih aktivnosti, zdravog takmičarskog duha i međusobnog poštovanja među učenicima. Pohvalio je sve učesnike turnira zbog zalaganja, discipline i fair-play igre, naglasivši da ovakvi događaji dodatno jačaju zajedništvo i prijateljske veze među učenicima.

Iz Medrese poručuju da ova obrazovna ustanova, pored nastavnih aktivnosti, značajnu pažnju posvećuje i vannastavnim sadržajima, među kojima sportska takmičenja zauzimaju posebno mjesto.

Na kraju događaja proglašeni su najuspješniji učesnici koji su se istakli zapaženim rezultatima. Titulu najboljeg strijelca ponio je Bilal Ajdarević, za najboljeg igrača proglašen je Samed Ličina, dok je Sadžid Pramenković izabran za najboljeg golmana. Također, na kraju turnira uručena je nagrada profesoru Jonuzu Džankoviću.

Ovakvi događaji još jednom potvrđuju da Medresa Gazi Isa-beg njeguje ne samo obrazovanje, već i duh zajedništva, sporta i međusobnog poštovanja među učenicima.

Kroz znanje do uspjeha: Održan kviz za učenike Medrese

Na Fakultetu za islamske studije organiziran je kviz znanja za učenike svih odjeljenja Medrese Gazi Isa-beg. Kroz pitanja iz različitih oblasti islamskog obrazovanja i opće kulture, učenici su imali priliku da pokažu stečeno znanje i razmijene iskustva u takmičarskoj atmosferi.

Cilj kviza je podsticanje učenja, jačanje motivacije i razvijanje zdravog takmičarskog duha među učenicima Medrese.

„Evo, nakon završenog kviza općeg znanja, često imam običaj kazati da se, kako se pri miče kraj školske godine, osjeti umor na obje strane. Osjeti se umor i kod nas koji podučavamo, ali je primjetno da se osjeti i kod vas. To je nešto što je prirodno i potpuno normalno. Međutim, nakon današnjeg kviza, a slobodno možemo kazati i nakon ove demonstracije znanja, vaš istinski elan, volja i želja za radom vratili su se i kod nas profesora. Smatram da su se vratili i kod vas i da ćete, ako Bog da, ove preostale dane, kada su maturanti u pitanju, iskoristiti da ostvarite što bolje ocjene. Također, vi koji završavate za mjesec dana, vjerujem da ćete, inšallah, s radošću privesti kraju ovu školsku godinu, a ujedno donijeti radost i u svoje domove. To je veliki čin, istinsko dobročinstvo. Upamtite dobro – u ovim danima školovanja jedno od najvećih dobrih djela koje možete učiniti jeste da donosite dobre ocjene, ali prije svega da kući donesete dobro i kvalitetno znanje“, istakao je direktor Medrese Gazi Isa-beg, hfz. Adnan-ef. Dupljak

Prvo i drugo mjesto osvojila su odjeljenja 4c i 3c Medrese u Rožajama, a treće mjesto osvojilo je odjeljenje 4b2 Medrese u Novom Pazaru.

Pored nagrade za prva tri mjesta, dodijeljene su i nagrade učenicima koji su ostvarili skroz odličan uspjeh, kao i onima koji su školsku godinu prošli bez izostanaka.

Dovu na kraju skupa pro- učio je mr. Muhedin Latifović.

naglasio da postoji velika sandžačka dijaspora u Zapadnoj Evropi organizirana u džematima, koja teži integraciji u evropsko društvo, a ne asimilaciji ili izolaciji, te da su pomenuti džemati jedan od faktora stabilnosti u zemljama Evropske unije.

Naglasio je da sandžačka dijaspora tradicionalno finansijski pomaže mnogim porodicama i institucijama u Sandžaku, te da je Islamska zajednica ponosna na sandžačkog čovjeka u EU koji se dokazao kao vrijedan, pošten i stručan kadar u zemljama koje cijene ove kvalitete.

Govoreći o stanju muslimana i Islamske zajednice u R. Srbiji, predsjednik Mešihata je istakao da u posljednjih 15-ak godina postoje značajni pozitivni pomaci, uz očekivanje da će se ubrzo riješiti zahtjevi Islamske zajednice, kao što su: zakonsko ukidanje dvojnosti Islamske zajednice, povraćaj oduzete vakufske imovine, istovjetan tretman kao i prema drugim vjerskim zajednicama i dr.

Na kraju razgovora, muftija Dudić je podsjetio da je za očuvanje mira u regionu potrebno uložiti zajedničke napore svih značajnih faktora, što je preduslov za normalan život i napredak države i društva, uz očekivanje da Evropska unija više uloži u sandžačko područje kako bi se donekle zaustavio odliv mladih i školovanih kadrova u zapadne zemlje.

Muftija Dudić primio čelnike Medžlisa Mostar

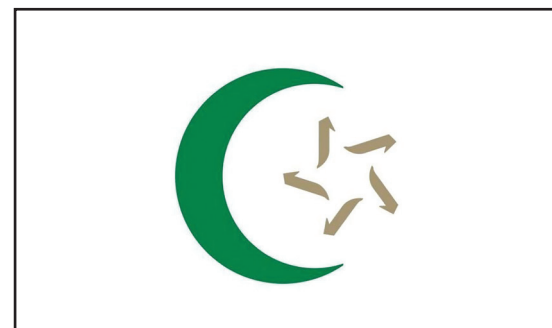
Dana 14.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je delegaciju Medžlisa IZ-e Mostar, koju su činili: dr. Džafer Alić – predsjednik Medžlisa, mr. Dino-ef. Maksumić – mostarski glavni imam i dr. hfz. Dževad-ef. Gološ – imam džamije Tabačica u Mostaru.

Nakon srdačne dobrodošlice, muftija Dudić je gostima izrazio poštovanje zbog uspjeha koje ostvaruje Mostarski medžlis u okruženju punom izazova i iskušenja, istakavši da raspolaže ustanovama na kojima mu mogu pozavidjeti drugi bosansko-hercegovački medžlisi i muftijstva, kao što su dječji vrtići, studentski hotel i dom za stara lica, u vlasništvu Islamske zajednice.

Gosti su u razgovoru sa predsjednikom Mešihata iskazali svoje impresije rezultatima koje Islamska zajednica ostvaruje kroz svoje odgojno-obrazovne i druge ustanove, istakavši da se kao rubna muftijstva najbolje međusobno razumijemo, jer imamo slične probleme i iskustva, te da Mostarski medžlis u Mešihatu vidi uzor kojem neprestano teži.

Prilikom posjete Novom Pazaru, gdje im je domaćin bio Novopazarski medžlis, gosti su obišli mezar rah. muftije Muamer-ef. Zukorlića, novu Medresu u izgradnji, Fakultet za islamske studije, Predškolsku ustanovu Reuda, Internacionalni univerzitet i Islamski centar Gazilar.

Obavještenje Ureda za hadž Mešihata IZ-e u Srbiji

Nakon svih aktivnosti koje su blagovremeno poduzete od strane Ureda za hadž Mešihata Islamske zajednice u Srbiji i procedura koje su ispoštovane po pitanju organizacije hadža za 2026. godinu, te upisa 160 osoba za obavljanje pete islamske dužnosti, Mešihat sa žaljenjem i razočarenjem obavještava da zbog konstantnih promjena novih mjera i propisa nadležnih organa Saudijske Arabije, ni ove godine neće biti organiziranog putovanja na hadž.

Nakon što je prošle godine direktnim uticajem i žalbom ogranka paravjerske organizacije u Sandžaku povučena odluka Ministarstva hadža Saudijske Arabije, kojom je Mešihatu dat status zvaničnog organizatora za Srbiju, zahvaljujući čemu je hadž obavilo preko 500 hadžija sa prostora cijele države i omogućeno da se svake naredne godine taj broj povećava, muslimani Srbije ponovo su izgubili mogućnost organiziranog apliciranja za hadž vize, čime je još jednom potvrđena štetnost djelovanja i destruktivnost paralelnih struktura, čija jedina svrha postojanja jeste razaranje sistema i urušavanje svega što Islamska zajednica radi.

Umjesto organiziranog putovanja, svi muslimani državljani Srbije prebačeni su na platformu Nusuk i individualno apliciranje, koje sa sobom nosi brojne poteškoće u organizaciji, neizvjesnost i daje mogućnost malom broju ljudi za obavljanje hadža.

Uslijed toga, Mešihat je bio prinuđen da prihvati takav način, te je u trenutku kada je sistem Nusuk predviđao minimalno 200 hadž viza za Srbiju upisao 160 osoba i spremno čekao trenutak otvaranja sistema i mogućnost apliciranja za vize. U prvom navratu sistem je umjesto 200 viza za državljane Srbije dao mogućnost za samo 100, uz uvjeravanje upućenih da će u drugom i trećem navratu biti dodatni broj. Međutim, uprkos očekivanjima to se nije desilo, već je broj izdatih viza ostao na oko 100.

I pored dodatnih napora koji su uloženi u tom pravcu, zahtjeva i molbi većim instancama u Saudijskoj Arabiji, te uvjeravanja i očekivanja da će zahtjev biti riješen, pozitivnog odgovora nije bilo.

Zbog svega spomenutog, uprkos uvjeravanjima na terenu da još uvijek postoji mogućnost za dobijanjem viza, plaćenim rezervacijama prijevoza i smještaja, rukovodstvo Mešihata je predložilo da se prekine neizvjesnost koja je uzrok nemira ne samo organizatora, hadžija i njihovih porodica, već i šire zajednice. O daljim koracima koji će se poduzimati u pravcu povratka sredstava, upisani će biti obavješćavani putem Ureda za hadž.

Moleći Uzvišenog Allaha da svima koji su imali namjeru obaviti ovaj propis podari nagradu ravnu hadžu i umri, Mešihat upućuje iskreno izvinjenje uz očekivanje razumijevanja za nastalu situaciju.

Predsjednik Mešihata primio muftiju za Zapadnu Evropu

Dana 19.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je muftiju za Zapad-

nu Evropu Senaid-ef. Kobilicu sa delegacijom, koju su činili: Senad-ef. Kusur – glavni imam Islamske zajednice Bošnjaka u Austriji (IZBA), Adis Čandić – predsjednik IZBA i Ahmed Tabaković – sekretar Ureda muftije za Zapadnu Evropu.

Nakon srdačne dobrodošlice, muftija Dudić je goste upoznao sa lepezom odgojno-obrazovnih i drugih ustanova Islamske zajednice, kao i sa aktuelnim investicionim projektima koje ona realizira.

Muftija Kobilica je izrazio zadovoljstvo što je ponovo u posjeti Mešihatu, kao i podršku aktivnostima i rezultatima koje Islamska zajednica na čelu sa muftijom Dudićem ostvaruje u specifičnim okolnostima, istakavši da se u dijaspori prati njen rad te da može poslužiti za uzor organizirane i uspješne zajednice.

Sagovornici su se saglasili da je na području Islamske zajednice Bošnjaka u dijaspori potrebno uložiti zajedničke napore na jačanju institucionalnog jedinstva, posebno na polju rada džemata, uvažavajući sve specifičnosti onih džemata u kojima prevladavaju vjernici porijeklom iz Sandžaka.

Također, čelnici IZB u Austriji govorili su o izazovima Zajednice na prostoru ove države, kao i mogućnostima i potrebi da se zajedničkim naporima unaprijedi njen rad i ojača njeno jedinstvo, na opću dobrobit Zajednice i svih njenih članova, te očuva sve ono što je ostvareno od rezultata tokom proteklog tridesetogodišnjeg djelovanja.

U tom cilju, dogovoreni su i konkretni koraci koji će se sa nivoa Rijaset, Mešihata, IZBA i muftije za Zapadnu Evropu poduzimati u tom pravcu.

Predsjednik Mešihata primio muftiju banjalučkog

Dana 22.05.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je muftiju banjalučkog Ismail-ef. Smajlovića koji je u Novom Pazaru boravio u svojstvu izaslanika Reisul-uleme povodom prisustvovanja Akademiji maturanata Medrese Gazi Isa-beg.

U društvu muftije Smajlovića bio je i direktor Medrese Gazi Husrev-beg u Sarajevu mr. Dževad Pleh.

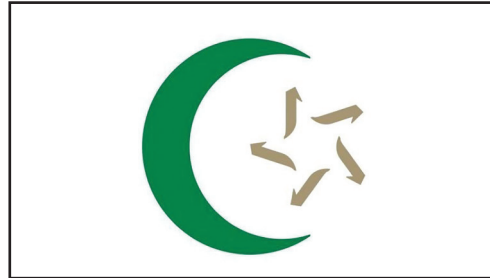
Nakon srdačne dobrodošlice musafirima iz Bosne i Hercegovine, muftija Dudić ih je upoznao sa aktuelnim kapitalnim projektima koje Islamska zajednica realizira na svom području, kao i sa izazovima sa kojima se suočava.

U nastavku razgovora bilo je riječi o unapre-

đenju saradnje između Mešihata i Muftijstva banjalučkog, kao i između Novopazarske i Gazijine medrese, te Medrese „Reis Ibrahim-ef. Maglajlić“ u Banjoj Luci.

SAOPĆENJE ZA JAVNOST MEDŽLISA IZ-E PRIJEPOLJE

Reagiranje povodom opstrukcija u izdavanju građevinske dozvole za džamiju

Medžlis Islamske zajednice Prijepolje izražava dubok nezadovoljstvo, oštar protest i zabrinutost zbog očiglednih, tendencioznih i politički motiviranih opstrukcija u procesu izdavanja građevinske dozvole za izgradnju džamije na Ravnama. Suočeni sa administrativnim zidom ćutanja i samovoljom čelnika lokalne vlasti, primorani smo javno postaviti pitanje koje se samo nameće: Kome smeta džamija i vjerski život muslimana u našem gradu?

Ovom prilikom želimo da upoznamo javnost sa nepobitnim činjenicama koje dokazuju da iza odlaganja ovog projekta ne stoje zakonske prepreke, već isključivo nedostatak političke volje i lična opstrukcija prvog čovjeka Opštine:

- Imovinsko-pravni odnosi potpuno su regulirani: Zemljište na kojem je planirana izgradnja je stopostotno vlasništvo Mešihata Islamske zajednice u Srbiji, Medžlisa IZ-e Prijepolje, čisto i bez ikakvih tereta.

- Dobijene sve potrebne saglasnosti: Medžlis je u zakonskom postupku pribavio pozitivna mišljenja i saglasnosti svih relevantnih javnih ustanova i komunalnih preduzeća.

- Sva dokumentacija je predata: Ispunjeni su svi zakonski uslovi, predati svi projekti i plaćene pripadajuće takse.

I pored toga što je dokumentacija kristalno čista, zloupotrebom rukovodeće funkcije vrši se direktna opstrukcija izdavanja dozvole, kako bi se ograničila osnovna vjerska prava jedne grupe građana. Da stvar bude još gora i sramotnija, sve to se događa upravo u mjesecu kada muslimani obilježavaju Dan džamija, ali se i pripremaju da obilježe svoj najveći blagdan Kurban bajram.

Dok se od Islamske zajednice zahtijeva i najmanji papir u dokumentaciji i šalje inspekcija bez osnova i policija za banalne razloge, javna je tajna i lako provjerljiva činjenica da su mnogi privatni i drugi objekti izgrađeni bez izdate građevinske dozvole, uključujući i neke vjerske objekte naših komšija, koji nama ne smetaju, ali ih spominjemo kao dokaz neprincipijelnosti prema zahtjevima vjerskih zajednica i njihovih pripadnika, koji se sa pravom pitaju zbog čega i kome to smetaju vjerski objekti, čija izgradnja i izdavanje dozvola se opstruira. Da li je to hir našeg predsjednika Opštine, što vjerujemo da ne bi smjelo biti, ili posljedica nečijeg pritiska na njega, zašta tražimo direktan odgovor i što ćemo temeljito ispitati, a potom sve vjernike i građane Prijepolja obavijestiti, da bi znali ko pokušava izazvati vjersku netrpeljivost i narušiti dobre međuvjerske i međunacionalne odnose, po kojima je ovaj naš grad nadaleko po-

znat.

Džamija nije, niti može biti opasnost i prijetnja bilo kome, već mjesto molitve, mira i susreta dobrih ljudi.

Pozivamo nadležne državne organe da hitno reagiraju i spriječe samovolju iskompleksiranih pojedinaca koji nastupaju sa pozicija vlasti i uticaja, zloupotrebljavajući povjerenje naroda i funkcije koje su im povjerene.

Medžlis Islamske zajednice neće odustati od svojih legitimnih prava, već će tražiti podršku viših organa – Mešihata i Sabora Islamske zajednice u Srbiji, svih vjernika i dobrih ljudi i iskoristit će sva pravna i demokratska sredstva da zaštiti dostojanstvo i obezbijedi uslove za izgradnju vjerskog objekta koji je prijeko potreban muslimanima koji žive u tom dijelu grada, kako bi dobili mogućnost da vjerske obrede i druge vjersko-prosvjetne aktivnosti vrše u adekvatnim uslovima.

Medžlis Islamske zajednice Prijepolje

Predsjednik Mešihata obišao Medžlis Prijepolje

Nakon reagiranja Medžlisa Islamske zajednice Prijepolje, predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, 25.05.2026. godine, u pratnji svog zamjenika dr. Rešad-ef. Plojovića, obišao je ovaj medžlis i džemat Ravne u kojem su započeti pripremni radovi za izgradnju džamije.

Tom prilikom, rukovodstvo Medžlisa i džematlije zahvalili su muftiji Dudiću na interesovanju i posjeti, te upoznali delegaciju Islamske zajednice o poduzetim koracima i ispunjenim uslovima, kao i dobijenim saglasnostima koje prethode izdavanju građevinske dozvole, što je bio povod pokretanja pripremnih radova, kada su bili iznenađeni negativnom reakcijom prvog čovjeka Opštine Prijepolje i nadležnih organa lokalne vlasti.

Predsjednik Mešihata je naglasio da je izgradnja džamije pokrenuta nakon izražene potrebe za vjerskim objektom, uz uvjerenje da džamija nikome ne može biti smetnja niti opasnost, te izrazio očekivanje da će nadležni lokalni organi bez odugovlačenja uraditi ono što je neophodno kako bi se, nakon okončane procedure i dobijenih saglasnosti i pozitivnih mišljenja, izdala građevinska dozvola i omogućio nesmetan nastavak radova.

Također, muftija Dudić je istakao da u odnosu lokalnih organa vlasti prema potrebama vjerskih zajednica ne smije biti duplih standarda, a posebno postupaka koji mogu biti shvaćeni kao ograničavanje vjerskih sloboda. Predsjednik Mešihata je zaključio da će on lično, organi i stručne službe Islamske zajednice pružiti neophodnu podršku kako bi se prevazišla novonastala situacija i omogućila izgradnja džamije.

Otpočela kurbanska akcija Mešihata

Nakon obavljenog bajram namaza, zvanično je otpočela kurbanska akcija u organizaciji Mešihata Islamske zajednice, na porodičnom gazdinstvu Maljanović. Tom prilikom, proučena je dova za sve kurbane koji će tokom Bajrama biti zaklani u ime Allaha džellešanuhu, osim u Novom Pazaru također u Tutinu, Sjenici, Rožajama i Preševskoj dolini, tj. u svim mjestima gdje Medresa Gazi Isa-beg ima svoja odjeljenja.

Muftija Dudić je istakao da je kurban jedna od obaveza svakog imućnog muslimana, te da je najvrjednije kada se ta dužnost izvrši lično, ali da je Mešihat i ove godine omogućio svim vjernicima koji nisu u prilici da to učine sami, da svoj kurban povjere Islamskoj zajednici.

Naglašeno je da prvi pokazatelji govore da će i ovogodišnja akcija biti uspješna, te da se iz godine u godinu realizira prvenstveno za potrebe učenika Medrese, korisnika vakufskih kuhinja, zdravstvenih i socijalnih ustanova, kao i brojnih porodica kojima je pomoć neophodna.

„Mi ćemo, kao i prethodnih godina, voditi računa o svakom kurbanu, o svakoj žrtvi koja se prinese u ime Allaha džellešanuhu, da to bude učinjeno po propisima, a onda nakon toga određena količina kurbanskog mesa bit će podijeljena svima onima kojima je to neophodno i potrebno. Važno je istaći da su i bolnice u Novom Pazaru i šire, Gerontološki

centar, Zatvor i druge ustanove u mogućnosti da se snabdiju dovoljnim količinama kurbanskog mesa koje je smješteno u hladnjačama Mešihata. Naši učenici svakodnevno, nakon obroka, prouče dovu, zahvale se Allahu džellešanuhu, a svakako i svima onima koji su darovali kurban Islamskoj zajednici. Allaha džellešanuhu molim da ukabuli kurbane svima onima koji su prinijeli ili će u narednim danima prinijeti kurban, bilo da to čine svojom rukom ili preko Islamske zajednice. Allaha džellešanuhu molim i da se svima onima koji su darovali kurban Islamskoj zajednici to mnogostruko vrati. Allaha džellešanuhu molim da još mnogo lijepih Bajrama dočekamo u zdravlju, bereketu i veselju. Allaha džellešanuhu molim da ovi kurbanu budu naše jahalice na Sudnjem danu i da nam pristignu onda kada nam budu najpotrebniji. Ovo je dobra prilika da se naši džematlije i vjernici, kako sa prostora Sandžaka, tako i iz dijaspore, osevape i učine mnogostruko veće dobro djelo, jer pomažu preko dvije hiljade korisnika vakufskih kuhinja tokom čitave godine, preko sedam stotina učenika i učenica, kao i mnoge druge porodice koje se snabdijevaju kurbanskim mesom realiziranim u organizaciji Mešihata Islamske zajednice.“

Na kraju obraćanja, u ime organizacionog tima i svih saradnika, upućena je bajramska čestitka svim pripadnicima islama.

Kurbanska akcija Mešihata uspješno se privodi kraju

Akcija klanja kurbana za 2026. godinu, koju je Mesihat Islamske zajednice započeo prvog dana Kurban bajrama, nastavljena je drugog dana i uspješno se privodi kraju. Koordinator akcije, dr. Rešad ef. Plojović – zamjenik predsjednika Mešihata, ističe da ovogodišnja kurbanska akcija teče u skladu sa planom i bez ozbiljnih problema na terenu, uz očekivanje da će biti okončana krajem drugog dana Bajrama.

U pratnji direktora Medrese Gazi Isa-beg, Adnan ef. Dupljaka, dr. Plojović je obišao tri

klanice na prostoru Novog Pazara u kojima se vrši šeriatsko klanje krupne i sitne stoke, kao i kapacitete Medrese za smještaj mesa, ujevrišivši se tom prilikom da su spremne za prihvatanje mesa, te da sve teče u skladu sa planom i dogovorom.

Imajući u vidu da će količina dobijenog kurbanskog mesa biti značajno veća od maksimalnih smještajnih kapaciteta u hladnjačama Medrese, dio mesa će biti podijeljen socijalnim ustanovama u okruženju, a drugi dio će biti doniran članovima džemata u Kraljevu, Kragujevcu i Beogradu, kako bi se na ovaj način doprinijelo da osjete dodatnu radost Kurban bajrama.

Zamjenik predsjednika Mešihata je još jednom izrazio zahvalnost svima koji su svojim učešćem u kurbanskoj akciji Mešihata pokazali visok stepen svijesti, povjerenja i podrške svojoj Zajednici, olakšavajući na taj način rad njenih odgojno-obrazovnih i humanitarnih ustanova, koje su primarni korisnici kurbanskog mesa tokom godine, ali i potvrdili solidarnost sa svojom braćom, muhačnim članovima džemata Islamske zajednice na prostoru Sandžaka i Muftijstva beogradsko-novosadskog.

Molimo Uzvišenog Allaha da ukabuli sve naše kurbane i učini ih potvrdom naše iskrene bogobojaznosti, uzrokom međusobnog zbližavanja, te zamjenom za iskušenja i ljudsku i materijalnu žrtvu u našim porodicama i imovini.

HUMANOST KOJA NE PRESTAJE

U Kur'anu Allah, subhanehu ve te'ala, je rekao:

„Što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, On najbolje opskrbljuje.“ (Sebe, 39)

„...a za dobro koje učinite Allah sigurno zna.“ (El-Bekare, 215)

„Imetak koji udijelite drugima u vašu je korist, ono što udijelite drugima neka bude samo Allahu za ljubav – a ono što od imetka udijelite drugima nadoknadit će vam se potpuno, neće vam biti učinjeno krivo!“ (El-Bekare, 272)

U hadisi kudsijju, kojeg prenosi Ebu-Hurejre r.a., Allah, subhanehu ve te'ala, je rekao: „O sine Ademov! Udijeli, pa ću i Ja tebi udijeliti!“ (Buharija)

Od Ebu-Hurejre r.a. prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Milostinja neće umanjiti imetak, niti će čovjek oprostiti, a da mu Allah neće povećati ponos i niko neće biti skroman radi Allaha, a da ga Allah neće uzdići.“ (Muslim)

Od Abdullaha b. Amra r.a. prenosi se da je neki čovjek upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „Koji je to islam najbolji?“ Odgovorio je: „Da udjeljuješ hranu i nazivaš selam onome koga znaš i onome koga ne znaš!“ (Buharija, Muslim)

Od Ebu-Mes'uda el-Ensarija r.a. prenosi se da je neki čovjek došao s devom, vodeći je za povodac, i rekao: „Dajem je na Allahovu putu.“ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je dodao: „Zbog nje ćeš na Sudnjem danu dobiti sedam stotina deva, a svaka će biti s povodcem.“ (Muslim)

PODJELA HUMANITARNIH PAKETA

Mešihat Islamske zajednice i CHR Hajrat nastavljaju akciju podjele humanitarnih paketa tamo gdje je potrebno. Poseban fokus jesu ruralna područja gdje tamošnji stanovnici nisu u mogućnosti doći u vakufsku kuhinju i uzeti sebi obrok. Osnovne namirnice, brašno i hemija su ono što je svakoj porodici potrebno te se podjelom ovih paketa porodice obezbjeđuju sa određeni period. Hajrat je u ovoj akciji, koja još uvijek traje, podijelio preko 300 humanitarnih paketa. Hajrat je u Novom Pazaru organizirao je podjelu humanitarnih paketa za porodice kojima je pomoć najpotrebnija. Akcija je realizirana u okviru redovnih aktivnosti, s ciljem pružanja podrške socijalno ugroženim građanima i jačanja solidarnosti među ljudima.

Volonteri i aktivisti uručili su pakete sa osnovnim životnim namirnicama i higijen-

skim sredstvima brojnim porodicama, ističući da humanost ne poznaje ni vrijeme ni granice. Iz CHR Hajrat poručuju da su 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici, tokom cijele godine – 365 dana na raspolaganju vjernicima i svim ljudima kojima je potrebna pomoć.

Akcije poput ove potvrđuju značaj Islamske zajednice i CHR Hajrat, humanitarnog rada, posebno u vremenima kada je mnogim porodicama potrebna dodatna podrška i pažnja društva.

Paketi su podijeljeni i dijele se na području Novog Pazara, Tutina, Sjenice, Nove

Varoši, Prijepolja, Priboja i Brodareva.

Podjela humanitarne pomoći nastavljen je i u Južnom Sandžaku. Hajrat u Crnoj Gori dodijelio i stipendije za jetime.

Donator podjela stipendije za jetime u Južnom Sandžaku bila je HO „Bošnjaci Frankfurta i dijaspora“.

PRIJEPOLJE

Vakufska kuhinja u Prijepolju, na osnovu dogovora između Medžlisa IZ-e Prijepolje i CHR Hajrat, zasadila je vakufsku parcelu sa 200 kg krompira i dodatnom količinom luka.

Ovo za Hajrat predstavlja veliki korak i uspjeh, jer obrađujemo zemlju koja je uvačena s ciljem da koristi zajednici i odgovori na potrebe onih kojima je pomoć najpotrebnija.

Posebno raduje činjenica da se ova saradnja odvija na obostrano zadovoljstvo, uz iskrenu želju da se nastavi i u budućnosti.

Mešihat Islamske zajednice i CHR Hajrat u saradnji sa Medžlisom IZ-e Prijepolje nastavljaju realizaciju humanitarnih aktivnosti na području Prijepolja kroz podjelu paketa pomoći socijalno ugroženim porodicama.

OSTALE AKTIVNOSTI HAJRATA

CHR Hajrat pored podjele paketa također, svakodnevno hrani preko 2.000 korisnika u sedam vakufskih kuhinja. Podjela hrane nije samo aktivnost to je pomoć ljudima koji su u potrebi i čija trenutna situacija jednog na ovaj način može da se poboljša.

Pomoć bolesnima, pomoć studentima i učenicima, je takođe nešto što se svakodnevno odvija u Hajratu. Mnogi su željni znanja, obrazovanja te Hajrat putem stipendija pruža i ovaj hajr. Takođe, plaćanjem kirija, struje, drva za ogrijev pomažemo našem narodu i to je nešto što godinama traje.

Pozivamo sve naše donatore da nastave saradnju sa nama kao što su činili i do sada. Srca naših donatora i naše Dijaspore ispunjena su humanošću i nadom da sve što čine toče i naći onda kada im najviše bude potrebno i to u mnogo većem broju i količini.

Ono što raduje sve nas da su mnogo studenti koji su bili naši stipendisti sada postali i naši donatori, nisu zaboravili pruženu ruku i nesebičnu finansijsku i moralnu podršku Hajrata te su oni sad, kada im se pružila mogućnost, postali podrška naša.

Kroz naše ustanove Hajrat ima najveću podršku, počev od vrtića Reuda preko FIS-a do Univerziteta. Imami i vjeroučitelji svakodnevno uključuju u rad mnoge volontere koji pružaju maksimum da na bilo koji način doprinesu i pomognu.

Hajrat sa svim ovim ustanovama, ljudima, donatorima nastavlja svoju misiju i još jednom potvrđujemo da je naša intencija da ne bude gladnih i muhtačnih.

Ova akcija ima za cilj pružanje podrške građanima koji se nalaze u teškoj materijalnoj situaciji, posebno porodicama sa više djece, starijim osobama i onima bez stalnih primanja.

Humanitarni paketi sadrže osnovne životne namirnice i higijenska sredstva, a distribucija se organizira u saradnji sa lokalnim džematima i aktivistima na terenu, kako bi pomoć stigla do onih kojima je najpotrebnija.

Građani Prijepolja izrazili su zahvalnost organizatorima na podršci i pomoći koja im, posebno u vremenu ekonomskih izazova, mnogo znači. Organizatori su najavili da će i u narednom periodu nastaviti sa humanitarnim projektima širom Sandžaka, s ciljem jačanja međusobne solidarnosti i pomoći najugroženijima.

CENTRALNA BAJRAMSKA SVEČANOST

Centralna bajramska svečanost Mešihata Islamske zajednice u Srbiji, 27.05.2026. godine, održana je u Islamskom centru Gazilar u Novom Pazaru, uz prisustvo velikog broja vjernika i direktan prijenos na Radio-televiziji Srbije.

Nakon sabahskog namaza, kojeg je predvodio hfz. Abdurrahman ef. Kujević, upriličen je prigodan bajramski program sastavljen od učenja Kur'ana, ilahija i kasida u izvedbi učenika Medrese Gazi Isa-beg i studenata Fakulteta za islamske studije, kao i recitala polaznika Predškolske ustanove Reuda.

Prisutnima se potom obratio zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad ef. Plojović, nakon čega je klanjan bajram namaz kojeg je predvodio predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud ef. Dudić, koji je održao i bajramsku hutbu.

U obraćanju vjernicima, muftija Dudić poručio je da Kurban bajram nije samo dan radosti, već i dan preispitivanja čovjekove spremnosti na žrtvu, zajedništvo i odgovornost prema drugima.

Govoreći o značenju kurbana, podsjetio je na primjer Ibrahima i Ismaila, alejhim selam, naglasivši da „bez žrtve nema ni uspjeha, ni opstanka, ni dostojanstva“, te pozvao vjernike da žrtvuju sebičnost, oholost i mržnju zarad mira, ljubavi i

međusobnog povjerenja.

„Najveća pobjeda nije pobijediti drugoga čovjeka. Najveća pobjeda je pobijediti samoga sebe“, poručio je muftija Dudić.

U hutbi je posebno ukazano na potrebu očuvanja mira, morala i čovječnosti u vremenu globalnih sukoba i stradanja nevinih ljudi širom svijeta.

„Danas su našem društvu potrebni ljudi koji će žrtvovati mržnju zarad mira, podjele zarad zajedništva i sebičnost zarad općeg dobra“, kazao je predsjednik Mešihata.

Govoreći o položaju muslimana u Srbiji, istakao je da vjernici žive u miru sa svojim komšijama, rade, podižu porodice i pomažu slabima, a je podsjetio i da muslimani ni ove godine, zbr objektivnih okolnosti, nisu bili u prilici organo: rano putovati na hadž.

Posebnu poruku uputio je omladini, pozvavši mlade da uzore traže u znanju, moralu i radu ne u podjelama i sukobima.

Nakon bajramske svečanosti, u prostorijama IC Gazilar upriličen je tradicionalni bajramski prijem.

KURBAN-BAJRAMSKA HUTBA PREDSJEDNIKA MEŠIHATA MUFTIJE SANDŽAČKOG DR. MEVLUD-EF. DUDIĆA

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji muftija sandžački dr. Mevlud ef. Dudić održao je bajramsku hutbu u Islamskom centru Gazilar, koju prenosimo u cijelosti:

Hvala Allahu, džellešanu, Gospodaru svjetova, Koji nas je počastio danima Kurban bajrama, danima žrtve, blizine, milosti i zajedništva. Njemu zahvaljujemo na svim blagodatima kojima nas daruje, a salavat i selam donosimo na posljednjeg Allahovog poslanika Muhammeda, alejhis-selam, njegovu časnu porodicu, ashabe i sve iskrene vjernike do Sudnjega dana.

Draga braćo, poštovani vjernici

Danas nije običan dan. Bajram nije samo radost, niti samo običaj koji se prenosi s koljena na koljeno. Bajram je ogledalo našeg stanja. On pokazuje koliko smo spremni biti ljudi jedni drugima, koliko smo spremni žrtvovati svoju sebičnost zarad porodice, zajednice i općeg dobra.

Kurban bajram nas vraća Ibrahimu, alejhis-selam, i njegovoj iskrenosti prema Gospodaru. Vraća nas Ismailu, alejhis-selam, njegovoj pokornosti i povjerenju. To nije samo priča iz prošlosti, to je poruka svakom čovjeku danas: bez žrtve nema ni uspjeha, ni opstanka, ni dostojanstva.

Budimo svjesni poruka ovog velikog dana. U jednoj od njih nam se podcrtava da moramo nešto žrtvovati da bismo drugo dobili. To je lekcija koju hiljadama godina učimo iz primjera oca i sina, Ibrahima i Ismaila a.s. Žrtvujmo sebičnost i oholost da bismo zadobili ljubav, pažnju i povjerenje.

Kurban nas čini bližima Bogu, roditeljima i djeci, rodbini, prijateljima i komšijama. Spremnost na žrtvu za drugog u naše živote unosi sigurnost, mir i spokoj.

Kurban bajram nas uči da obilazimo rodbinu. Da pomognemo siromaha. Da oprostimo. Da ne nosimo mržnju u srcu.

Najveća pobjeda nije pobijediti drugoga čovjeka. Najveća pobjeda je pobijediti sebe.

Braćo i sestre

Vjera u Boga i obredi koje obavljamo čine nas zajednicom ljudi pokornih Bogu. Iz pobožnosti i ljubavi prema Njemu izviru naše bratstvo, život u miru i međusobnom povjerenju. Stoljećima smo kao zajednica muslimana, na isti način i s istim žarom, potvrđivali svoj put. Mi vjerujemo u Jednog Boga i trudimo se da slijedimo Njegove poslanike i njihov put u vjeri. Svoju snagu crpimo iz Božije riječi i savjeta i oporuka vjerovjesnika koji su nam ih ostavili u emanet.

I naučili smo da u svakom mraku, ma koliko crn bio, postoji svjetlo koje nam Uzvišeni daje. Osvjedočili smo se da nijedna kušnja, ma koliko bila velika, nije veća od Božije milosti. I naučili smo da je onome ko se trudi i u Allaha pouzda dovoljna ta snaga za cijeli život. Zaista je svakome od nas dovoljan samo Allah, naš Hranitelj i naš Gospodar.

Današnji svijet ima svega osim mira. Ima tehnologije, bogatstva i sile, ali čovjek nikada nije bio usamljeniji i nemirniji. Dok se ljudi

mole Bogu na različitim stranama svijeta, dok muslimani obavljaju hadž i prinose kurbane, dok vjernici traže smisao života, na mnogim mjestima i dalje se proljeva krv nevinih.

Zato je danas najveća potreba čovječanstva da se vrati vjeri, moralu i čovječnosti.

Danas, hvala Bogu, ovdje u državi, živimo u miru s našim komšijama i prijateljima. Radimo i podižemo svoju djecu, brinemo o roditeljima, pomažemo slabima, bolesnima i siromašnima.

I ovaj Bajram očekujemo gledajući kako širom svijeta ljudi ostaju bez života, porodica, vlastitih domova, imetka i svega onoga što je po Božijim i ljudskim zakonima sveto. Niko nije pošteđen stradanja, čak ni bespomoćna i nedužna djeca. Zato neka naše arefatske i bajramske dove budu upućene za mir i blagostanje u cijelom svijetu, da budemo pošteđeni ovih izkušenja.

I u ovim danima naše velike radosti, danima Bajrama, naše dove upućujemo Allahu, moleći Ga za mir u svijetu, među narodima i među vojskama. Molimo Ga da nas i našu djecu učini sinovima svjetla, a ne tame, da budemo od onih koji ljudima najavljuju radosne vijesti i koji se natječu u dobru, s dobrim i čestitim ljudima.

Ne može narod opstati bez reda. Ne može zajednica trajati ako svako misli da je iznad zajednice. Zato su naši preci gradili džemate, medrese i Islamsku zajednicu. Znali su da pojedinac prolazi, ali institucija ostaje da čuva vjeru i narod.

Zato čuvajmo jedni druge. Čuvajmo naše institucije, Univerzitet, Islamski fakultet, medrese, dječja obdaništa, Školu Kur'ana, Centar za humanitarni rad Hajrat, Media centar, Izdavačku kuću El-Kelimeh.

Draga braćo i poštovane sestre

Islamska zajednica i njene ustanove ponos su svakog muslimana, a mnogima su trn u oku, zbog toga je ona sa svojim ustanovama nama obaveza i amanet.

Potrudimo se da uredimo naš život u duhu zajedništva, poštovanja i međusobnog povjerenja. Ostavimo iza sebe podjele, podvale i prevare, jer to nije život dostojan čovjeka.

Kao muslimani ove države ni ove godine nismo bili u prilici organizirati putovati na hadž, uživati u ljepoti Časne Kabe i osjetiti njezinu svetost, ali smo umjesto toga pozvani da dodatno pokažemo poštovanje prema svetosti časti, dostojanstva i obraza brata muslimana, na koju mnogi svakodnevno svojom riječju i djelom olahko udaraju, a za koju veliki ashab Allahovog Poslanika, Abdullah ibn Omer r.a., reče da je veća i od svetosti Kabe, što nam i sam Allahov Poslanik a.s. poruči na oprosnom hadžu.

Neka naša bajramska žrtva bude ispunjena iskrenom bogobojažnošću i nadom da će naši kurbani i svi drugi ibadeti biti primljeni kod Gospodara svjetova.

Znajmo da je tajna uspjeha na ovome svijetu u međusobnom potpomaganju u dobru i odvratanju od zla.

Svim muslimanima u Srbiji i Sandžaku, Bošnjacima širom dijaspore, cijelom ummetu Poslanika Muhammeda a.s.

BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN

Svečana akademija i dodjela diploma

DAN UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU

Povodom Dana Univerziteta u Novom Pazaru, 21.05.2026. godine, organizirana je svečana akademija i dodjela diploma diplomantima. U prisustvu predstavnika akademske zajednice, državnih i vjerskih institucija, međunarodnih partnera, profesora, roditelja i prijatelja Univerziteta, obilježene su 24 godine postojanja ove visokoškolske ustanove.

Svečanost je otvorena studentskom himnom u izvođenju hora Gimnazije Novi Pazar, nakon čega je prikazana retrospektiva najvažnijih događaja koji su obilježili prethodnu godinu.

Rektor Univerziteta prof. dr. Suad Bećirović poručio je da Univerzitet već 24 godine uspješno realizira svoju misiju kroz obrazovanje, istraživanje i razvoj društvene zajednice. Istakao je da se kvalitet obrazovanja temelji na inovativnosti, inspirativnosti i internacionalnosti, te pozvao diplomce da budu lideri, kreatori novih prilika i nosioci pozitivnih promjena u društvu.

„Poštovani diplomci, danas za vas počinje novo poglavlje. Ulazite u profesionalni svijet i zato imajte na umu sljedeće – znanje i obrazovanje zajedno mogu mijenjati društvo. Ne čekajte prilike, već ih sami stvarajte koristeći vještine koje ste ovdje stekli. Samo vrhunski stručnjaci mogu istinski mijenjati svoje okruženje. Neka vas ambicije vode ka tome da budete lideri u svom poslu. Profesionalni uspjeh rezultat je rada, integriteta i iskrene odgovornosti. Budite hrabri, strpljivi i dosljedni u svojim ambicijama i idejama.“

U okviru svečane akademije upriličena je i dodjela jubilarnih nagrada zaposlenima za dugogodišnji doprinos razvoju Univerziteta. U ime nagrađenih, prisutnima se obratio prof. dr. Bećir Kalač.

„Zadovoljstvo mi je što danas, u ime nagrađenih povodom jubileja 20 godina rada, mogu da se obratim. Bili smo među prvim generacijama koje su otišle sa ovog univerziteta i danas predstavljaju ono što smo ovdje sticali tokom četiri godine školovanja. Dali smo sve od sebe da dostojno predstavljamo ovu ustanovu i danas imamo ljude koji obavljaju visoke funkcije u mnogim preduzećima i državnim institucijama. Među našim studentima danas su uspješni direktori, sudije, tužioci i brojni drugi stručnjaci koji su svoje znanje stekli upravo na ovom univerzitetu.“

Savjetnik ministra nauke u Vladi Republike Srbije Zoran Tomić istakao je da država obrazovanje vidi kao ključ razvoja društva, naglasivši važnost ulaganja u znanje, tehnologiju i mlade stručnjake koji će biti nosioci budućeg napretka.

„Misija ovog univerziteta nije samo da školuje studente iz Srbije, već i iz čitavog regiona, te da nas na taj način povezuje sa Crnom Gorom, Bosnom i Hercegovinom, ali i našim prijateljima iz Turske i drugih zemalja. Ono što želim da vam poručim jeste poruka mog uvaženog sugrađanina Bratislava Gašića, ministra odbrane Vlade Republike Srbije, koji nama mladima uvijek govori da vam u životu mogu oduzeti sve, ali znanje nikada. Zato učite, radite i usavršavajte se. Poslušajmo i Vuka Karadžića, koji je mudro rekao: „Znanje nije znanje znati, već je znanje znanje dati.“ Pred vama je

velika misija da znanje koje ovdje stičete dalje širite kroz Regionalni inovacioni startup centar, ali sigurni smo i budući Industrijsko-tehnološki park, koji će biti sjajan projekat i prostor u kojem ćemo to znanje pretvarati u nešto veoma važno – ekonomiju, značajne prihode i nova radna mjesta."

Važan dio svečanosti bila je dodjela priznanja najboljim studentima generacije. Plakete su uručene zlatnim studenticama Lejli Smailović, Nedžli Zukorlić, Enisi Alić i Aidi Bačevac za ostvarene izuzetne rezultate tokom studiranja.

„Zahvaljujem se na ovom priznanju i na ukazanoj prilici da se danas obratim u ime svoje generacije. Na samom početku vjerujem da su studije za sve nas predstavljale period visokih očekivanja, ozbiljnog rada, stalnog usavršavanja i donekle neizvjesnosti. U tom procesu imali smo priliku da učimo od profesora i profesorica koji su nam, pored znanja, neminovno prenosili i standarde odgovornosti, profesionalnosti i zavidnog akademskog integriteta. Tokom ovih godina stekli smo mnogo više od formalnog obrazovanja. Imali smo priliku da učimo od profesora koji su nas podučili da uspjeh i rezultati dolaze kroz disciplinu, istrajnost i spremnost da učimo i radimo na sebi. Vjerujem da će svako od nas, bez obzira na profesionalni put koji izabere nakon ovoga, nastojati da opravda povjerenje koje nam je ukazano i doprinese razvoju struke i društva u cjelini“, istakla je Lejla Smailović.

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić poručio je da je Univerzitet u Novom Pazaru simbol zajedništva, slobode mišljenja i akademske stabilnosti, podsjećajući na viziju rahmetli akademika muftije Muamera Zukorlića o osnivanju univerziteta u ovom gradu.

„Ovo je radost ne samo za Novi Pazar i regiju Sandžak, već i za državu u cjelini, a Bogami i šire. Jer ono što danas imamo bio je naš san. Našoj generaciji se posrećilo prije 24 godine, kada je jedan sin iz ovog naroda, rahmetli Muftija, koji, ako Bog da, u svom kaburu uživa u trajnoj sadaki, nanijetio i pokrenuo ideju o osnivanju Univerziteta u Novom Pazaru. Tada su neki vjerovali i podržali taj projekat, drugi su ga podržali, ali nisu vjerovali, jer su mislili da je univerzitet ekskluziva samo za velike centre. Evo tog sna, 24 godine kasnije, svjedočimo njegovom ostvarenju.“

Uz svečanu atmosferu, emocije i aplau-

ze, diplomanti su završetak jednog važnog životnog poglavlja obilježili zajedno sa svojim porodicama i prijateljima, potvrđujući da znanje, rad i upornost ostaju najvažniji temelji budućeg uspjeha. Program svečane akademije upotpunio je i bogat kulturno-umjetnički sadržaj, koji je dodatno obilježio proslavu Dana Univerziteta i promociju nove generacije diplomaca.

Upriličena svečana akademija povodom

25 GODINA FIS-A

Na Fakultetu za islamske studije u Novom Pazaru, 12.05.2026. godine, upriličena je svečana akademija povodom jubileja – 25 godina od osnivanja ove visokoškolske ustanove, uz svečanu dodjelu diploma svršenicima osnovnih, master i doktorskih studija.

Program svečanosti održan je u amfiteatru Fakulteta u prisustvu predstavnika Islamske zajednice, akademske zajednice, profesora, studenata i brojnih gostiju.

Svečanost je otvorena ajetima iz Kur'ana koje je proučio student Muamer Toković, nakon čega su prisutne poselamili moderatori programa Sumaja Hajrović i Irfan Murić, podsjetivši na historijat i značaj FIS-a. Tokom programa istaknuto je da je kroz ovu ustanovu u proteklih 25 godina prošlo 611 svršenika na svim nivoima studija, te da Fakultet danas predstavlja jednu od najvažnijih obrazovnih ustanova Islamske zajednice.

U ime domaćina prisutnima se obratio dekan FIS-a prof. dr. Enver Omerović.

Također, prisutnima se obratio i dekan Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu prof. dr. Mustafa Hasani, koji je govorio o značaju saradnje dvije institucije i ulozi FIS-a u akademskom i obrazovnom razvoju Sandžaka i regiona.

Na svečanosti je govorio i predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački prof. dr. Mevlud-ef. Dudić.

Na kraju skupa dodijeljena su priznanja profesorima dr. Hajrudinu Baliću i dr. hfz. Almiru Pramenkoviću za dvije decenije uspjehnog rada na Fakultetu, kao i dr. Nedžadu Redžepoviću povodom deset godina rada.

Priznanja su uručena i najboljem

studentu osnovnih studija, Ilhanu Sudolcu, kao i studentici master studija Naili Mavrić za ostvarene rezultate i uspjeh tokom studiranja.

Ove godine dodijeljeno je ukupno 36 diploma, od čega za 17 diplomaca, 17 mastera i dva doktora nauka.

OBRAĆANJE MUFTIJE DUDIĆA NA SVEČANOSTI FIS-A

Dana 12.05.2026. godine u amfiteatru Fakulteta za islamske studije održana je svečanost povodom 25 godina postojanja, kada su dodijeljene diplome svršenicima osnovnih, master i doktorskih studija. Svečanosti je prisustvovao i predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, koji je u svom obraćanju rekao:

- Poštovani dekane Omeroviću, uvaženi profesori i profesorice, draga braćo i sestre, cijneni gosti i prijatelji, posebno danas upućujem iskrene čestitke i najtoplije selame našim diplomantima i njihovim najmilijima.

Danas smo se okupili povodom velikog jubileja – dvadeset i pet godina Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru. Ovaj jubilej je potvrda kontinuiteta, kvaliteta i trajanja jedne ideje koja je prije četvrt stoljeća započeta sa vjerom da naš grad i region imaju snage, znanja i duhovne dubine da izgrade vlastitu visokoškolsku ustanovu.

Dvadeset i pet godina od osnivanja

prve visokoškolske ustanove u Novom Pazaru prilika je da se s ponosom prisjetimo početaka. U vremenu koje nije bilo jednostavno, pokrenuta je institucija koja je predstavljala više od puke obrazovne ustanove. Bila je izraz potrebe jednog naroda i prostora da svoje znanje, identitet, duhovnost i intelektualni potencijal oblikuje kroz vlastitu, autentičnu i odgovornu akademsku kuću.

S pravom možemo reći da smo osnivanjem Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru udarili temelje originalnom i autentičnom visokom obrazovanju u našem gradu i regionu. Taj čin imao je dalekosežan značaj i označio je početak nove kulturne, obrazovne i društvene epohe ovog prostora.

Tokom ovih dvadeset i pet godina, Fakultet je izgradio prepoznatljiv identitet ustanove koja povezuje znanje i vrijednosti, tradiciju i savremenost, duhovnost i akademsku odgovornost. Upravo u toj sintezi nalazi se njegova posebnost. Nastao je iz svijesti da obrazovanje nije samo prenošenje informacija, nego izgradnja čovjeka, njegovih misli, karaktera, odgovornosti i moralne postojanosti.

Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru danas je jedna od najvažnijih ustanova Islamska zajednice. Njegova uloga prelazi granice učionica i amfiteatra. On je naš važan partner u oblikovanju obrazovne politike, jačanju intelektualnog života zajednice, njegovanju moralnih vrijednosti i formiranju generacija koje će odgovorno nositi teret vremena u kojem žive.

Pored akademske i naučne misije, Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru tokom proteklih dvadeset i pet godina izrastao je u ključnu kadrovsku bazu za izvođenje vjerouk u obrazovnom procesu u Republici Srbiji. Upravo su kadrovi ove ustanove dali snažan doprinos institucionalnom utemeljenju i razvoju predmeta Islamska vjeronauka, potvrđujući da se ozbiljno obrazovanje, stručnost i odgovornost mogu uspješno spojiti sa potrebama savremenog društva. U tom smislu, Fakultet je, kao sastavni dio Islamske zajednice u Srbiji, postao pouzdan partner državnim institucijama.

Istovremeno, kadrovi Fakulteta predstavljaju jedan od temeljnih oslonaca ukupnog institucionalnog života naše zajednice. Oni

danas nose važan dio administrativnih, odgojno-obrazovnih i organizacionih poslova, ali i neposredne vjerske odgovornosti u životu zajednice. Mnogi među njima obavljaju dužnosti imama, hatiba, muallima, odgajatelja te rukovodilaca vakufskih i drugih službi, potvrđujući da ova ustanova obrazuje kadrove sposobne da svojim znanjem, moralnim autoritetom i odgovornošću budu oslonac zajednice u svakom smislu.

Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru tokom proteklih dvadeset i pet godina izgradio je ugled koji danas prepoznaju i daleko izvan granica našeg regiona, jer se afirmirao kao pouzdana, otvorena i odgovorna obrazovna institucija, spremna da njeguje dijalog, razmjenu znanja i susret različitih iskustava. Upravo ta otvorenost, zajedno sa kvalitetom nastavnog procesa i prepoznatljivim akademskim identitetom, učinila je da Fakultet postane privlačno mjesto za mlade ljude iz različitih sredina. Zato danas nije slučajno što se za studij na Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru odlučuju studenti iz zemalja regiona, sa prostora cijelog Balkana, ali i šire. Mnogi među njima upravo ovdje biraju da pohađaju osnovne, master i doktorske studije, prepoznajući ovu ustanovu kao prostor ozbiljnog naučnog rada, intelektualnog razvoja i duhovnog sazrijevanja.

Za Islamsku zajednicu, Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru predstavlja poseban razlog ponosa, jer je pokazao da može biti vjerodostojan model savremenog akademskog promišljanja islamskih nauka u evropskom društvenom i kulturnom prostoru. Sposobnost da znanja koja proizlaze iz islamske duhovnosti, klasične islamske učenosti i bogate tradicije islamske misli budu integrirana u vrijednosni i institucionalni okvir savremene Evrope, bez gubitka vlastite autentičnosti, duhovne dubine i izvornosti, posebna je odlika ovog fakulteta.

Upravo na tom iskustvu susreta kultura, tradicija i društvenih tokova oblikuju se kadrovi koji su osposobljeni da razumiju složenost savremenog društva. Oni promišljaju društvene izazove i procese te institucionalni kontekst u kojem djeluju, ali ostaju čvrsto utemeljeni u islamskim naukama, učenju Kur'ana, hadiskoj tradiciji i drugim izvornim temeljima

islamske misli.

Na kraju, važno je naglasiti da je Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru u proteklih dvadeset i pet godina prošao put utemeljenja, institucionalnog sazrijevanja i unutrašnje izgradnje. Nakon što je taj važni razvojni krug u velikoj mjeri zaokružen, pred njim se otvara novo razdoblje odgovornosti.

To novo razdoblje prirodno pred njega postavlja nove ciljeve, izazove i zadatke. Jedan od najvažnijih među njima jeste trajno i sistematsko usavršavanje vlastitih kadrovskih kapaciteta, jačanje naučno-istraživačkog rada, produbljivanje akademske izvrsnosti i stalno unapređivanje kvaliteta nastavnog procesa. Pred njim je i obaveza da vlastite intelektualne, naučne i institucionalne resurse još snažnije otvori prema širim društvenim okvirima, kako bi bio prepoznatljiv i kao pouzdan i siguran partner u svim segmentima islamskog učenja, islamistike i savremenih društvenih izazova na prostoru Balkana i Evrope.

Samo na taj način Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru može ostati vjeran svojoj izvornoj misiji, a istovremeno odgovoriti zahtjevima vremena koje se ubrzano mijenja.

Čestitam dvadeset i petu godišnjicu Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru, uz želju da i u godinama koje dolaze ostane svjetiljka znanja, odgovornosti i duhovnog autoriteta. Mubarek olsun svima nama, svim vakifima, upravi, profesorima i studentima.

Islamska zajednica nastojat će svim svojim institucionalnim, kadrovskim i ukupnim raspoloživim resursima biti na raspolaganju Fakultetu za islamske studije u ostvarivanju ovih plemenitih i odgovornih zadataka. Naša je trajna opredijeljenost da budemo pouzdan oslonac njegovom daljem razvoju i garant očuvanja vodeće pozicije u obrazovnom sistemu našeg društva.

Ovaj fakultet mora nastaviti da obrazuje kadrove sa kredibilnim znanjem, moralnom odgovornošću, akademskom čestitošću i punom sviješću o društvenoj i duhovnoj odgovornosti djelovanja – kadrove zaokruženog profila budućeg islamskog teologa, odgajatelja i misionara, ličnosti koje su utemeljene u islamskim naukama, otvorene prema savremenom svijetu i spremne da odgovore potrebama vremena i zajednice.

Još jedna generacija maturanata

SVEČANA AKADEMIJA MEDRESE GAZI ISA-BEG

Svečanom akademijom, održanom 21.05.2026. godine, Medresa Gazi Isa-beg u Novom Pazaru ispratila je još jednu generaciju maturanata, uz prisustvo predstavnika Islamske zajednice, profesora, roditelja, vakifa i brojnih gostiju.

Program akademije bio je ispunjen emotivnim obraćanjima, učenjem Kur'ana i ilahija i porukama zahvalnosti svima koji su tokom školovanja bili podrška maturanima. Voditelji programa bili su Šejla Todić i Sadžid Pramenković, koji su kroz svečani program prisutne vodili kroz najvažnije trenutke četverogodišnjeg školovanja svršenika Medrese.

Prisutnima se obratio direktor Medrese, hfz. Adnan-ef. Dupljak, a tokom akademije posebnu emociju izazvalo je obraćanje maturanke Hane Kačapor, koja je govorila o uspomena, poukama i iskustvima stečenim tokom školovanja, dok su program dodatno uljepšali nastupi muškog i ženskog hora Medrese izvođenjem ilahija.

U okviru programa predstavljeni su svršeni Medrese iz devet različitih odjeljenja, a prisutnima su se obratili i visoki zvaničnici Islamske zajednice, među kojima predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, kao i muftija banjalučki Ismail-ef. Smajlović, koji je akademiji prisustvovao u svojstvu izaslanika Reisu-l-uleme Islamske zajednice.

Muftija Dudić u obraćanju istakao je značaj Medrese kao obrazovne i vjerske ustanove koja već decenijama školuje generacije učenika iz cijelog regiona.

„Medresa je radila, sve dok se neki režimi nisu drznuli i 1946. godine zabranili njen rad, kao i desetina drugih medresa na prostoru bivše Jugoslavije. Tamam kada se pomislilo, a tako su i govorili muslimani, kada ove stare hodže pomru neće nas

imati ko ukopati, rađa se nova nada i prije 35 punih godina ponovo se reaktivira rad Isa-begove medrese u Novom Pazaru. Evo, od tada do danas, nekoliko hiljada učenika i učenica završilo je našu Medresu. Danas su skoro svi profesori i profesorice svršeni Isa-begove medrese u Novom Pazaru. Skoro svi naši imami svršeni su Medrese u Novom Pazaru. I tako redom, da ne nabrajam – nema grada u Evropi, a da nisu svršeni naše Medrese imami u džematima. I evo, braćo i sestre, vidjeli ste odakle nam dolaze ova naša krasna djeca, da ih Allah sačuva: od Ohrida, pa sve do kraja Njemačke, iz Makedonije, Preševa, Prištine, Rožaja, Plava i Gusinje, Bijelog Polja, iz Bosne i Hercegovine, Beograda i tako redom. Medresa i uprava na čelu sa direktorom su danas, pored roditelja, najsretniji i najponosniji. Na Univerzitetu smo danas imali preko 80 posto djevojaka koje su primile diplome, što znači da je ovaj ženski svijet vrjedniji i bolji. I zato čestitam našim maturanaticama, a kroz povijest, braćo i sestre, bivalo je da su majke uvijek više vodile računa o očuvanju islama nego očevi. I zato je od izuzetnog značaja da imamo odjeljenje, pored Pazara, Rožaja i Tutina, od ove školske godine i u Sjenici. Dodatno ćemo uložiti napora i truda da budemo na usluzi našim roditeljima kako bi njihovi sinovi i kćeri bili dobri ljudi“, kazao je muftija Dudić.

Muftija Smajlović prisutnima je poručio je da su znanje i vjera temelj uspjeha mladih generacija, naglasivši važnost očuvanja identiteta i primjene stečenih vrijednosti u svakodnevnom životu.

„Ono što me je posebno dojmilo jeste da ste učinili da svjetlo vjere i svjetlo znanja u Sandžaku jače sija. Zato čuvajte vrijednosti sa kojima ste došli na ovaj svijet i prenesite to u svoje životno okruženje. Jer mi dobro znamo poruku iz objave Uzvišenog Allaha kada kaže da milost, blagodat i dobro koje je Uzvišeni podario ljudima nikada i niko ne može uskratiti. A kada Uzvišeni Allah nešto uskrati određenoj osobi ili prostoru, to niko ne može dati... Znajte, braćo i sestre i draga mladosti, da bez učenja nema ugođaja, jer tada život postaje patnja. Zato trebamo promisliti svaki trenutak života, pa i ovaj koji danas dijelimo na ovoj svečanosti, na ovom lijepom mjestu. Šta trebamo i možemo učiniti za poboljšanje vlastitog stanja, naše uloge u Zajednici i doprinosa za ugodniji život u društvu? Za nas, vjerujuću populaciju, jasno je da dar Objave i upute trebamo primijeniti u životu. Dakle, treba živjeti vjeru na svakom mjestu i u svakoj prilici. Braćo i sestre, vjera je dar od Uzvišenog Allaha Koji upućuje čovjeka na uspjeh. Taj dar upute ne može se kupiti, ne može se naslijediti, niti se može postići pukim memoriranjem“, istakao je Smajlović.

Poseban dio akademije bio je posvećen dodjeli priznanja najuspješnijim učenicima. Priznanja Reisu-l-uleme za đake generacije biće uručena Tariku Šabaredžoviću i Aiši Gojak.

Direktor Medrese dodijelio je nagrade učenicima koji su ostvarili izuzetan uspjeh u nastavnim i vannastavnim aktivnostima, kao i priznanja odličnim učenicima koji su tokom četiri godine predstavljali Medresu na najbolji način.

U duhu zahvalnosti i odgovornosti, Medresa je i ove godine uručila posebna priznanja roditeljima koji su uspješno odgojili više djece i povjerili ih ovoj obrazovnoj ustanovi, ističući važnost porodice u odgoju i obrazovanju mladih generacija. Priznanja roditeljima uručio je predsjednik Upravnog odbora Medrese, dr. Enver-ef. Gicić.

Skup je završen dovom koju je proučio zamjenik predsjednika Mešihata, dr. Rešad-ef. Plojović.

U ROŽAJAMA ISPRAĆENA JOŠ JEDNA GENERACIJA MATURENTICA MEDRESE GAZI ISA-BEG

Svečanom akademijom upriličenom u Rožajama, 22.05.2026. godine, Medresa Gazi Isa-beg ispratila je još jednu generaciju maturantica, obilježavajući kraj njihovog srednjoškolskog obrazovanja i početak novog životnog poglavlja.

U prisustvu predstavnika Islamske zajednice,

profesora, roditelja i brojnih gostiju, program je otvoren učenjem odlomaka iz Kur'ana Časnog i podsjećanjem na višestoljetnu tradiciju Medrese.

U svojstvu koordinatora odjeljenja Ženske medrese u Rožajama, prisutnima se obratio hfz. Abdurrahman-ef. Kujević, govoreći o značaju znanja i ulozi Medrese u savremenom društvu.

Govoreći o značaju odgoja i ulozi Medrese u formiranju mladih generacija, direktor Medrese Gazi Isa-beg hfz. Adnan-ef. Dupljak poručio je roditeljima da budu ponosni na generaciju koju su zajedno sa Medresom odgojili.

Prisutnima se obratio i predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, govoreći o ulozi žene Bošnjakinje kroz historiju, značaju porodice, vjere i očuvanja tradicionalnih vrijednosti.

„Majka Bošnjakinja je u svim vjekovima kroz povijest igrala vrlo značajnu ulogu. I ovo dobro što danas imamo u našem narodu, zapamtite, duguje našim majkama, našim nanama i prananama, jer je njihovo glavno radno mjesto bila kuća i borba za svoju porodicu. Čvrsto su vjerovala u Allaha dželle šanuhu, čvrst iman nosile u svojim grudima i čvrst odgoj imale. One su kroz povijest podizale sinove i kćeri, zadnje su lijegale, a prve ustajale. Svi bi prije njih jeli i pili, a njima šta bi ostalo. Nosile su svoje sinove i kćeri, ali su to nježno krile. Svaki posao su sa smirajem započinjale. Svojim sehurima, koji su mirisali, uspavljivale su svoju djecu, a sa smirenošću su ih hranile svojim majčinskim mlijekom. Radovale su se da budu na hizmetu svojim

muževima, da budu dobre snahe i dobre svekrve, jer su znale da je to njihovo opredjeljenje i da od njih zavisi kakvi će momci i djevojke, kakve će generacije stasavati. Nesretna je generacija koja ne bude nastavila koracima naših predaka. Zato smo se odlučili da na svakom mjestu gdje postoje uslovi podižemo medrese i medresantice koje će približno ličiti i izgledati kao naše majke, naše nane i nene. Nikada ne može biti dovoljno vjerskih škola. Iako ovdje, u ovom gradu, postoje dva odjeljenja Ženske medrese, dobrih djevojaka, dobrih majki, supruga i snahe – zapamtite, nikada ne može biti dovoljno. Nečega drugog može biti više, ali ovoga ne smije nedostajati. Zato me čini sretnim i ponosnim, braćo i sestre, što smo ove godine ispratili 156 maturantica i maturanata. Čuste odakle sve dolaze. Vidjeste – sa svih strana su učenici Medrese koja nosi ime po osnivaču Novog Pazara, Skoplja i Sarajeva. Prolazimo kroz teška iskušenja i velike izazove. I ovih dana se ponovo preko Sandžaka sudaraju i nadgornjavaju Beograd i Podgorica. Uvijek je to tako bilo. Mnogo nam treba Božje milosti i pomoći, a nadasve naše mudrosti i zdrave pameti.“

U sklopu akademije prisutni su imali priliku uživati i u bogatom kulturnom programu u izvedbi medresantica, koji je dodatno uljepšao ovu svečanu večer i pružio predah ispunjen emocijama, porukama vjere i tradicije.

Svečana akademija završena je dovom koju je proučio kurra hfz. Sabahudin-ef. Jerebićanin.

ODRŽANA SVEČANA AKADEMIJA MATURANTICA MEDRESE U TUTINU

U prepunoj sali Doma kulture u Tutinu, 23.05.2026. godine, održana je manifestacija u povodu završetka školovanja 3. generacije maturantica odjeljenja Medrese Gazi Isa-beg u Tutinu, kojoj je prisustvovala delegacija Mešihata IZ-e u Srbiji predvođena muftijom sandžačkim dr. Mevlud-ef. Dudićem.

Akademija je obogaćena programom ilahija i kasida u izvedbi hora Medrese te obraćanjima uvažanih gostiju i rukovodioca Islamske zajednice.

Na početku programa prisutne je poselamio prof. Edib-ef. Zukorlić, koordinator Odjeljenja u Tutinu, zahvalio gostima na prisustvu te iskazao zadovoljstvo i ponos ovom generacijom maturantica.

Prisutnima se obratio i direktor Medrese hfz. Adnan-ef. Dupljak koji je kazao da su svi maturanti i maturantice dobri i lijepi, ali da su naši najbolji i najljepši, jer predstavljaju najljepše ruže na tepihu koji se Sandžak zove, te da roditelji u našim ustanovama imaju ruku prijateljstva i podršku u odgoju od vrtića do Univerziteta.

Kao kruna programa sve prisutne, ulemu i profesore, roditelje i maturantice, poselamio je muftija dr. Mevlud-ef. Dudić, prenoseći radost i sreću da je Zajednica ovih dana počašćena velikim brojem maturančnih akademija, svečanosti i programa.

Ova zajednica je kuća svih vjernika i predstavlja izvor čistoće i ljepote poput izvora rijeka koje teku našim gradovima – Vidrenjak, Raška i Ibar, koje se ulijevaju jedna u drugu i prave zajednički tok koji nezadrživo teče.

Kao što je rijeka izvor čistoće i nepresušni izvor energije, tako je vjekovima Islamska zajednica kuća vjere i izvor najboljih generacija djece, omladine i najbolje uleme.

U vremenu kada se svako odvaži da svoje smeće izbacuje u rijeke, mi nudimo čistu rijeku vjere i ponosa, nudimo ovu ljepotu, ove cvjetove i ovu mladost našem društvu, našem Sandžaku i našoj zajednici.

Akademija i ova prelijepa manifestacija završena je dovom koju je pročitao zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović.

ZAVRŠNO MEKTEBSKO TAKMIČENJE NA NIVOU MEŠIHATA

Dana 17.05.2026. godine, u prostorijama Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru, održan je drugi krug mektebskog takmičenja na nivou Mešihata Islamske zajednice u Srbiji za 2026. godinu, u organizaciji Vjersko-prosvjetne službe i Ureda za mekteb.

Na ovom značajnom takmičenju učešće su uzeli pobjednici prve faze mektebskog takmičenja sa nivoa svih medžlisa Islamske zajednice u Srbiji.

Program je otvorio šef Ureda za mekteb, dr. Semir-ef. Čupović, koji je u svom obraćanju izrazio zadovoljstvo velikim odzivom takmičara. Nakon njega, prisutnima se obratio zamjenik predsjednika Mešihata i rukovodilac Vjersko-prosvjetne službe, dr. Rešad-ef. Plojović, koji je ukazao na značaj kontinuiteta u mektebskoj nastavi, naglasivši da su svi učesnici ovog natjecanja već pobjednici samim svojim plasmanom i učešćem u drugom kru-

gu mektebskog takmičenja na nivou Mešihata Islamske zajednice u Srbiji.

Nakon uvodnih obraćanja, otpočeo je takmičarski dio programa.

Pismeni, odnosno teorijski dio takmičenja održan je u čitaonici Fakulteta za islamske studije, a testove takmičara ocjenjivala je komisija u sastavu: predsjednik komisije mr. Asmir-ef. Crnovršanin, te članovi Aidin-ef. Dervišević i mr. Ensar-ef. Latifović.

Usmeni dio takmičenja iz Kiraeta realiziran je u amfiteatru Fakulteta, pred komisijom u sastavu: dr. hfz. Mirfat-ef. Fijuljanin – predsjednik i hfz. Mervan-ef. Mehmedović – član.

Po završetku pismenog ispita i usmenog

dijela iz Kiraeta, pristupilo se proglašenju pobjednika u svim kategorijama i nivoima. Tom prilikom, svim učesnicima uručene su zahvalnice za učešće i poklon knjige, dok su osvajačima prvih, drugih i trećih mjesta dodijeljena priznanja i novčane nagrade.

Osvajači prvih mjesta u dva nivoa takmičenja iz Kiraeta i teorije predstavljat će Mešihat IZ-e u Srbiji na 28. završnom mektebskom takmičenju, koje organizira Rijaset IZ-e u BiH.

Program je zatvoren obraćanjem zamjenika predsjednika Mešihata, dr. Rešad-ef. Plojovića, te dovom, koju je proučio glavni imam Novopazarskog medžlisa dr. Enver-ef. Gicić.

Svečano proglašen završetak radova

OTVORENJE ALTUN-ALEM DŽAMIJE

U Novom Pazaru, 05.05.2026. godine, svečano je obilježen veliki jubilej – pet stoljeća postojanja Altun-alem džamije, jednog od najznačajnijih vjerskih i kulturno-historijskih objekata ovog kraja. Ujedno je upriličeno i zvanično otvorenje džamije nakon završetka obimnih radova na njoj obnovi i rekonstrukciji.

Dvodnevni program, u organizaciji Mešihata Islamske zajednice i Vakufske direkcije, okupio je predstavnike vjerskog, akademskog i društvenog života, kao i veliki broj vjernika, s ciljem podsjećanja na višestoljetni značaj ove džamije u očuvanju vjerskog identiteta Bošnjaka.

Centralna svečanost protekla je u duhu tradicije i zajedništva. Program su na poseban način učenjem Kur'ana otvorili imam džamije Ammar-ef. Nuhambašić i polaznici vrtića Reuda, čije su recitacije dale emotivan ton cijelom događaju.

Prisutnima se obratio predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, koji je u nadahnutom govoru podsjetio na duboke historijske, duhovne i društvene korijene Altun-alem džamije.

„Altun-alem džamija nije samo građevina – ona je svjedok vremena, duhovni orijentir i temelj identiteta ovoga grada. Njena vrijednost nije samo u njenoj arhitekturi, već u nijetu onih koji su je podigli, u vakufskoj svijesti koja ju je očuvala i u dovama generacija koje su se u njenim safovima uzdizale ka Uzvišenom“, poručio je muftija Dudić.

Govoreći o savremenom trenutku, predsjednik Mešihata upozorio je na sve prisutnije podjele i negativan društveni diskurs, ističući da nijedna vjera ne poziva na nasilje, već na mir, dijalog i međusobno poštovanje.

„Istinska snaga nije u sili, već u strpljenju. Istinska hrabrost je u dijalogu, a pravo vođstvo u spremnosti da se izabere mir onda kada je to najteže“, kazao je muftija Dudić.

On je naglasio da je obnova džamije čin poštovanja prema historiji i amanet budućim

generacijama, dodajući da je projekat realiziran uz podršku državnih institucija, čime je, kako je kazao, potvrđeno jedinstvo u očuvanju zajedničkih vrijednosti.

„Ova obnova je spoj prošlog i budućeg – vraćen joj je autentičan izgled, ali i data nova snaga da traje kroz stoljeća koja dolaze. Sretni su svi koji su učestvovali u ovom hairli djelu, jer njihov trud ostaje trajno zapisan – u svakoj dovi, svakoj sedždi i svakom okupljanju u ovoj džamiji“, naglasio je predsjednik Mešihata.

U ime predsjednika Republike Srbije Aleksandra Vučića, prisutnima se obratio njegov izaslanik Milorad Veljović, koji je u svom obraćanju naglasio značaj međusobnog uvažavanja, tolerancije i očuvanja kulturno-vjerskog naslijeđa kao temelja stabilnog i prosperitetnog društva. Istakao je da ovakvi jubileji ne predstavljaju samo podsjećanje na bogatu prošlost, već i snažnu poruku zajedništva i odgovornosti prema budućim generacijama.

U ime Vlade Republike Srbije obratio se ministar Ivica Dačić, koji je istakao da projekti poput obnove Altun-alem džamije imaju višestruki značaj, kako za očuvanje kulturno-historijske baštine, tako i za jačanje međusobnog povjerenja. Naglasio je da država prepoznaje važnost ulaganja u obnovu vjerskih i kulturnih spomenika, jer oni predstavljaju most između prošlosti i budućnosti, ali i ključni faktor u izgradnji društva zasnovanog na poštovanju različitosti i zajedničkim vrijednostima.

Tokom programa uručene su zahvalnice pojedincima i institucijama koje su dale doprinos realizaciji obnove i to: predsjedniku Srbije Aleksandru Vučiću koju je primio izaslanik Veljović, Vladi Republike Srbije koju je

primio ministar Dačić, Gradu Novom Pazaru koju je primio gradonačelnik Nihat Biševac, Republičkom zavodu za zaštitu spomenika, džematu Altun-alem koju je primio imam Nuhambašić, glavnom gradskom urbanisti Elviru Hamidoviću, glavnoj arhitektici Vakfúske direkcije Mešihata Džemili Eminović i firmi Koto iz Beograda koja je izvodila radove.

OBRAĆANJE MUFTIJE DUDIĆA NA SVEČANOSTI ALTUN-ALEM DŽAMIJE

Poštovani prisutni, braćo i sestre, dame i gospodo.

U povodu obilježavanja 500 godina Altun-alem džamije i završetka radova na njenoj rekonstrukciji, restauraciji i obnovi, upriličene su dvodnevne manifestacije, od kojih je i ova, zbog koje smo se i okupili, zvanično proglašenje ponovnog otvorenja Božije kuće koja postoji već pet vjekova ili pola milenija.

Početak šesnaestog stoljeća, kada ovaj grad postaje važan na mapi svijeta, džamiju podiže neimar Muslihudin Abdulgani, učenjak i graditelj, na važnoj komunikacijskoj tački tadašnjeg svijeta – Carigradskom, odnosno Stambolskom drumu, da bude jedan od putokaza od Istanbula do Sarajeva. Zahvaljujući toj poziciji, oko nje se ubrzo formirala jedna od prvih novopazarskih mahala – Jeleč mahala, a sama čaršija počela se širiti od Isa-begovog vakufa, tj. današnjeg centra grada, u njenom pravcu. Tako je Altun-alem džamija, osim duhovnog, postala i urbanističko jezgro iz kojeg i danas pulsira svaki damar ovog grada.

O njoj su pisali hroničari, nad njom su se nadahnjivali pjesnici, njenu ljepotu su slikari pokušavali zabilježiti, ali njena prava vrijed-

nost ne leži samo u formi i estetici. Ona je utkana u dublji sloj duhovnosti, u nijet onih koji su je podigli, u vakufsku svijest koja ju je održala i u dove generacija koje su se u njenim safovima uzdizale ka Uzvišenom.

Ovo Muslihudinovo djelo nadživjelo je mnoge države, poretke i historijske lomove na ovim prostorima, ostajući postojan svjedok da ono što je podignuto u ime Allaha ima snagu trajanja. Kroz pet stotina godina, vrijedne ruke neimara, vakifa i običnih vjernika obnavljale su je i čuvale.

Svaki njen kamen nosi priču, svaka pukotina pamti iskušenje i svaki restaurirani detalj govori o pobjedi ustrajnosti nad prolaznošću.

Svjedočit će ona i o ovom našem vremenu i svemu što je u njemu, kada ono što je jučer bilo nezamislivo danas postaje prihvatljivo, kada se zapaljiva riječ i mržnja izgovara lakše nego riječ mira, kada se u svijetu poseže za silom prije nego što se iscrpi put iskrenog dijaloga.

Budimo jasni i ujedinjeni u istini koja je temelj svih Objava – nijedna nebeska vjera ne poziva na razaranje i ubijanje, već na međusobno poštovanje i ljubav.

Onima koji misle da se snaga ogleda u sili i oružju upućujem pouku: Istinska snaga je u suzdržanosti i strpljenju. Istinska hrabrost je u dijalogu. Istinsko vođstvo je u spremnosti da se izabere mir onda kada je to najteže.

Na koncu, pamtit će Altun-alem džamija i ovo naše smutno vrijeme u kome pojedinci sebi dozvole da komentiraju sve i svakoga. Olahko donose sud o ljudima i događajima, baš kao da su oni najbolji i najumniji, kao da su s obje noge u Džennet zakoračili. Kritiziraju bez ikakvog dokaza. Sumnjiče bez osnova. Osuđuju bez valjanih argumenata. U svojoj providnosti postaju zidovi srama i beščašća, a da nisu ni svjesni da je svaka sumnja, kritika i osuda bez dokaza kao otrovna strijela koja se uvijek vrati onome ko je odapne.

Njima ne valja država, grad, općina, džemat, Islamska zajednica. Ne valja im ni muftija, imam, profesor, niti bilo koji legitimni i dokazani vjerski niti drugi autoritet, jer za njih niko nije dovoljno dobar. Svakog je potrebno povući u blato u kojem se oni nalaze, čija je posljedica obesmišljavanje i rušenje institucija, dekadencija i u konačnom neminovna patnja svakog člana društva.

Posebno mi je iritantno kada neko bestid-

no kritizira Islamsku zajednicu, prostački i vulgarno napada njeno rukovodstvo i imame, bez valjanog argumenta. Zato sam sebi dozvolio da kažem par riječi i na ovu bolnu temu. Ne zamjerite mi.

Dok oni boluju u svojim tminama i mržnji, mi radimo i gradimo. Našoj generaciji pripala je posebna čast i emanet da, predvođeni Mešihatom Islamske zajednice u Srbiji, u saradnji s Gradom Novim Pazarom i uz podršku najviših državnih institucija, Vlade i Predsjednika, ovom ljepotici vratimo njen puni sjaj.

Ova obnova nije samo arhitektonski i građevinski izazov, već čin poštovanja prema historiji i amanet budućnosti. Vraćen joj je izgled dostojan njenog značaja, onakav kakav je imala u vremenu svog nastanka, ali i nova snaga da nastavi trajati kroz stoljeća koja dolaze.

Sretni su svi oni koji su učestvovali u ovom hairli djelu, jer su postali dio njenog trajanja. Njihov trud nije samo vidljiv u obnovljenim zidovima, već je zapisan u dovama koje će se u njoj učiti, u svakoj sedždi i u svakom okupljanju koje će se u njenom prostoru desiti. To je trajna sadaka, most između prolaznog i vječnog.

Posebno smo sretni što je posljednja obnova ove džamije premostila sve naše podjele, ujedinila nas i postala zajednička vrijednost svih građana Republike Srbije.

Zasluge za to svakako ima i državni vrh, koji je nesebičnim trudom pomogao da se realizira zamisao autentične restauracije i prevaziđu brojne prepreke koje su postojale.

Stoga, ovo nije radostan dan samo za nas muslimane, već i za sve građane Republike Srbije, koji u jedinstvu različitosti vide snagu i ljepotu zajedničkog života na ovom prostoru, koji traje čak duže nego što i sama Altun-alem džamija pamti.

Altun-alem džamijo, sretan ti petstoti rođendan. Želimo ti da stoljećima budeš mjesto sedžde, svjetla i zajedništva, prostor u kojem se susreću prošlost i budućnost, te simbol koji će generacije podsjećati na snagu vjere, ljepotu trajanja i dostojanstvo jednog naroda.

Tvoja vitka minara je svojom fleksibilnošću kroz povijest svjedočila suživotu i toleranciji, podizala sinove i kćeri Novog Pazara i Sandžaklije koji su uvijek bili dobri ljudi i neka tako ostane u budućnosti.

OKRUGLI STO O ALTUN-ALEM DŽAMIJI: PET STOLJEĆA VAKUFKE TRADICIJE I IDENTITETA

U okviru tradicionalne manifestacije „Dani vakufa“, 05.05.2026. godine, organiziran je okrugli sto pod nazivom „500 godina Altun-alem džamije u Novom Pazaru“.

U uvodnom dijelu programa prikazana je reportaža o restauraciji Altun-alem džamije, kroz koju je istaknuta važnost očuvanja ovog značajnog vjerskog i kulturno-historijskog objekta.

Nakon reportaže prisutnima se obratio direktor Vakufske direkcije hfz. Abdurrahman-ef. Kujević ističući da pet stotina godina Altun-alem džamije znači pet stoljeća čistog monoteizma, privrženosti istini i autohtonosti Bošnjaka, muslimana u Sandžaku.

Prisutnima se obratio i direktor Vakufske direkcije Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Huso Salihović.

„Mi smo prethodnih desetak dana širom Bosne i Hercegovine organizirali manifestaciju Dani vakufa kroz različite sadržaje, od otvaranja novih objekata, postavljanja kamena temeljaca, okruglih stolova i ovaj današnji sadržaj je za nas od posebnog značaja. Zaista izražavamo zadovoljstvo što imamo priliku da ovaj današnji okrugli sto, ovaj današnji sadržaj bude upriličen u sklopu manifestacije Dani vakufa.“

Predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić naglasio je da pet stotina godina postojanja ove džamije govori o njenom ogromnom značaju, te da je to period koji svjedoči o kontinuitetu, identitetu i trajnosti našeg naroda na ovim prostorima.

„Mi imamo čime da se ponosimo i kroz ono što ste djelimično vidjeli vjerujem da ste uvjereni da je nešto napravljeno što je na ponos sandžačkog čovjeka, nas Bošnjaka, nas muslimana i svih ljudi sa kojima dijelimo životni prostor. Pet stotina godina nije kratak period i on govori mnogo više nego ono što sami mislimo. Imam potrebu da se posebno zahvalim našim izlagačima koji će sa različitih aspekata govoriti na zadatu temu. Ali znam da će neki govoriti i o narodnim predanjima u vezi Altun-alem džamije. Sestre Altuna, Halima i Hadžera mnogo su više od običnih narodnih predanja. Nema dobrih ljudi bez dobrih Altuna, nema dobrih sinova i kćeri bez dobrih majki. Zato se spominje Altuna kao gradite-

ljica – graditeljica sinova i kćeri, graditelj i podizač čovjeka. Nema čistote bez vjere, bez Halime i česama. Zato se i Halima spominje kao žena koja je željela da živi čistim životom. I nema opstanka jednom narodu bez Hadžere, a to jest bez vakufskih dobara poput Hadžeta zemljišta.“

Na okruglom stolu izlaganja su imali: dr. Rešad-ef. Plojović, prof. Esad Rahić, dr. Džemil Bektović, dr. Sumeja Smailagić, dr. Vladimir Božinović, mr. Medžid Fakić, mr. Nesip Pepić i mr. arh. Džemila Eminović.

ULOGA ALTUN-ALEM DŽAMIJE U OČUVANJU JEDINSTVA ISLAMSKJE ZAJEDNICE

Izlagач: Dr. Rešad-ef. Plojović

Poštovani predsjedniče Mešihata, cijenjena ulemo, uvaženi učesnici i izlagači na ovom okruglom stolu, poštovani gosti, predstavnici Vakufske direkcije Rijasetu IZ-e u Bosni i Hercegovini, eselamu alejkum i želim Vam dobar i ugodan dan.

Danas nas je na ovom mjestu, sve skupa, okupila Altun-alem džamija, sa svojim posebnim jubilejom - punih pet vjekova njenog postojanja, kao i završetak radova na njenoj temeljnoj obnovi i rekonstrukciji, koja je nakon duže od tri godine, na zadovoljstvo svih nas okončana, kroz koju je ova naša generacija i mi lično imala priliku da ugradi sebe u ovo trajno dobro, vakuf koji traje duže od pet vjekova i koji će ostati da traje i koristi nama dok smo živi i našim nasljednicima, budućim generacijama kroz stoljeća, svjedočeći vjeri u Jednoga Boga sve do Sudnjeg dana.

Okupila nas je Islamska zajednica u želji da na ovaj način svakome od nas omogući da pruži doprinos ovom posebnom i nesvakidašnjem događaju, a to je obilježavanje 500 godina kontinuiteta postojanja jedne džamije, bogomolje, Božije kuće, u kojoj se ibadet, pokornost Uzvišenom Gospodaru svakodnevno obavlja. U kojoj se srca vjernika ispunjavaju snagom iskrenog imana, a njihove duše u safu međusobno zbližavaju iz strahopoštovanja pred Uzvišenim Stvoriteljem.

Teško možemo pobrojati sve džamije koje su podignute ili podizane u periodu druge polovine 15. vijeka do danas, čija sudbina nije bila poput sudbine Altun-alem, da preživi sve ono sa čime su se džamije i pripadnici islama u tom periodu suočili od nedaća na ovim

prostorima.

Od sačuvanih džamija rijetke su one čiji je današnji izgled sačuvan u izvornom obliku, već su mnoge od naših starih džamija, čiji vijek seže više od 200 godina, više puta nisu rušene, paljene, obnavljanje, dograđivane, čime je potpuno izmijenjen njihov izvorni oblik.

Usudujem se kazati da je Altun-alem džamija, sa svojim Sibjan mektebom, unikat, jedinstven primjer, ili kako njeno samo ime ukazuje Altun (Zlatni) uzorak takve džamije na našim prostorima, a i šire, što je posebna Božija blagodat i milost prema ovoj džamiji, njenom graditelju, ovome gradu i vjernicima.

Svjedočila je svemu onome što je ovaj grad i kraj, kao i čovjek naših prostora preživio kroz vjekove njenog postojanja. Godine i dane radosti, sreće i blagostanja, ali i velikih nedaća, iskušenja, stradanja i rušenja. Božijom odredbom, uvijek je ostajala bez ili sa manjim oštećenjima, koja nisu ugrozila njen izvorni izgled i funkciju.

Smještena na Stambolskom drumu, u mahali Mujezin-hodžinoj, koja je dobila naziv po vakifu džamije, Muslihudinu Abdul Ganiju, uvijek je bila u centru zbivanja. A po svojoj važnoj strateškoj poziciji u gradu uvijek je bila u fokusu pažnje vjernika i Islamske zajednice, čime se ispunjavala i volja vakifa džamije izražena u vakufnami, koji je odredio da joj se treba pružiti posebna pažnja i za to izdvojio značajne vakufe i brojne dućane, iz kojih su se trebala osigurati sredstva za nesmetan rad

džamije i Sibjan mekteba: „...da se u njemu podučava Kur'an i uče mala djeca“, a čiji imam treba biti: „...pouzdan i najbolji među dobrima, sposoban da predaje i poučava.“

Altun-alem džamija je paradigma svega onoga što je preživio ovaj grad, Islamska zajednica i pripadnici islama u njemu. Njena uloga kroz historiju bila je ključna u očuvanju identiteta, jedinstva i kontinuiteta Islamske zajednice na ovim prostorima. Svaki uspon i pad pripadnika islama na ovim područjima manifestirao se na broj i izgled džamija i mu-nara.

Prvi put sam imao priliku obaviti namaz u ovoj džamiji početkom devedesetih, kao učenik prve generacije naše obnovljene Medrese u Novom Pazaru. Svjedok sam njenog stanja i izgleda iz tog perioda. Bila je oronula, tužna, prazna i zapostavljena od džemata, isto kao što je i vjera islam u tom periodu bila potisnuta na puko održavanje u životu.

Ponovnim oživljavanjem rada Medrese sunce vjere počelo je jače sijati, a Altun-alem i naše druge novopazarske džamije veselije izgledati, jer su njihove safove počela popunjavati nova mlada lica, koja su istovremeno značila rađanje nove nade za budućnost vjere i džamija u ovom gradu i šire.

U tom periodu nije bilo snage da se nešto značajno uradi na obnovi i sanaciji ove i drugih džamija, ali je postojala volja i dova. Nažalost, tu volju je krajem devedesetih iskoristila tadašnja politika, te je bez utvrđenog plana i dogovora sa organima Islamske zajednice, uz odobrenje tadašnjeg imama i džemata, urađena betonska fasada, koja je zaklonila kamene zidove, kratkoročno uljepšala vanjski džamijski izgled, ali dugoročno džamiju izložila većem propadanju uslijed zadržavanja vode i vlage. Kao profesor Medrese od 1998. svakodnevno sam iz tada izgrađenog objekta pored Altun-alem džamije, u kojem se izvodila nastava, posmatrao radove na džamiji i dobro se sjećam majstora rah. Hasana, koji je duže od godine pažljivo radio i svojom rukom i čekićem, najbolje što je umio, oblikovao pomenutu fasadu, svjestan da učestvuje u nečemu posebnom, što će ostati da traje i svjedoči vremenu, što su mu u zadatak postavili oni koji osim želje da sebi pripišu zaslugu obnove i navodne brige nisu imali dovoljno kompetencije ni znanja da taj posao urade kvalitetno.

Događaji u Islamskoj zajednici u periodu 2007-2011. učinili su ovu džamiju ponovo epicentrom agresije na Islamsku zajednicu u pokušaju njenog otimanja i odvajanja iz sistema legalne Zajednice, kako bi bila sjedište odcijepljenog krila paralelne, nelegalne zajednice, gdje je trebalo da svojom pozicijom, značajem i ulogom među muslimanima ohrabri i podstakne vjernike da podrže neuspjeli puč i podjele.

Odlučnom akcijom Islamske zajednice i adekvatnom reakcijom vjernika, Altun-alem džamija nije postala simbol podjele, već čvrst bedem jedinstva Islamske zajednice, zašta je plaćena visoka cijena i podnijeta velika žrtva.

Zbog zahvaćenosti vlagom i potrebe za sanacijom, Islamska zajednica pokreće aktivnosti detaljne restauracije i džamiju zatvara od novembra 2007. do 30. jula 2011. godine, kako bi se obavili neophodni radovi, kada je džamija ponovo otvorena za klanjače.

Radovi na restauraciji vjerovatno bi ranije bili završeni da nije bilo ometanja, nasrtaja, zaustavljanja saobraćaja od strane nezadovoljnih partijskih aktivista iz različitih dijelova Novog Pazara i drugih gradova, lojalnih politici

Ugljanina te obavljanja namaza na ulici, napada i nasilnih pokušaja da se u džamiju uđe i ona otuđi od njenog titulara, Islamske zajednice, čije su posljedice i bilans ogromna energija i sredstva koja su utrošena u njenoj zaštiti, jer je danonoćno obezbjeđivana od upada aktivista Ugljanina i nelegalnih odcijepljenih struktura i pučista, ranjavanje jednog od džematlija iz vatrenog oružja u dvorištu džamije, koji ju je branio od uzurpacije, kao i povređivanje visokog policijskog službenika, tj. zamjenika načelnika policije, koji je pogođen kamenom ciglom u glavu, jer je stajao na kapiji džamijskog harema, ne dozvolivši da masa sa ulice nasilno uđe u džamijski prostor, čime bi se izazvale teške posljedice i sukob sa nesagledivim razmjerama.

Time je Altun-alem džamija postala simbol odbrane jedinstva Islamske zajednice i muslimana Novog Pazara, ali i časti i dostojanstva njenog rukovodstva i uleme.

Pomenuta rekonstrukcija urađena je ograničenim sredstvima i jednostrano od Islamske zajednice, što je ključni razlog da nije dobila željeni izgled, niti dugoročno riješila sve probleme na njoj, koji su bili evidentni, zbog čega se i ne može nazvati rekonstrukcijom, već kratkoročnom sanacijom džamije.

Nakon pomenute restauracije i dalje su bila vidljiva oštećenja koja nisu mogla biti adekvatno sanirana, te se morala desiti i posljednja temeljna rekonstrukcija i obnova, koja je, zbog činjenice da je u tom poslu okupila sve relevantne faktore, izvedena kvalitetno i profesionalno, vrativši džamiji njenu punu ljepotu i izvorni izgled.

Udruživanjem svih relevantnih faktora, Islamske zajednice kao titulara, džemata kao korisnika, Zavoda kao stručnog tijela za zaštitu objekata od posebne vrijednosti, Grada, Vlade i nadležnih ministarstava, predsjednika države, kao odgovornih instanci da brinu o potrebama svojih građana i zaštiti njihovih vjerskih objekata, koji su ujedno i bogatstvo grada i države, te angažmanom stručnih i kvalificiranih izvođača radova, obezbijeđeni su preduslovi da se dobije rezultat kojeg imamo - Altun-alem džamija u svom najljepšem ruhu, vjerna originalu, na zadovoljstvo njenog vakifa, zlatni model koji se treba slijediti i po pitanju rekonstrukcije i zaštite svih drugih sličnih objekata koje imamo, za opće dobro Islamske zajednice, vjernika, grada i države, ali i na zadovoljstvo svih onih koji će doći u ovaj grad i izdvojiti vrijeme da posjete ovu džamiju i svjedoče njenoj ljepoti i posebnosti.

Zbog svega spomenutog može se zaključiti da je posljednja rekonstrukcija i obnova Altun-alem džamije istinska i jedina suštinska obnova koju je ova džamija imala u posljednjih 200 godina svog postojanja, kojom je, shodno svojoj funkciji i nazivu džamija - mjesto koje okuplja i ujedinjuje, kao što je ujedinila muslimane u odbrani jedinstva Islamske zajednice, isto tako ujedinila i sve pomenute koji su radili na njenoj obnovi, čiji zajednički angažman, međusobno razumijevanje, uzajamna podrška i poštovanje su donijeli rezultate za opću dobrobit Islamske zajednice i vjernika, grada, regije i države, u sadašnjosti i budućnosti.

Stoga, današnja radost, kada zvanično proglašavamo završetak radova i otvaramo džamiju, nije samo radost Islamske zajednice, njene uleme i džematlija koji će u njoj molitvu obavljati, već je ovo radost na koju ima podjednako pravo svako od spomenutih faktora, ali i svi drugi, koji su radove izvodili, pratili i nadgledali, stručne i dobronamjerne suge-

stije davali, molitve upućivali da se uspješno okonča obnova i strpljivo čekali ovaj dan. Njihov broj je veliki, sva njihova imena nikada ne možemo saznati niti nabrojati, možda se nemamo potrebe ni truditi, jer su svi oni to radili iskreno, dajući svoj doprinos da džamija dobije najljepši izgled i nastavi trajati i služiti svojoj svrsi u stoljećima koja dolaze.

Ono što mi možemo i trebamo činiti danas i uvijek u budućnosti jeste biti zahvalni svima koji su svojim konkretnim postupkom pomogli da ovaj posao uradimo i u njegovim rezultatima danas i dok smo živi uživamo.

Neka ih Uzvišeni Allah sve nagradi i njihov trud ukabuli. Amin.

POEZIJA

Dr. Sumeja Smailagić
AUTOR

500 GODINA TIŠINE I SVJETLA

500 godina,
pet stoljeća,
polu milenija.

*Trag što se ne briše, već u vremenu diše,
kao tiha historijska harmonija što se u
pamćenju piše,
u tišini stoljeća sjećanje se ne briše,
Altun-alem džamija stoji, kao svjedok
vakufske epohe više.*

*Podignuta u prvoj polovini 16. stoljeća,
kada se Novi Pazar oblikuje kao vakufska
nada i sreća,
u izvorima ime joj daje Muslihuddin
Abdulgani,
što kroz vjekove ostaje u vakufskoj
znamenitoj strani.*

*Ona nije samo sakralni objekat,
već vakufski sistem u kamenu,
gdje smisao imovine postaje ideja zajednice,
a arhitektura oblik vjerovanja, znanja i
tradicije.*

*Jedna od kupolnih džamija i
simbol osmanske etike, estetike mjere i
proporcije,
država je od 1979. godine štiti,
u njoj su utkane najljepše ovog grada niti.*

*U njenom haremu velikani ovoga grada,
muftije i kadije,
u njenom haremu i mezar akademika
Muamera Zukorlića,
tu vjetar ne nosi riječi, nego dovu,
tu se vakifi upisaše u historiju, staru ali i novu.*

Dr. Rešad-ef. Plojović

FETVA I EMIN

PITANJE: Na kojem stepenu obaveznosti je propis klanja kurbana i na koji način je najbolje izvršiti ovaj propis - lično zaklati ili učestvovati u akciji Islamske zajednice?

ODGOVOR: Klanje kurbana jeste vadžib - obavezno, po mišljenju imama Ebu Hanife i dužna ga je izvršiti svaka osoba koja je u svom mjestu boravka, a na dan Bajrama posjeduje materijalnih mogućnosti da kupi i zakolje kurban.

Ovaj svoj stav hanefije temelje na riječima Božijeg Poslanika a.s. koji kaže: „Onaj ko ima materijalnih mogućnosti da zakolje kurban, a ne zakolje ga, nemoj da se približava mjestu na kojem mi obavljamo namaz.“

Iako se islamski pravници razilaze po pitanju stepena obaveznosti kurbana, ipak su svi oni saglasni da svaki musliman koji u svom srcu nosi iman, klanjem kurbana potvrđuje da pripada ummetu Muhameda a.s.

Kaže Poslanik a.s.: „Nema Allahu dž.š. dražeg djela kojeg čovjek može učiniti na dan Bajrama od puštanja krvi kurbana. Zaklana životinja će na Sudnjem danu doći sa svojim rogovima, papcima i runom (dlakom). Kurbanska krv stigne do Allaha (bude primljena kod Allaha) prije nego što padne na zemlju. Zato se i vi radujte kurbanu.“ (Ibnu Madže i Tirmizi)

Dakle, klanje kurbana je Uzvišenom Allahu najdraže djelo koje čovjek može uraditi na dan Kurban bajrama, bilo lično, to jest da sam svojom rukom zakolje svoj kurban i podijeli ga na način kako je to propisano, sa mogućnošću da jedan dio ostavi za sebe i svoju porodicu, ili da izdvoji novčani iznos i posredstvom svog imama ili direktno uplati na račun Islamske zajednice, koja sprovodi kurbansku akciju, a koja će u ime dotične osobe, u propisanom vremenu, zaklati kurban, a potom dobijeno meso uskladištiti za potrebe učenika Medrese i vakufskih kuhinja u kojima se hrane oni koji dovoljno hrane nemaju, niti imaju priliku da zarade, ili podijeliti različitim korisnicima: siromašnima, bolnicama, socijalnim ustanovama itd. Sunnet Poslanika a.s. je klanje svojom rukom, ali to nije u stanju svako uraditi iz objektivnih i subjektivnih razloga, te je dozvoljeno da ovaj propis obavi neko drugi u ime obveznika.

Ovom prilikom želim upozoriti sve one koji nemaju priliku da sami zakolju kurban, već uplaćuju novčani iznos, da vode računa kome taj iznos uplaćuju i posredstvom koga žele ovaj propis izvršiti, jer je puno neodgovornih i nesavjesnih pojedinaca ili organizacija, tzv. humanitarnih i da'vetsko-edukativnih koje iskorištavaju ovu priliku za ostvarivanje uticaja ili lične dobiti. Neko se može čuditi kako može osoba zloupotrijebiti vjerski propis u tu svrhu, međutim, takvih primjera je puno, kako na domaćem tako i na svjetskom nivou.

Također, uplaćivanje iznosa novca na ime kurbana različitim organizacijama koje djeluju vani, posebno u siromašnim dijelovima svijeta, Afrike i slično, rizičan je i sumnjiv posao, u koji osoba ne bi smjela ulaziti kada je u pitanju vjerski propis, čije neizvršavanje ili nepotpuno izvršavanje povla-

PROPI SI O KURBANU

či grijeh prema Allahu, nepotpunost ili ništavnost samog propisa, jer ne postoji način da se sa sigurnošću utvrdi da je propis izvršen na tom prostoru, već uvijek postoji opasnost zloupotrebe ili prevare. Zato je najbolja i najkorisnija opcija u slučaju lične spriječenosti da se kurban zakolje, da se taj posao povjeri Islamskoj zajednici, koja ovu aktivnost tradicionalno obavlja preko 30 godina, a pozitivni efekti iste su brojni i dugotrajni, jer se dobijeno meso koristi u ishrani učenika odgojno-obrazovnih ustanova Islamske zajednice, korisnika vakufskih kuhinja, ali i dijeli siromašnima u Sandžaku i džematlijama od Kraljeva do Subotice.

PITANJE: Koje su mahane ili nedostaci kod životinja koje su smetnja za njihovo klanje na ime kurbana?

ODGOVOR: Klanje kurbana je ibadet kojim se muslimani približavaju svome Gospodaru, a Gospodar ne prima osim ono što je dobro. U našoj vjeri propisano je da kurban treba da bude životinja koja je zdrava i bez ikakvih tjelesnih nedostataka ili mahana. Osnova u ovome su riječi Allahovog Poslanika a.s.: „Četiri ne zadovoljavaju da budu kurban: jednooka ili ćorava, čija je ćoravost jasna; bolesna, čija je bolest jasna; hroma ili šepava, čija je hromost ili šepavost jasna; zakrčljala, u čijim kostima nema moždine.“

Ukoliko se osobine spomenute u ovom hadisu nađu pri kurbanu, kurban nije ispravan. Također, ovaj hadis jasno ukazuje na to da ako bi kurban imao pri sebi neku manju mahanu, da to ne smeta zbog riječi Poslanika: „Čija su ćoravost, bolest, hromost i zakrčljalo jasni“, što znači da ako mahana nije jasna i bitno ne utiče na vrijednost ili cijenu, to neće smetati.

Također, uslov je da veliki kurban (krupna stoka) koji se kupuje mora biti, po mišljenju većine islamskih pravnika, stariji od dvije godine, ili sa napunjenom godinom za sitnu stoku i ni u kom slučaju ne smije biti mlađa, osim u slučaju sitne, to jest ovaca, gdje se dozvoljava da u izuzetnim situacijama bude starija od šest mjeseci, uz uslov da svojom veličinom ne zaostaje za onima koje su napunile godinu starosti.

PITANJE: Da li osoba koja je dužna zaklati kurban može da umjesto klanja kurbana podijeli u novcu vrijednost kurbana?

ODGOVOR: Nije dozvoljeno da kurban bude zamijenjen novcem i ukoliko to neko učini, on nije izvršio propis kurbana, već će se to njegovo djelo računati kao obični humani gest, odnosno obična sadaka.

PITANJE: Šta uraditi sa kožom kurbana?

ODGOVOR: Kurbanska koža je sastavni dio kurbana i ne može se posmatrati odvojeno. Resulullah a.s. kaže: „Ko proda kožu svog kurbana, nema nagrade za kurban.“ (El-Hakim)

Prema tome, ljudi trebaju voditi računa da dobro djelo koje čine upotpune, kako bi dobili nagradu u potpunosti, ili kako ne bi pokvarili ono što su učinili nečim što je sitno, kao što je prodaja kurbanske kože i zadržavanje novca za sebe i svoje potrebe. Naravno da se kurbanska koža može zadržati i za

svoje potrebe, ali se u tom slučaju njena vrijednost mora podijeliti ili uplatiti na adresu Islamske zajednice i fonda za održavanje njenih odgojno-obrazovnih ustanova, što je najbolje rješenje.

Činjenica je da posljednjih godina na našim prostorima ne postoji potražnja za ovčijim kožama, te su potpuno bezvrijedne, a da su kože krupne stoke veoma jeftine, tako da savjetujem da svi oni koji kolju za kurban sitnu stoku, kožice svojih kurbana propisno zbrinu, to jest najbolje zakopaju, ili unište na adekvatan način, kako se iste ne bi razvlačile po putevima, bacale po kontejnerima ili rijekama, te uzrokovala neugodne mirise i uznemiravale prolaznike. U tom slučaju, osoba koja je zaklala kurban i propisno zbrinula kožicu svog kurbana, tj. nije je prodala, nije dužna izdvajati nikakav novčani iznos na ime nadoknade.

PITANJE: Kolika je vrijednost posta na dan Arefata?

ODGOVOR: Post kao ibadet ima kod Uzvišenog Allaha posebnu vrijednost. Prenosi se od Ebu Seida El-Hudrija r.a. da je Poslanik a.s. rekao: „Nema nijednog roba koji isposti jedan dan na Allahovom putu, a da mu Allah zbog toga neće njegovo lice udaljiti od vatre koliko je sedamdeset godina hoda.“ (Muttefekun alejh)

Također kaže Alejhisselam: „Vjerujem da će Allah dž.š. za post na dan Arefata oprostiti grijehe za proteklu i za narednu godinu.“

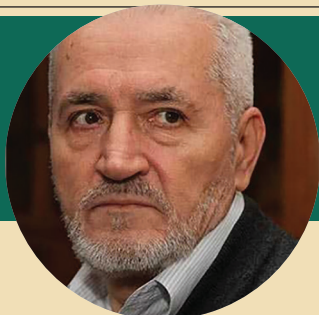
Općenito, prvih deset dana mjeseca zu-lhidžeta imaju veliku vrijednost kod Uzvišenog Allaha, te u ovim danima treba svaki musliman pojačati svoje ibadete. U tom smislu su i riječi Poslanika a.s., koje prenosi Abdullah ibn Omer r.a.: „Nema vrjednijih dana kod Allaha dž.š., niti dražih Njemu, od ovih deset dana, pa pojačajte u njima *tehlil* (izgovaranje šehadeta), *tekbir* (veličanje Allaha dž.š.) i *tahmid* (zahvale Allahu dž.š.)!“ (Ahmed)

Isto tako, prenosi se od hazreti Aiše r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao: „Nema nijednog dana u kome Allah oslobodi više robova od džehennemske vatre kao što je to slučaj sa danom Arefata. Allah dž.š. Se spusti na dunjalučko nebo, te Se pred melekima pohvali iskazujući Svoj ponos Svojim robovima govoreći: - Šta ovi žele?“ A u drugoj predaji navodi se nastavak gdje se kaže: „Budite svjedoci, meleki Moji, da sam im oprostio!“ (Muslim)

S obzirom da smo i ove godine nepravedno spriječeni od organiziranog odlaska na hadž, zaslugom neodgovornih i destruktivnih osoba koje djeluju izvan okrilja Islamske zajednice, kroz paravjerske organizacije, preostaje nam da se bar kroz post na dan Arefata i dovu sjetimo svih potlačenih širom svijeta, kojima se nepravda i nasilje čine te zamolimo Allaha za pomoć i milost, kako svima njima, tako i nama.

Vaša pitanja šaljite na e-mail:
fetve@glas-islama.com
Odgovore očekujte u prvom
narednom broju.

PLODOVI ZNANJA I MUDROSTI

Mr. Muharem-ef. Omerdić
PRIREDIO

(5. DIO)

RAZUMIJEVANJE ČVRSTOG UVJERENJA

Veliki Poslanikov, alehi selam, ashab Abdullah ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: "Jekin (čvrsto uvjerenje) je da ne udovoljavaš ljudima srdeći Allaha, da ne zahvaljuješ nikome na onome što ti je samo Allah dao i da ne koriš nikoga zbog onoga što ti Allah nije dao. Zaista, nafaku ne može opskrbiti pohlepa pohlepnog, niti je spriječiti mržnja mrzitelja. Allah Uzvišeni, Svojom pravednošću, znanjem i blagošću, učinio je da smirenost i olakšanje budu u nepokolebljivom uvjerenju i zadovoljstvu, a briga i tuga u sumnji i nezadovoljstvu." (Ibn Ebi-d-Dunja, *Kitabu-l-jekin*)

DOVA KOJOM SE POSTIŽE NAJVEĆI DOBITAK

Bio je jedan od dobrih tabi'ina po imenu Zejd el-A'sam. Dok je stajao u namazu pala je na njega mala platnena kesica. Pogledao je u nju i našao zapisano: "O Allahu moj, molim Te za čvrsto ubjeđenje istinoljubivih, iskrenost onih koji su uvjereni, primljena djela pokornih, bogobojažnost činioca dobrih djela, čistoću molitvi skrušenih, poniznost pobožnih u ibadetu, želju za povratkom Tebi onih koji se nadaju, težnju Tebi onih koji se vraćaju i da me obuhvatiš Svojom milošću zajedno sa živima koje opskrbljuješ." (Ibn Ebi-d-Dunja, *Kitabu-l-jeqin*)

KAKO SAČUVATI UČINJENO DOBRO DJELO

Imam Ebu Hamid el-Gazali, rahimehullah, rekao je: "Allahov, dželle šanuhu, iskreni rob treba svoje učinjeno dobro djelo sačuvati od deset stvari: od dvoličnosti (nifak); od pretvaranja (rijaluk); od pokvarenog nijjeta; od samohvalisanja; od uznemiravanja drugih ljudi (ezijjet); od kajanja što se učinilo dobro djelo; od samodivljenja zbog učinjenog dobra ('udžb); od želje za ponavljanjem ranije urađenog ružnog djela (hasret); od potcjenjivanja učinjenog dobrog djela; od bojazni kritike ljudi što se učinilo dobro djelo."

Mejmun ibn Mihran, rahimehullah, o samoobračunu (muhasabi) kaže: "Vjernik neće postići visine bogobojažnosti ukoliko vlastiti nefs ne bude kontrolirao sa jednakom pažnjom s kakvom vodi računa o potrebama svoga odijevanja i ishrane."

SJEĆANJE NA SMRT

Učenjak Abdullah Alevi el-Haddad, rahimehullah, nabrojao je razne koristi koje podsjećaju čovjeka na smrt i njen skor dolazak. Neke od tih koristi su:

"Ostavljanje dugih nadanja; ravnodušnost naspram dunjaluka; zadovoljenje sa neznatnim i neophodnim; stalna želja za Ahiretom; pripremanje dobrim djelima za vječnost; čuvanje od grješnih djela; ne suprotstavljati se Uzvušenom Allahu; činjenje tevbe; iskreno kajanje za učinjeni grijeh i ne ponoviti ga više; stalna okrenutost srcem i dušom Allahu, dželle šanuhu."

Spomenuo je Abdullah Alevi el-Haddad i štete od zaboravljanja na smrt: "Stalno življenje nade za dugim životom i uživanjem; ljubav prema dunjaluku; pohlepa za velikim imetkom; naslađivanje raznim užicima; obmanutost ovosvjetskim ukrasima i izazovima; odgađanje pokajanja; lijenost u vršenju propisanih vjerskih dužnosti i dobrih djela."

Imam El-Gazali, rahimehullah, upozorava na zaboravljanje neminovnosti smrtnog časa: "Ne zaboravi da ti je smrt blizu, da će ti prekinuti sve tvoje planove i nećeš moći ništa više uraditi te da ćeš dugo žaliti što si bio u zabludi."

ZNAKOVI SREĆE KOD MU'MINA

Imam Eš-Šatibi, rahimehullah, navodi mnogobrojne znakove sreće kod vjernika: "Olakšano činjenje ibadeta; slijeđenje Poslanikovog, alehi-s-salatu ve-s-salam, sunneta i raznih preporučenih djela; druženje sa pobožnim ljudima; lijepo ponašanje prema ljudima; činjenje dobra svim Allahovim, dželle šanuhu, stvorenjima; briga za muslimane; pravilno raspolaganje vremenom." (*El-I'tisam*)

SUŠTINA BLAGOG GOVORA I DRUŽENJA SA LJUDIMA

U svom *Tefsiru Kur'ana* šejh Muhammed Salih el-'Usejmin, Allah mu se smilovao, protumačio je slijedeći ajet:

"Pa zahvaljujući Allahovoj milosti ti si bio blag prema njima. A da si bio grub i tvrdog srca, oni bi se razili od tebe." (Alu 'Imran, 159)

"Osnova je da se čovjek treba družiti sa dobrim i pobožnim ljudima, jer ga oni pomažu u pokornosti Allahu, dželle šanuhu. Međutim, ako su neki od njih grubi, oštri i lošeg ponašanja i zbog toga su nepristupačni i uznemiravaju ljude, tada čovjek ima opravdanje udaljiti se od toga. To nije zato što mrzi dobro, nego što bježi od lošeg ponašanja drugih."

MUDRI SAVJETI HAZRETI OMERA R.A.

- Požurite da svojoj djeci date lijepe nadimke, kako vas ne bi preteklo davanje ružnih nadimaka.

- Tri su stvari pogubne po vjeru: greška učenjaka, raspravljanje licemjera o Kur'anu i zabludjeli vladari.

- Ko nema tri odlike, neće mu koristiti njegov iman: blagost kojom uzvraća džahilu na njegovo neznanje, pobožnost koja ga odvraća od harama i lijep odgoj kojim se ophodi prema ljudima."

NAČINI ZAŠTITE VJERNIKA OD DUNJALUKA

U vjerodostojnom hadisu koji prenosi Ebu Katade el-Haris ibn Rib'i, radijallahu anhu, Muhammed, alehi selam, je rekao: "Zaista Uzvišeni Allah štiti Svoga vjernog roba od dunjaluka, a voli ga, kao što vi štite svoga bolesnika od hrane i pića, bojeći se za njega." (Tirmizi)

Ibnu-l-Kajim el-Dževzi, rahimehullah, kaže: "Od Allahove, dželle šanuhu, milosti je i to što je Svojim vjernim robovima učinio dunjaluk tijesnim i zamornim, kako se ne bi za njega vezali, niti se u njemu smirili, nego da žude za vječnim življenjem u Džennetu i Njegovoj blizini. Zato ih ka tome vodi bič iskušenja i ispita: uskraćuje im se da bi im se dalo, iskušavaju se da bi bili izliječeni, usmrćuju se da bi bili proživljeni."

ČIME SE POSTIŽE SPREMNOST ZA DŽENNET

Neserabadi, rahimehullah, rekao je: "Izvršavanjem farzova postiže se bliskost kod Allaha, dželle šanuhu; slijeđenjem sunneta Allahovog poslanika, alehi selam, postiže se spoznaja; obavljanjem nafila ulazi se u tajne ljubavi prema Allahu, dželle šanuhu."

Mejmun ibn Mihran, rahimehullah, o samoobračunu (muhasabi) kaže: "Vjernik neće postići visine bogobojažnosti ukoliko vlastiti nefs ne bude kontrolirao sa jednakom pažnjom s kakvom vodi računa o potrebama svoga odijevanja i ishrane."

Ebu Sulejman Darani, rahimehullah, veli da je ljudsko svođanje računa sa samim sobom najbitnija stvar između njega i Uzvišenog Gospodara, iz razloga što čovjeku omogućava spoznaju stanja svoga srca i ispravki svojih nedostataka.

Kada su Zu-n-Nuna Misrija, rahimehullah upitali: "Posredstvom kojeg djela će vjernik ući u Džennet", on je nabrojao petoro: "Ustrajnost na Pravom putu; idžtiħad bez grešaka; svjesnost o stalnom tajnom i javnom bdijenju u ime Allaha, dželle šanuhu; spremno očekivanje smrti; svođanje računa sa svojim egom prije nego nastupi Dan obračuna."

IBRAHIMOV I ISMAILOV BAJRAM

Dr. Harun-ef. Eminagić
AUTOR

*„O Ibrahim, ti si se Objavi u snu odazvao; – a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine; – to je zaista bilo pravo iskušenje!“
(Es-Saffat, 104-106)*

Kurban bajram kojeg ispratismo najupečatljivije nas podsjeća na Ibrahimovu, alejhi selam, iskrenu požrtvovanost u ime Allaha, dželle šanuhu, i Ismailovu, alejhi selam, nepokolebljivu poslušnost i odlučnost da prihvati Božije naređenje, čime nas podučise smislu kurbanske žrtve koja približava čovjeka Božijoj milosti i zaštiti. Svakog Kurban bajrama muslimani se prisjećaju kur'anskog kazivanja o Ibrahimovom, alejhi selam, velikom iskušenju, ali i veličanstvenoj žrtvi u ime Allaha. To je priča o najvećoj žrtvi u povijesti ljudskog roda, žrtvi blagog, brižnog i samilosnog oca, Ibrahima, alejhi selam, ali i žrtvi njegovog pokornog i poslušnog sina, koji je, kako ga Kur'an opisuje, obećanja ispunjavao.

Zamislimo čovjeka koji je doživio duboku starost (u nekim predajama spominje se da je Ibrahim, alejhi selam, imao 86 godina kada je dobio sina Ismaila), čovjeka koji je skoro izgubio nadu da će imati porod, a onda mu Allah, dželle šanuhu, podari sina. Naime, Ibrahim, alejhi selam, doživio je duboku starost bez potomstva, pa je u dovi skrušeno molio Allaha: „Gospodaru moj, daruj mi porod čestit!“ (Es-Saffat, 100) I Allah, dželle šanuhu, je uslišao njegovu dovu: „Mi smo ga obradovali dječakom blage naravi.“ (Es-Saffat, 101)

Nije bilo sretnijeg oca od Ibrahima, alejhi selam, dok je gledao kako mu sinčić izrasta u lijepog, zdravog, umiljatog, pronicljivog i poslušnog dječaka. I taman kada je Ismail porastao toliko da svom starom babu može pomagati u poslu, Ibrahim, alejhi selam, usnio je san u kojem mu Allah, dželle šanuhu, naređuje da svog sina Ismaila prinese kao žrtvu u ime Allaha: „I kad on odraste toliko da mu počne u poslu pomagati, Ibrahim reče: „O sinko moj, u snu sam vidio da treba da te zakoljem, pa šta ti misliš?“ – „O oče moj“, – reče – „onako kako ti se naređuje postupi; vidjet ćeš, ako Bog da, da ću sve izdržati.““ (Es-Saffat, 102)

Koje se to ljudsko srce ne bi pokolebalo, koja desnica ne bi zadrhtala u situaciji kada, kao žrtvu, treba prinijeti vlastito dijete, sina jedinca, osim srca i desnice Allahovog prijatelja, Ibrahima, alejhi selam, onoga koji je dobro znao i čvrsto vjerovao da Allah daje život i smrt, da je Allah Milostivi Gospodar Koji Svoje robu hoće samo dobro i korist.

Znate li veću žrtvu i pokornost Allahu, dželle šanuhu, i bolju poslušnost djeteta prema roditelju, od Ibrahimove, alejhi selam, i Ismailove, alejhi selam, žrtve i poslušnosti?

I, kako se spominje u nekim predajama, kada je Ibrahim, alejhi selam, htio da mu prereže vrat, Ismail mu je rekao: „Babuka, dobro zaveži konopac na mojim nogama i rukama i podigni svoju odjeću da je ne pokapa moja krv, da se moja majka ne rastuži ako vidi tragove moje krvi na tvojoj odjeći. Babuka, brzo pređi nožem preko moga vrata da mi smrt bude lakša. A kada se vratiš kući, prenesi od mene selam mojoj majci.“

Ibrahim, alejhi selam, prišao je sinčiću, ljubio ga je i plačuci govorio: „Sinčiću dragi, divna si ti meni podrška u pokornosti Allahu!“ Onda je prislonuo nož na Ismailov vrat, ali nož nije htio da prereže njegov vrat, kao što vatra nije htjela spaliti Ibrahima, alejhi selam, kada ga nevjernici iz njegova naroda baciše u nju. U nekim predajama spominje se da se nož okrenuo na drugu stranu kako ne bi prerezao Ismailov vrat. Ismailu je bilo čudno očevo oklijevanje, pa je upitao: „Babuka, šta ti je?“ Ibrahim, alejhi selam, je odgovorio: „Nož se okrenuo na drugu stranu.“ Ismail mu je rekao: „Babuka, probaj to uraditi vrhom noža, zabodi oštricu u moj vrat.“ Ibrahim, alejhi selam, je poslušao, ali se oštrica noža slomila kada se približila Ismailovom vratu, jer Allah je Stvoritelj svega i On određuje kada će se nož slomiti, a kada će nešto presjeći.

U tom trenutku, Ibrahim, alejhi selam, je čuo glas: „O Ibrahim, ti si se Objavi u snu odazvao; – a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine; – to je zaista bilo pravo iskušenje!“ (Es-Saffat, 104-106)

Kada je Ibrahim, alejhi selam, pogledao u pravcu odakle je dolazio glas, ugledao je meleka Džibrila koji je nosio velikog, bijelog i rogatog ovna iz Dženneta, kao zamjenu i iskup za njegovog sina Ismaila.

Osim što mu je kurbanom iskupio sina Ismaila, Allah, dželle šanuhu, je iz Svoje neizmjerne milosti podario Ibrahimu, alejhi selam, još jednog sina, Ishaka, alejhi selam, i unuka Jakuba, alejhi selam, i praunika Jusufa, alejhi selam, i najboljeg i najodabranijeg potomka od sina Ismaila, posljednjeg Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, koji je i fizički ličio na Ibrahima, alejhi selam, kao nagradu za njegovu pokornost i zahvalnost Allahu Uzvišenom na blagodatima. Oni su sačuvali spomen na Ibrahima, alejhi selam, i

Allah, dželle šanuhu, ih je učinio poslanicima koji su nastavili koračati ibrahimovskom stazom tevhide i monoteizma. A ko bolje i ljepše nagrađuje za dobročinstvo od Allaha, kako je to lijepo i nadahnuto kazao Ibnul-Kajjim el-Dževzije, rekavši: „Čovječe, dosta ti je veličine to što si Allahov rob i dosta ti je ponosa to što ti je On Gospodar.“

Zašto sam Vam sve ovo kazivao? Zato što želim naglasiti da priča o Ibrahimovom iskušenju i spremnosti da, u ime Allaha, žrtvuje sina Ismaila, nije obična priča, već je to kazivanje koje nas podsjeća na spremnost na žrtvu u ime Allaha i potpunu pokornost i robovanje samo Njemu Uzvišenom. Ovo je najbolji praktični ders jednog oca i jednog sina svim muslimanima do Sudnjeg dana. Svemoguća Allah nije tim iskušenjem želio zlo Svoje poslaniku i prijatelju, Ibrahimu, alejhi selam, niti je želio da se desi bespotrebno prolijevanje krvi žrtvovanjem njegovog sina Ismaila, alejhi selam, već je, prije svega, želio da Ibrahim, alejhi selam, iz svoga srca odstrani sve ono što bi se moglo ispriječiti između njega i Allahove naredbe, pa makar se radilo i o plodu Ibrahimovog srca, o sinu jedincu.

I njegov sin Ismail, kojem Allah Plemeniti u Kur'anu pripisuje svojstvo blagosti, bio je potpuno svjestan suštine Allahove naredbe kao i njegov otac Ibrahim, alejhi selam. Stoga je samo rekao: „O oče moj“ – reče – „onako kako ti se naređuje, postupi“, a nije rekao: „O oče moj, postupi sa mnom onako kako ti je naređeno.“ On je u potpunosti zaboravio sebe pred Allahovom naredbom, iako je on bio taj koji je trebao biti žrtvovan.

Ovo kazivanje nas uči da se samo pokornošću Allahu, prije ili kasnije, ostvaruje sve ono što čovjek poželi i da je zadovoljstvo sa Allahovom odredbom i sudbinom, ma kakva ona bila, najveći stepen ubjeđenja i jekina. Ova priča nas iznova podsjeća na trgovinu koju su vjernici sklopili sa Allahom, a koja je obznajena u ajetu: „Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati.“ (Et-Tevba, 111)

A ta trgovina podrazumijeva da pokornost Allahu mora biti iznad dunjaluka i svih njegovih blagodati, da vjernici moraju biti spremni na žrtvu u ime Allaha u svakom trenutku, da se samo Njemu pokoravaju i pred Njim kičmu povijaju i na sedždu padaju, jer će samo tako izbjeći ponižavajući i podanički život na dunjaluku i na Ahiretu.

UZROCI UMANJIVANJA I POVEĆAVANJA NAFAKE I BEREKETA

Dr. hfz. Maid Ibrahimović
AUTOR

(2. DIO)

BOGOBOJAZNOST

Bogobojaznost povećava opskrbu i bereket u imetku. Bogobojaznost je da činiš dobra djela isključivo u ime Allaha, dželle šanuhu, i da se kloniš činjenja zlih djela bojeći se Njegove kazne. Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, kaže: „Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji.“ (Korkut, B., *Kur'an s prijevodom*, Melik Fahd za štampanje Mushafi Šerifa, Medina Munevvera, 1991., *El-Hudžurat*, ajet 34, str. 516)

Ashabi su bogobojaznost jedni drugima preporučivali u različitim situacijama, pa i u svakodnevnom govoru i druženju. Bogobojaznost je najbolja opskrba kojom se čovjek može opskrbiti na dunjaluku, pa blago li se onome putniku koji se njome snabdije.

POSLUŠNOST RODITELJIMA

Poslušnost roditeljima i održavanje rodbinskih veza povećavaju opskrbu. Enes, radijallahu anhu, prenosi: „Ko god želi da mu se poveća opskrba i da dugo živi, neka održava rodbinske veze.“ (<https://akos.ba/16.04.2026.god/>)

Svakodnevno se žalimo kako je život težak i mukotran. Jesmo li se pitali da li zapostavljanje dobročinstva roditeljima i neodržavanje rodbinskih veza mogu biti razlogom gubljenja bereketa u imetku i nafaki? Ko hoće bereket **u životu, ljepši porodični život**, bereket u imetku, znanju, radu i djeci neka čini dobročinstvo svojim roditeljima i neka obilazi svoju rodbinu. Nafaka i bereket su tu oko nas, kod naših najbližih.

ISTIGFAR - TRAŽENJE OPROSTA

Istigfar je zasigurno lijek za siromaštvo, grijehe, belaje, nedaće, neimaštinu, povećanje nafake i za razne bolesti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Ko bude često tražio oprost od Allaha, On će mu otkloniti svaku brigu, izbaviti ga iz svake nevolje i opskrbiti ga odakle se ne nada.“ (<https://akos.ba/trazenje-oprosta-od-allaha-kao-lijek-za-depresiju-brige-i-zivotne-probleme/16.04.2026.god/>)

Ukoliko čovjek bude tražio oprost za male i velike grijehe, Allah, dželle šanuhu, će se pobrinuti za njegovu opskrbu i bereket u imetku i životu. Traženjem oprost čovjek priznaje svoje grijehe i traži

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: „Ko bude često tražio oprost od Allaha, On će mu otkloniti svaku brigu, izbaviti ga iz svake nevolje i opskrbiti ga odakle se ne nada.“

utočište kod Onoga koji mu može oprostiti i bez računa opskrbiti. Moli Gospodara za oprost jer Allah, dželle šanuhu, kaže: „...i recite: "Oprost" – oprostit ćemo vam grijehe vaše, a onima koji čine dobra djela dat ćemo i više!“ (Korkut, B., *Kur'an s prijevodom*, Melik Fahd za štampanje Mushafi Šerifa, Medina Munevvera, 1991., *El-Bekare*, ajet 58, str. 8)

Ako 99 puta uradiš kako treba, a samo jednom pogrešno, ljudi će te ukoriti za ono jedno, a zaboraviti 99 dobrih djela. Ako 99 puta pogriješiš, a samo jednom uradiš dobro, Allah će ti oprostiti onih 99, a primiti ono jedno - to je Allah.

DIJELJENJE IMETKA

Dijeli svoj imetak i blagodati koje ti je Gospodar dao na dunjaluku kako bi Allah tebe opskrbio i dao ti u tvome imetku zadovoljstvo, sreću i bereket kojim ćeš dobiti mnogo više nego što si zaslužio. Bit svega što radimo u islamu jeste da vladamo sobom, svojim strastima i da pomažemo drugom u nevolji. Allah, dželle šanuhu, kaže: „Ko je taj koji će Allahu drage volje zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati?“ (Korkut, B., *Kur'an s prijevodom*, Melik Fahd za štampanje Mushafi Šerifa, Medina Munevvera, 1991., *El-Bekare*, ajet 245, str. 38)

Vjera traži međusobno pomaganje, saradnju i lijepo ophođenje, a zabranjuje svađu, razilaženje i nanošenje štete na bilo koji način. Jedna od osnovnih dužnosti muslimana prema muslimanu jeste da mu pomogne kada mu se obrati za pomoć.

SADAKA

Sadaka je zaista veličanstveno djelo, a njene blagodati i vrijednosti su neizmjerne. Ako je sadaka učinjena samo u ime Allaha, dželle šanuhu, nemoj je potcjenjivati, jer je Allah mnogo Plemenit i obilato nagrađuje. Kada budeš davao sadaku, nemoj zaboraviti da Allah, dželle šanuhu, zna tvoje namjere i On će ti podariti mnogo više iz Svojih blagodati. Budi sretan, radostan i ponosan što ti je Gospodar podario takvu veličanstvenu priliku da budeš od onih koji su u mogućnosti da na Njegovom putu budu darežljivi. Znaj da se tvoj imetak neće umanjiti. Naprotiv, davanje sadake će povećati bereket u imetku. Ako udijeliš u ime Allaha, dželle šanuhu, makar osjećao u svome srcu da je bezvrijedno, to udjeljivanje može postati vrednije od čitavog imetka kojeg si sakupljao u životu na ovom svijetu. Najviše bereketa u imetku imaju oni koji najviše udjeljuju sadaku. Obraduj ti drugoga, a tebe će obradovati Allah, dželle šanuhu.

HRANITI PORODICU HALAL ZARADOM

Čovjek je biće koje radi i trudi se kako bi mogao zadovoljiti mnogobrojne potrebe koje ima u životu. Rad je zakonitost života i izravno služi afirmaciji čovjeka na Zemlji. Radeći čovjek svojim trudom

stiče plodove kojima će prehraniti sebe, porodicu i pomagati drugima. Islam usmjerava pažnju svojim sljedbenicima na važnost rada. Za vjernika je važno da se bavi poslom kojim će stići halal zaradu. Vjernik ne može svojevóljno izabrati posao koji mu je haram kao što su: prodaja alkohola, droga, prostitucija, kocka i kriminal. Zarada koja se stiče na ovaj način je zabranjena, u njoj nema bereketa u imetku i životu, a na Ahiretu će biti razlogom propasti. Allah, dželle šanuhu, kaže: „I reci : - Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici...“ (Korkut, B., *Kur'an s prijevodom*, Melik Fahd za štampanje Mushafi Šerifa, Medina Munevvera, 1991., *Et-Tevba*, ajet 105, str. 202)

DOVA

Upućuj dovu svome Gospodaru, jer je ona potreba svakog čovjeka. Nema granice za čovjekovu ovisnost i potrebe kod Allaha, dželle šanuhu. Dova ima posebno mjesto u islamu i jedan je od najboljih ibadeta. Čovjek se dovom obraća Sve-mogućem Allahu da mu podari dobro i da od Njega otkloni zlo, nedaću, belaj... Allah, dželle šanuhu, kaže: „A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja Sam, sigurno, blizu: odazivam Se molbi molitelja kada Me zamoli.“ (Korkut, B., *Kur'an s prijevodom*, Melik Fahd za štampanje Mushafi Šerifa, Medina Munevvera, 1991., *El-Bekare*, ajet 186, str. 27)

Obratite se Allahu sa svojim potrebama i On će vam sigurno pomoći. Njemu skrušeno zavapite i od Njega molite, jer dova je srž ibadeta. Nema tog vjernika koji će Allaha zamoliti, a da mu neće biti uslišano, pa ili će Allah to ubrzati i odmah mu dati na dunjaluku, ili će to odgoditi za Ahiret, ili će mu oprostiti grijehe u mjeri koliko je učio dove, sve ukoliko nije tražio nešto što je grijeh... Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Uzvišeni Allah kaže: - O sine Ademov, okreni se ibadetu Meni, pa ću tvoja prsa učiniti bogatim i zaštititi ću te od siromaštva. A ako tako ne postupiš, napunit ću tvoje ruke poslom, a neću te zaštititi od siromaštva.“ (Bilježi Tirmizi)

Koristimo priliku i što češće učimo sljedeću dovu kako bi nam naš Gospodar povećao bereket i nafaku: „Allahu moj, oprosti mi grijehe, učini moju kuću prostranom i daj mi bereket i nafaku u onome čime si me opskrbio.“

Uskraćivanje nafake i opskrbe jedna je od posljedica grijeha prema Allahu dž.š. Grijesi sprječavaju i umanjuju bereket i opskrbu, kao što je bogobojaznost uzrok povećanja bereketa i opskrbe. Islam daje odgovor na pitanje kako da uživaš i koristiš se imetkom, makar ga imao vrlo malo. Vjera islam je potpuna, savršena uputa i velika blagodat čovječanstvu. Naša vjera daje nam odgovor na sva pitanja. Također, nudi nam odgovor kako povećati svoju opskrbu, bereket u imetku. Bereket u imetku bolji je nego velika količina imetka u kojem nema koristi, nafake i bereketa.

ODNOS SUNNETA I KUR'ANA

Edin Redžepović
AUTOR

Kur'an se nikada ne može potpuno razumjeti bez Sunneta, a oni koji negiraju Sunnet zapravo podrivaju razumijevanje mnogih kur'anskih ajeta. To jasno ukazuje na zle namjere onih koji sumnjaju u autentičnost Sunneta, jer bez Sunneta veliki dio Kur'ana ostaje nejasan i neprimjenjiv.

Sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zauzima značajno mjesto u islamu i ima veliku ulogu u šerijatskom pravu. Cijeli ummet je jednoglasan u prihvatanju Sunneta, vjerovanju u njega i postupanju prema njegovim propisima, budući da je Sunnet drugi izvor šerijatskog prava. Zanimljivo je da Sunnet tumači Kur'an, jer je Sunnet tumač Kur'ana. Kada čovjek ne pronađe određeni propis direktno u Kur'anu, on ga traži u sunnetu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Nema neslaganja u vezi s ovim pitanjem među ashabima Allahovog Poslanika, kao ni među njihovim sljedbenicima iz generacija ispravnih prethodnika.

Sve kur'anske ajete koji naređuju pokornost Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ustvari upućuju na obaveznost slijeđenja njegovog sunneta, kao što stoji u riječima Uzvišenog: „Reci: „Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku! A ako se okrenete, pa – Poslanik je dužan da izvrši ono što je njemu naređeno, a vi ste dužni da izvršite ono što je vama naređeno. A ako mu se pokorite, bit ćete na pravom putu.“ A Poslanik je jedino dužan da jasno obznaniti.“ (En-Nur, 54)

Također, Uzvišeni kaže: „O vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kada vas pozove onome što će vam život dati. I znajte da Allah stoji između čovjeka i njegova srca i da ćete se svi pred Njim sakupiti.“ (El-Enfal, 24)

Deseci ajeta upozoravaju na nepokoravanje naredbama Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i naređuju pokornost njemu. Svi oni predstavljaju dokaz o obaveznosti prihvatanja Sunneta i nužnosti oslanjanja na njega u tumačenju Allahove Knjige.

Prema tome, Sunnet je praktična primjena onoga što se nalazi u Kur'anu. On dolazi kao podrška kur'anskim ajetima, otkriva nejasnoće, objašnjava značenja, tumači riječi i pojašnjava ono što je u Kur'anu ostalo neodređeno. Pored toga, Sunnet donosi propise koji se ne nalaze direktno u Kur'anu, ali su u skladu s njegovim pravilima i ciljevima. Zbog toga se Sunnet nikada ne može zanemariti, jer je od ključne važnosti za pravilno razumijevanje i prakticiranje Allahove vjere.

Promišljanjem ajeta: „Tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje i da bi oni razmislili“ (En-Nahl, 44), kao i ajeta: „Ono što vam Poslanik donese, to prihvatite, a ono što vam zabrani, toga se klonite“ (El-Hašr, 7), možemo kroz analizu izjava, djela i prešutnih odobrenja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odrediti odnos između Sunneta i Kur'ana u pet aspekata:

PRVO: SUNNET UVODI PROPISE KOJI NISU SPOMENUTI U KUR'ANU

Sunnet može donijeti propise koji nisu eksplicitno navedeni u Kur'anu, bilo putem Objave mimo Kur'ana ili putem Poslanikovog nepogrešivog idžtihada. Neovisni Sunnet ne izlazi iz okvira opće Objave, iako se može razlikovati od kur'anske objave u

smislu specifičnih propisa. Muslimani su obavezni prihvatiti ove propise, kao što je navedeno u ajetu iz sure En-Nahl, te u hadisu gdje Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „Zaista mi je dat Kur'an i nešto slično njemu.“ (Ebu Davud, br. 4604)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je za zlato i svilu: „Ovo dvoje su haram muškarcima iz mog ummeta, a dozvoljeno ženama.“ (Ibn Madže, 4/34) Također je zabranio konzumiranje mesa domaćih magaraca. (Muslim, br. 561) Ove propise je donio Sunnet, a nisu spomenuti u Kur'anu.

DRUGO: SUNNET POTVRĐUJE ONO ŠTO JE VEĆ NAVEDENO U KUR'ANU

Sunnet često potvrđuje propise navedene u Kur'anu i potiče na njihovu primjenu. Primjer su ibadeti poput hadža. Allah kaže: „I neka ljudi zbog Allahova hodočaste Kabu, oni koji su u mogućnosti do nje doći“ (Ali Imran, 97), a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „O ljudi, Allah vam je propisao hadž, pa ga obavite.“

Isto važi za namaz i zekat, kao što Allah kaže: „I obavljajte namaz i dajte zekat.“ (El-Bekara, 43) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Islam je sagrađen na pet temelja: svjedočenju da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, postu mjeseca Ramazana i hadžu.“ (Buhari, br. 4820)

Također, kada je riječ o temeljnim vjerovanjima (iman), u Kur'anu stoji: „Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od njegovog Gospodara, a i vjernici: svi vjeruju u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige i Njegove poslanike.“ (El-Bekara, 285) Ovaj princip potvrđuje hadis u kojem Džibril dolazi Poslaniku u obliku čovjeka i pita ga o imanu, islamu i ihsanu. Poslanik odgovara: „Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u kader, bilo dobro ili loše.“ Ovaj hadis potvrđuje osnovne stubove vjerovanja koje nalazimo u Kur'anu.

Na ovaj način Sunnet služi kao tumač i potvrda kur'anskih propisa, pojašnjavajući ih i dajući im praktičnu primjenu. (Muslim, br. 102)

TREĆE: SUNNET POJAŠNJAVA ONO ŠTO JE U KUR'ANU SAŽETO

Kur'an ponekad donosi općenite propise koji zahtijevaju detaljnije objašnjenje, a to objašnjenje donosi sunnet. Na primjer, Allah u Kur'anu kaže: „Obavljajte namaz i dajte zekat, i pokoravajte se Poslaniku da bi vam se milost ukazala.“ (En-Nur, 56) Međutim, Kur'an ne navodi detalje o tome kako se namaz obavlja. Ovdje Sunnet preuzima ulogu i pojašnjava način obavljanja namaza. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučavajući ashaba koji je pogriješio u namazu, rekao je: „Kada staneš na namaz, izgovori tekbir, zatim uči ono što znaš iz Kur'ana, zatim se nakloni dok se potpuno ne smiriš u ruku'u, zatim ustani dok se potpuno ne ispraviš, zatim padni na sedždu dok se potpuno ne smiriš, zatim se podigni dok se potpuno ne smiriš u sjedećem položaju, pa tako čini u svakom svom namazu.“ (Muslim, br. 397)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također je obavljao namaz pred ashabima i rekao im: „Klanjajte kako ste vidjeli mene da klanjam.“ (Buhari, br. 605)

Ova praksa i objašnjenja Sunneta detaljno razrađuju propise o namazu koje Kur'an donosi samo

u sažetoj formi. (Abdul-kadir b. Habibullah es-sindi, Hudžijetu es-suneti en-nebevije ve mekanetuha fi tešri'il-islami, 1/532)

ČETVRTO: SUNNET SPECIFIČNO POJAŠNJAVA OPĆENITE PROPISE IZ KUR'ANA

Allah, dželle šanuhu, kaže: „Allah vam naređuje u vezi s vašom djecom: muškarcu pripada dio kao dvjema ženama.“ (En-Nisa, 11) Ovaj ajet općenito propisuje nasljedstvo za sve potomke, ali Sunnet ga specifično pojašnjava. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Ljudi dviju vjera ne nasljeđuju jedni od drugih. Musliman ne može naslijediti kafira, niti kafir muslimana.“ (El-Mustedreku ala sahihejni, br. 2944; Sunenu et-Tirmizi, br. 2108)

Dakle, ako je jedan od nasljednika nevjernik, a drugi musliman, između njih neće biti nasljeđivanja, bez obzira na krvne veze.

Također, u Kur'anu se kaže: „...a ostale su vam dozvoljene, ako želite da im vjenčane darove date i da se njima oženite, a ne da blud činite...“ (En-Nisa, 24) Ovo je općenit propis o braku, ali Sunnet ga specifično pojašnjava. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Ne sklapa se brak između žene i njene tetke po majci niti tetke po ocu.“ (Muslim, br. 1408) Ovaj hadis detaljno pojašnjava koga je dozvoljeno oženiti, a koga nije.

U ajetu se kaže: „Zabranjeno vam je meso uginulih životinja i krv“ (El-Ma'ida, 3), općenito se zabranjuje konzumacija uginulih životinja i krvi. Međutim, Sunnet donosi izuzetak. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Dozvoljene su nam dvije vrste uginulih životinja i dvije vrste krvi: ribe i skakavci, te jetra i slezena.“ (Ahmed, Musned, br. 3314)

Također je rekao za more: „Njegova voda je čista, a uginule životinje iz mora su dozvoljene za jelo.“ (Et-Tirmizi, br. 69) Ovim Sunnet specifično pojašnjava općenite zabrane iz Kur'ana.

PETO: SUNNET PONEKAD OGRANIČAVA OPĆENITOST KUR'ANA

Allah dželle šanuhu, kaže: „A kradljivcu i kradljivici odsjecite ruke kao kaznu za ono što su počinili – kazna od Allaha, a Allah je Silan i Mudar.“ (El-Ma'ida, 38) Riječ ruka u arapskom jeziku može se odnositi na cijeli gornji ud od prstiju do ramena. Međutim, Sunnet je pojasnio i ograničio ovo značenje, određivši da se ruka odnosi na desnu ruku i da se kazna izvršava odsjecanjem ruke od zglobova.

Nakon ovog kratkog pregleda kroz prizmu ajeta iz Allahove Knjige i hadisa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, postaje jasno da su Kur'an i Sunnet nerazdvojni, poput dva krila ptice koja zajedno omogućavaju let u širokom prostranstvu Serijata. Svaki pokušaj da se umani uloga Sunneta u islamskom zakonodavstvu vodi do suštinskog neispravnog razumijevanja Šerijata. Kur'an se nikada ne može potpuno razumjeti bez Sunneta, a oni koji negiraju Sunnet zapravo podrivaju razumijevanje mnogih kur'anskih ajeta. To jasno ukazuje na zle namjere onih koji sumnjaju u autentičnost Sunneta, jer bez Sunneta, veliki dio Kur'ana ostaje nejasan i neprimjenjiv. Stoga, musliman je dužan pridržavati se Sunneta, jer je on uz Kur'an osnovni izvor islamskog zakona, a zajedno čine cjelovit okvir za život vjernika.

KRIZA ČOVJEČNOSTI

Zehrudin-ef. Hadžić
AUTOR

Ibadet nije potreban Bogu, nego čovjeku. Čovjek je preuzeo emanet namjesništva i ne bi trebao činiti nered na Zemlji, nego bi trebao ispuniti preuzetu obavezu.

„U čovjeku je i mineralno, i biljno, i životinjsko, i ljudsko, i meleksko i to sve pulsira.“ (Rumi)
Sistem vrijednosti života današnjice, tj. XXI stoljeća, kreće se u smjeru:

otuđenosti – individualizma (nikada više komunističke tehnike, a manje druženja – npr. Facebook)
pohlepe – materijalizma (meni, meni i meni)
egoizma – nasuprot altruizmu (ja, ja i ja)
ravnodušnosti itd.

„I ne činite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen.“ (El-Araf, 56)

Budućnost čovječanstva nikada nije bila neizvjesnija nego što je danas. Međutim, još poraznija činjenica je da čovjek zna šta radi protiv sebe, a to ne zaustavlja.

„Ne bacajte sami sebe u propast.“ (El-Bekare, 195)
Umjesto očovječenja ovovremenog čovjeka, nauka i tehnika su doprinijele raščovječenju ovdašnjeg čovjeka.

Raščovječenje čovjeka XXI stoljeća izražena je kroz krizu:

identiteta (sveprisutna podvojenost identiteta ljudi, a posebno mladih, koja je nastala zbog besmislenosti i bescilnosti života mladih),

etike u nauci (zbog neprisutnosti morala u nauci i kod naučnika na sceni je scientizam – učenje da je nauka sama sebi svrha, ali i tehnokratija – učenje da je nauka radi napretka u tehnici i tehnologiji, pa se tako desilo službovanje čovječanstva tehnologiji i nauci, a ne tehnologije i nauke čovječanstvu),

ekonomije (pohlepa i nezasićenost vodećih svjetskih ekonomija uništile su manje ekonomije),
demokratije (skoro sve deklaracije i konvencije o ljudskim pravima ostale su mrtvo slovo na papiru, ili se poštuju na jednoj, a na drugoj strani se krše, i to najčešće od strane onih koji su ih napisali),

ekologije (ekologiji nema mjesta u XXI stoljeću, jer industrijalizacija i urbanizacija, bez koje ne može današnje društvo, ali trebalo bi biti u granicama, kao i ljudska nesvjesnost o ekologiji, uništavaju i posljednju nadu za čistiju okolicu u kojoj živimo),

odgoja (duhovna dimenzija čovjeka u vremenu materijalizma je potisnuta – umjesto altruizma na sceni je egoizam) itd.

Spomenute krize prouzrokovale su probleme unutar tri sredine:

sociološke (na jednoj strani preuhranjenost – gojaznost bogatih, na drugoj strani glad siromašnih, alkoholizam, prostitucija, blud, droga itd.),

biološke (genetski modificirana hrana) i

fizičke (zagađenost tla, vode i zraka), a na osnovu tih problema nastala je kriza čovječanstva, a sa njom i kriza čovječnosti.

Danas u svijetu, pretpostavlja se, ima oko sedam milijardi ljudi koji se razlikuju po boji kože, po naciji, po teritoriji, po tradiciji, po vjeri itd., a od toga ima milijardu i po muslimana.

„O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa.“ (El-Hudžurat, 13)

Na osnovu nauke kur'anske antropologije, čovjek (Adem) je stvoren od zemlje (biti zemlje): „Mi čovjeka od biti zemlje stvaramo“ (El-Mu'minun, 12), jer riječ *edim* znači površina zemlje, tj. biće stvoreno od zemlje. A poslije toga stvorena je žena (Hava) čije je porijeklo kao i porijeklo muškog dijela čovječanstva,

zbog čega komentatori Kur'ana izvode jasan zaključak da je ona (žena) jednakopravna sa muškarcem. Zatim nam govori o jednakopravnosti i jednakosti naroda, bez obzira na bilo koje razlike osim po svjesnosti Allaha, dželle šanuhu, tj. bogobojaznosti.

Od pamtivijeka ljudi su samostalno, zanemarujući Objavu, pokušavali iznaći ideju koja će ujediniti ljude i na osnovu koje će ljudi biti jednakopravni bez obzira na boju kože, naciju, vjeru, imovinsko stanje i sl.

U protekla dva stoljeća bile su dominantne sljedeće ideje:

1. **ideja građanskog društva** (na jednoj strani insistira se na slobodama i ljudskim pravima, a na drugoj ona se na najbrutalniji način krše, i to najviše od onih koji ih najglasnije zagovaraju, tako da danas u svijetu vlada zakon džungle – jači opstaje),

2. **ideja komunističkog društva** (sloboda, jednakost, bratstvo i jedinstvo – umjesto slobode imamo neslobodu i ideološki totalitarizam, umjesto jednakosti desio se hegemonizam jačih, umjesto bratstva desio se šovinizam, umjesto jedinstva desilo se razmimoilaženje itd.)

3. **ideja rasizma** (teorija po kojoj između rasa koje čine ljudski rod postoje duboke, biološki uvjetovane razlike, koje se ne mogu preći, pa rase trebaju živjeti odvojeno).

U XXI stoljeću na sceni je ideja globalizma koja sa sobom nosi:

1. vesternizaciju – pozapadnjačenje planete,
2. amerikanizaciju svijeta,
3. neminovni sukob civilizacija,
4. novu, informatičku revoluciju, tj. filozofiju života,
5. robotizaciju čovjeka itd.

Nijedna od ideja u prošlosti nije bila dostatna i potpuna.

Ideja zbog koje je stvoren cijeli kosmos, a samim tim i čovjek u njemu, jeste ideja *Tewhida*. Učenje ideje *Tewhida* jeste da su svi ljudi stvoreni jednaki, kao što je Muhammed, alejhi selam, rekao na oproštajnom hadžu: „O ljudi! Vas je Allah stvorio od jednog pretka i svi potječete od Adema, a Adem je od gline stvoren. Najbolji je kod Boga onaj koji Ga se ponajviše boji. Nema prednosti Arap nad nearapom, niti nearap nad Arapom, osim po vjeri!“

Primjer te ideje je Medinska zajednica u kojoj su živjeli i muslimani i nemuslimani, gdje je svako imao jednak status. Sada je to, nažalost, samo utopija.

Pet osnovnih principa na koje čovjek ima pravo garantirani su Kur'anom:

- život,
- vjera,
- imetak,
- porodica i
- čast, a neki dodaju i šesti princip: razum.

Život je od Boga dat dar čovjeku i niko mu ga nema pravo oduzeti, našta upućuje ajet:

„Onaj ko nepravедno ubije jednu osobu kao da je cijeli svijet pobio, a onaj ko spasi jednu osobu kao da je cijeli svijet spasio.“

Vjera je prava priroda čovjeka i on se prema kur'anском učenju u njoj rađa. Poslanik, alejhi selam, je rekao: „Svako se dijete rađa u prirodnoj vjeri – islamu...“

Imetak je pravo koje pripada svakom čovjeku. Islam kategoriju socijalno ugroženih osoba rješava kroz institucije: zekata, sadekatu-l-fitra, kurbana i dobrovoljne sadake.

Porodica je grupa lica koja su povezana rodbinskim vezama, unutar koje stariji vode brigu o djeci. Islam na porodicu gleda, u pravom smislu riječi, kao na čeliću društva, jer insistira na njenoj koherentnosti i članstvu.

Čast – dostojanstvo čovjeka osobina je koja se teško dobije, a lahko gubi. Islam je dao prevenciju za

čuvanje časti kroz prizmu moralnosti ljudi.

Prema kur'anском učenju čovjek je stvoren iz tri razloga:

ibadet – robovanje Bogu za ljudsku korist,

hilafet – namjesništvo na Zemlji i

imaret – izgradnja.

„Džine i ljude sam stvorio da Mi *ibadet* čine.“ (Ez-Zarijat, 56)

Ibadet nije potreban Bogu, nego čovjeku. Čovjek je preuzeo emanet namjesništva i ne bi trebao činiti nered na Zemlji, nego bi trebao ispuniti preuzetu obavezu.

Izgradnja je u svrhu veličanja i slavljenja Allaha, dželle šanuhu, a za korist ljudi. Ukoliko želi ostati na Zemlji, čovjek mora postati „zemljoradnik vremena“, ali on nije samo zemaljski ukorijenjen nego je i nebeski produhovljen i kao takav je biće duha i materije. Materija je definirana kao nešto što se može dodirnuti, ima oblik. Međutim duša je nešto van naših osjetila.

Dušu su pokušali definirati teolozi, psiholozi i filozofi, ali bezuspješno. Prema tome mišljenju, duša je definirana sama po sebi, onako kako je definirao narod. Naprimjer, ako za nekoga hoćemo da kažemo da je uradio nešto loše, pitamo se: „Pa ima li on dušu?“ Ili: „Pa gdje će mu duša?“ Ili ako nekome hoćemo da izrazimo svoju ljubav, kažemo: „Ti si duša moja!“ Tako da je duša od Boga, u osnovi, dobra jer Poslanik, alejhi selam, je rekao: „Bog je dobar i ne prima ništa osim dobrog.“ Na osnovu toga čovjek bi trebao biti dobar.

Međutim, čovjekova duša u životu na ovome svijetu biva izložena kako vanjskim faktorima – ovdunjalučki ukrasi i šejtan, tako i unutrašnjem faktoru – strast, pohlepa. Ono po čemu su svi ljudi braća jeste njihovo porijeklo od jednog čovjeka i jedne žene, sinovi i kćeri Ademovi, tj. ljudskost, čovječnost – *insanijet*, ono po čemu čovjek jeste čovjek, ono što čovjeka čini čovjekom i razlikuje ga od svih drugih stvorenja – mahluka na Zemlji. Osim što ga je stvorio u savršenom obliku – *fi ahseni takvim*, Allah, dželle šanuhu, je čovjeku dao razum i Objavu kako bi čovjek ostao na pravome putu i njegovao svoju čovječnost – *insanijet*. Ono što održava čovjekovu čovječnost jeste neiskvarena duša koja se bori, oslonjajući se na Objavu i razum, protiv čovjekove pohlepe, egoizma itd.

Pet kur'anskih poruka u borbi za čovječnost čovjeka su:

vjera,

razmišljanje (završeci ajeta: „...zar oni pameti nemaju“, „...zar oni ne razmišljaju“, „Bolji je jedan sahat razmišljanja, nego čitava noć provedena u ibadetu“ - Hasan El-Basri),

nauka („Mi ne učimo, ako učimo ne razumijemo, ako razumijemo ne radimo po tome, ako radimo po tome ne radimo precizno, ako radimo precizno ne ustrajemo“ - El-Gazali),

druženje („Vi se o svim stvarima dogovarajte“ – ajet; „Allah je sa džematom, a ko se odvoji, odvojio se u vatru“ – hadis) i

ljubav („Ljudi će ući u Džennet iz dva razloga: zbog milosti Uzvišenog i zato što su se voljeli međusobno“ – hadis; „Ljubav je žed na rubu izvora, ljubav – to je cvijet, a ne plod“ - pjesnik),

Postmodernizam, XXI stoljeće (scientizam, tehnokratija, tehnobirokratija, sekularizam), koji je danas na sceni, sa sobom nosi:

dehumanizaciju (krizu čovječnosti),

desakralizaciju (nepoštivanje svetinja),

gubitak apsolutne slobode čovjeka i

gubitak ljudskog dostojanstva.

Jedini način da prevaziđemo krizu čovječnosti, a time i krizu čovječanstva, jeste primjena kur'anske ideje *Tewhida*.

DANI TEKBIRA – OŽIVLJAVANJE PRAKSE PRVIH GENERACIJA

Hamza Halilović
AUTOR

Period od sabah namaza na dan Arefata, pa sve do ikindije četvrtog dana Kurban bajrama obilježen je posebnim ibadetom – učenjem tekbira.

Hvala Allahu, Koji stvara dane i noći i Koji je Vladar svega u njima. Salavati i selami su na posljednjeg Božijeg poslanika Muhammeda s.a.v.s., njegovu porodicu i sve njegove ashabe.

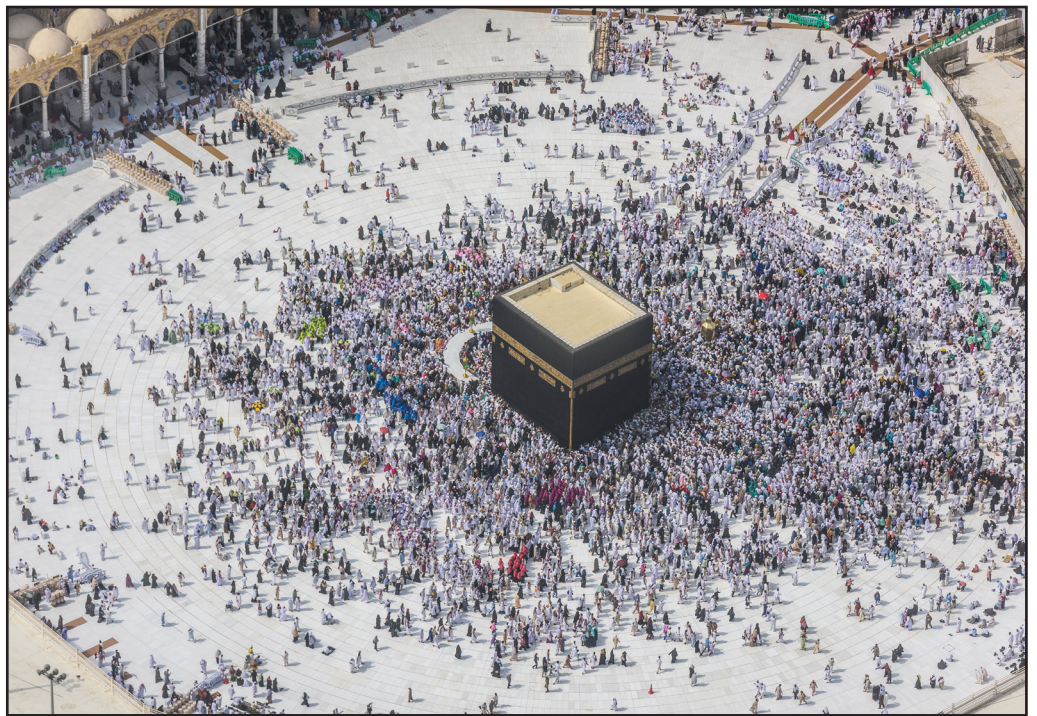
Period od sabah namaza na dan Arefata, pa sve do ikindije četvrtog dana Kurban bajrama obilježen je posebnim ibadetom – učenjem tekbira. Iako je među našim muslimanima ustaljena praksa da se nakon farz namaza u džamijama za vrijeme Kurban bajrama uče tekbiri, primjetno je slabljenje te prakse. Jedan od razloga za to jeste rašireno nepoznavanje ovog propisa, njegove važnosti i utemeljenosti u praksi prvih generacija. Buharija i Muslim bilježe sljedeće predanje: „Omer bi učio tekbire u svom šatoru na Mini, pa bi ga čuli vjernici u džamiji, te bi i oni počeli učiti tekbire. Potom bi tekbire prihvatili i ljudi na čaršiji, sve dok se cijela Mina ne bi orila od tekbira.“

Iz ovog vjerodostojnog predanja mogu se izvesti tri važna zaključka: prvo, da je hazreti Omer učio tekbire; drugo, da su se tekbiri učili glasno; treće, da je njihovo učenje bilo zajedničko i javno. Iako je i sama ova predaja dovoljna da potvrdi utemeljenost zajedničkog i glasnog učenja tekbira, u nastavku ćemo se ipak osvrnuti na pravna djela i način na koji se u njima tretira propis učenja tekbira u danima Kurban bajrama.

U jednom od ranih djela hanefijske pravne tradicije *Kitābu-l-Āsār*, imama Muhammeda ibn Hasana eš-Šejbanija, prenosi se da tekbiri počinju od sabah namaza na dan Arefata i traju do ikindije posljednjeg dana tešrika, odnosno trinaestog dana zul-hidždžeta. Također, u komentaru djela *El-Džāmi u-s-sagīr* navodi se da će muktedija pročitati tekbir i u slučaju da imam to izostavi nakon namaza.

U djelu *Šerhu muhtesari-t-Tahavije* imama Ebu Bekra el-Džessasa navodi se da su Alija, Omer i Ibn Mes'ud zastupali stav da učenje tekbira počinje od sabah namaza na dan Arefata. Također, od Alije i Omera se, prema jednom lancu prenošenja, prenosi da tekbiri traju do ikindije četvrtog dana Bajrama, odnosno do trinaestog dana zul-hidždžeta, što je u skladu s našom ustaljenom praksom.

U djelu *Bidājetu-l-mudžtehid ve nihājetu-l-muktesid* imama Ibn Rušda el-Kurtubija navodi se: „Rekli su: učenje tekbira nakon namaza u ovim danima propisano je za onoga koji klanja u džematu.“ U fusnoti Abdullah ez-Zahim navodi

da je to mišljenje i Es-Sevrija, a prenosi se i od Ibn Mes'uda i Omera. Imam Šafija smatra da je sunnet učiti tekbire nakon svakog obavljenog namaza, pa i nakon nafila, dok je mišljenje imama Malika, Ebu Hanife i dvojice njegovih učenika da se oni uče samo nakon farz namaza. Vrijedno je spomenuti i odgovor imama Ahmeda, naveden u fusnoti istog djela, na pitanje na osnovu kojeg hadisa znamo da tekbiri počinju od sabah namaza na dan Arefata i traju do ikindije trinaestog dana zul-hidždžeta. Odgovorio je: „Konsenzusom: Omer, Alija, Ibn Abbas i Ibn Mes'ud.“

U knjigama fikha (islamskog prava) bilježe se stavovi učenjaka prema kojima je takva praksa bila široko rasprostranjena, kao što je bilo rasprostranjeno i glasno učenje tekbira, barem među prvim generacijama. Posebno je važno naglasiti da su se tekbiri učili glasno i masovno, do te mjere da se od tabi'ina Mejmana ibn Mihrana prenosi da je rekao: „Zatekao sam ljude da uče tekbire u deset dana zul-hidždžeta toliko da sam to uspoređivao s valovima, zbog mnoštva učenja i glasova.“ Potom je dodao: „Zaista su ljudi postali manjkavi (nemar-ni) zbog toga što su izostavili učenje tekbira.“

Postoje brojna predanja koja potvrđuju praksu prvih generacija da glasno uče tekbire, zajednički i u mnoštvu, na različitim mjestima, poput džamija, kuća, ulica i čaršija. Što se tiče pravnog statusa učenja tekbira, stavovi učenjaka kreću se od toga da je riječ o pohvalnom djelu i sunnetu, pa sve do vadžiba, u zavisnosti od pravne škole. Prema ha-

nefijskom mezhebu, učenje tekbira nakon farz namaza ima status vadžiba.

U djelu *El-Mesut* imama Es-Serahsija navodi se: „Tekbir je kazati nakon selama: *Allahu ekber, Allahu ekber, la ilahe illallahu vallahu ekber, Allahu ekber ve lillahi-l-hamd*, a to su riječi Alije i Ibn Mes'uda.“ Naravno, postoje različite verzije tekbira i čovjek neće pogriješiti koju god od njih da prouči. Ipak, kod nas je u džematu prikladnije učiti navedenu verziju, budući da je ona ustaljena u praksi i da se na taj način izbjegava moguća zabuna.

Premda smo spomenuli da se tekbiri uče nakon namaza u džematu, potpunijem dobru i ostvarenju ove prakse bliže je da tekbire uči svaki klanjač, makar klanjao sam, bio musafir ili ih učio nakon nafila. Veličina i značaj učenja tekbira toliki su da imam Es-Serahsi ističe kako ono za one koji nisu na hadžu zauzima mjesto tekbira hadžija.

Čin učenja tekbira nakon namaza, kako se navodi u pravnim djelima, predstavlja praksu koju ne bi trebalo olahko izostavljati. Za njegovo učenje obećana je velika nagrada, dok njegovo zapostavljanje, u najmanju ruku, otvara ozbiljno pitanje nemara prema propisanom ibadetu. Učenje tekbira u džematu, nakon farz namaza, glasno i zajednički, predstavlja oživljavanje zapostavljenog sunneta, za šta je obećana posebna nagrada. Kada se tome pridoda opće stanje muslimana, takva praksa postaje još preča, jer može biti jedan od načina međusobnog zbližavanja i jačanja zajedništva, Allahovom milošću.

VAKUFI U JUŽNOJ SRBIJI I CRNOJ GORI (XX VIJEK)

Vjera i vjerske zajednice predstavljaju temeljne dimenzije ljudskog historijskog trajanja bez čijeg razumijevanja nije moguće dati cjelovitu i metodološki utemeljenu interpretaciju prošlosti.

Dr. Sumeja Smailagić
AUTOR

Vjera i vjerske zajednice predstavljaju temeljne dimenzije ljudskog historijskog trajanja bez čijeg razumijevanja nije moguće dati cjelovitu i metodološki utemeljenu interpretaciju prošlosti. Bez uvida u vjerske identitete, njihove institucije i ciljeve, nije moguće razumjeti ni kompleksne tokove savremene historije, niti procese formiranja država na prostorima bivših imperija. U svojoj studiji *Etnonacionalizam u Evropi* (1996), Urs Altermatt naglašava da religija ima ključnu ulogu u formiranju tzv. kulturalnih nacija, koje se zasnivaju na osjećaju zajedničkog porijekla, jezika i tradicije, za razliku od građanskih nacija zapadnog tipa. Ovaj model posebno je karakterističan za prostore nastale raspadom Habsburškog i Osmanskog carstva, gdje su procesi modernizacije bili isprepleteni sa snažnim religijskim kontinuitetima. Barbara Jelavich (Adnan Jahić, *Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini za vrijeme monarhističke Jugoslavije 1918-1941*, BNZH, Zagreb, 2010, str. 13) u tom kontekstu ističe da imperijalni sistemi, uprkos političkim transformacijama, nisu uspjeli razgraditi duboko ukorijenjene oblike kolektivne identifikacije.

VAKUFI U JUŽNOJ SRBIJI I CRNOJ GORI NAKON 1912-1913.

Da bi se razumjelo stanje vjerske i vakufske organizacije u Južnoj Srbiji i Crnoj Gori nakon oslobođenja, neophodno je vratiti se u historijski kontekst i sagledati okolnosti koje su prethodile tom periodu. Dok je ovim prostorima upravljala Osmanska država, položaj muslimanskog stanovništva bio je uređen unutar šerijatsko-pravnog i institucionalnog sistema Carstva. Međutim, odlaskom osmanske uprave nakon 1912-1913. godine, na ovim prostorima

ostaje značajan broj muslimana, čiji pravni, vjerski i institucionalni status postaje predmet reorganizacije u okviru novih državnih struktura. Njihov položaj morao je biti normativno uređen, kako u pogledu slobode vjere, tako i u pogledu upravljanja vakufskom imovinom. Do Balkanskog rata (1912-1913) Kraljevina Srbija imala je oko 15.000 muslimana, kojima je na čelu bio niški muftija, dok su imami djelovali u gradovima poput Beograda, Šapca, Loznice, Niša, Leskovca, Prokuplja i Vranja. (Abduselam Belagija, *Uloga vakufa u verskom i svetovnom prosvjećivanju naših muslimana*, Strahinja Bana 75, Beograd, 1933, str. 54)

U tom periodu ne postoji poseban zakonski okvir za reguliranje njihovog vjerskog života, već su odnosi bili uređeni *ad hoc*, uz nadzor Vjerskog odjeljenja Ministarstva prosvjete. Muftije i imami primali su plate iz državnog budžeta. Nakon teritorijalnog proširenja 1912-1913. godine, položaj muslimana postaje predmet međunarodnopravnog uređenja, prije svega Bukureškog ugovora od 28. jula 1913. godine i Carigradskog ugovora od 1. marta 1914. godine.

Carigradski ugovor, član 8 i član 11, garantira vjersku slobodu i određeni stepen autonomije u upravljanju vjerskim i vakufskim poslovima: „Muslimani ustupljenih oblasti produžit će da uživaju najširu slobodu u vršenju svoje vjere, a njihovi običaji bit će poštovani.“ „...Muftija će vršiti i nadzor nad upravom vakufskih dobara...“

Ova početna faza reorganizacije muslimanskog i vakufskog života nakon odlaska Osmanske uprave mora se posmatrati u širem kontekstu transformacije vjerskih institucija u novonastalim državama Balkana, gdje vakuf postaje ključna tačka prelamanja između šerijatske tradicije i modernog državnog suvereniteta. Izbijanjem Prvog svjetskog rata 1914. godine prestaje dejstvo međunarodnih ugovora, nakon čega Ministarski savjet Kraljevine Srbije uspostavlja Vrhovno muftijstvo, a niški muftija postaje vršilac dužnosti vrhovnog muftije.

Vrhovno muftijstvo dobija nadležnost nad:

- šerijatskim sudstvom,
- vakufima,
- imenovanjem muftija i imama,
- vjerskim obrazovanjem.

Do kraja rata formirano je oko 40 muftijsta-

va na teritoriji Srbije i Crne Gore koji su vršili funkciju šerijatskih sudova u svojim srezovima. Ovakvo stanje održalo se sve do donošenja Zakona i Ustava Islamske vjerske zajednice. Nakon 1918. godine, sjedište Vrhovnog muftijstva prenosi se u Beograd, čime se dodatno centralizira vjerska uprava. Ključni normativni akt predstavlja Uredba o upravi vakufa za Srbiju i Crnu Goru iz 1919. godine, koja je zakonski potvrđena 1922. godine. Ovom uredbom vakufi dolaze pod državni nadzor, formiraju se vakufski medžlisi i Ministarstvo vjera postaje vrhovni organ uprave.

U Staroj Crnoj Gori muslimani su bili prisutni u Baru, Ulcinju i Podgorici, a nakon 1912-1913. godine i u Plavu, Gusinju, Beranama, Rožaju, Bijelom Polju i Pljevljima. Kao što ističe Abduselam Belagija u nastavku svog izlaganja u pomenutoj knjizi *Uloga vakufa u verskom i svetovnom prosvjećivanju naših muslimana* (Strahinja Bana 75, Beograd, 1933, str. 54-57), treba spomenuti da je država u početku minimalno intervenirala u vjersko-vakufske poslove, dok su kasnije formirane institucije šerijatske uprave, uključujući Glavnu upravu šerijata, sa sjedištem najprije u Baru, a potom u Podgorici. Prema izvještaju vakufskih organa iz 1932. godine, uočene su ozbiljne zloupotrebe: „Tretirali su vakufske objekte kao svoju ličnu svojinu...“ (Skoplje, 1932.) Period 1912-1932. godine predstavlja fazu duboke transformacije vakufskog sistema, gdje se vjerska institucija vakufa nalazi između tradicionalne šerijatske autonomije i moderne državne centralizacije.

Možemo konstatirati, period 1912-1932. godine predstavlja fazu duboke transformacije vakufskog sistema na prostoru Južne Srbije i Crne Gore, u kojoj se ova institucija nalazi između naslijeđene šerijatsko-pravne autonomije i novih oblika državne centralizacije. Promjena političkog suvereniteta nakon 1912-1913. godine dovela je do postepenog prestrukturiranja vakufske uprave i njenog uklapanja u administrativni okvir moderne države. U tom procesu vakuf zadržava svoju vjersku i pravnu osnovu kao trajna dobrotvorna institucija, ali istovremeno postaje predmet državnog nadzora i finansijske kontrole. Time dolazi do jasnog pomijeranja od tradicionalnog modela autonomnog upravljanja ka birokratiziranom i centraliziranom sistemu, što je u praksi često rezultiralo slabom koordinacijom i pojavom zloupotreba u upravljanju vakufskom imovinom.

RAZLIČITI ASPEKTI SLOBODE U ISLAMU

Mustafa Hašim Kamali
AUTOR

(5. DIO)

Čovjekova sloboda je, u kur'anskom sistemu vrijednosti, komplementarni dio njegovog inherentnog dostojanstva.

Islam odbacuje prisilu čak i ako je to jedini put do samog islama, kako Kur'an izjavljuje: „U vjeru nema prisiljavanja – Pravi put se jasno razlikuje od zablude!“ (El-Bekare, 2:256)

Ova afirmacija slobode vjere nalazi još empatičniju podršku u sljedećem obraćanju Poslaniku, alejhi selam: „Da Gospodar tvoj hoće, na Zemlji bi doista bili svi vjernici. Pa zašto onda ti da nagoniš ljude da budu vjernici?“ (Junus, 10:99)

Kao da Svevišnji Bog govori Poslaniku, alejhi selam: „Da li radiš ono što Ja nisam htio?“ Bog je izabrao da ljudima dopusti slobodu izbora u vjeri koju prihvate, a Poslanik, alejhi selam, jasno je upozoren na to da ne bi trebalo biti kompromisa u vezi s tim. Ova tema se ponavlja dok Kur'an dalje objašnjava: „...pa ko hoće – neka vjeruje, a ko hoće – neka ne vjeruje.“ (El-Kahf, 18:29)

Kur'an se opisuje i kao opomena (ez-zikr) onima koji žele biti na Pravom putu (Et-Tekvir, 81:28)

Još jedna kur'anska tema koja se odnosi na slobodu jeste dostojanstvo čovjeka i različiti oblici tog dostojanstva koje tekst Kur'ana elaborira na više mjesta. Najizričitija od svih ovih izjava jeste ona koja prenosi Božiju potvrdu: „Mi smo sinove Ademove, doista, odlikovali.“ (El-Isra, 17:70)

Čovjekova sloboda je, u kur'anskom sistemu vrijednosti, komplementarni dio njegovog inherentnog dostojanstva.

Još jedna karakteristika kur'anskog učenja koja afirmira ljudsku slobodu jeste odgovornost čovjeka za vlastite postupke. Četiri kur'anska ajeta govore o ovome: prvi govori o emanetu (povjerenju) koje je Svevišnji ponudio Svojim stvorenjima. Taj kur'anski tekst obznanjuje: „Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek.“ (El-Ahzab, 33:72)

Muhammad Ikbāl tumači emanet u značenju da je „čovjek povjerenik slobodne ličnosti“ i, stoga, nosi odgovornost koja dolazi s tim. Sloboda je, osim toga, u ovom smislu emanet koji je čovjek prihvatio na svoju odgovornost. (Muhammad Ikbāl, *Reconstruction of Religious Thought in Islam*, Lahore, Šah Muhammed Ešraf Press, 1982, str. 95)

Sloboda je emanet kojim je Bog Uzvišeni obdario čovječanstvo u njegovoj ulozi kao Božijeg namjesnika (halifa) na Zemlji, emanet koji

zahtijeva sposobnost čovjeka da posluša, ili da ne posluša Boga. Božije darivanje ovog emaneta, drugim riječima, uzima u obzir sposobnost čovječanstva da ga nosi, a s njim ide i sloboda da se odluči da li će se pokoriti Njegovom emanetu, Njegovoj religiji i Njegovom šerijatu. (Sa'b, 'El-Hurrije el-Felsafije', str. 98)

Naredna tri ajeta u nastavku objašnjavaju neke od osobina slobode naspram odgovornosti u islamu. Sloboda je preduvjet odgovornosti (teklif):

„Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih: u njegovu korist je dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi.“ (El-Bekare, 2:286)

„Svaki čovjek je odgovoran za ono što sam čini.“ (Et-Tur, 52:21)

„Da nijedan grješnik tuđe grijehe neće nositi.“ (El-Najm, 53:38)

Da bi određena osoba bila odgovorna za svoje ponašanje, ona mora imati slobodu da odabere svoje ponašanje.

Druga karakteristika kur'anskih argumenata o slobodi temelji se na konstantnom pozivu da se koristi racionalno prosuđivanje. Na brojnim mjestima i u širokom spektru konteksta, Kur'an hvali one koji promišljaju i istražuju (jenzurun), one koji razmišljaju (jetedebberun), one koji koriste razum (ja'kilun), one koji razumiju (jetefakkahun) i one koji znaju (alimun). Nadalje, Kur'an oštro osuđuje one koji ne uspijevaju tragati i promišljati o Božijim porukama te o svijetu koji ih okružuje. Ove teme su među glavnim temama koje se redovno pojavljuju kroz tekst Kur'ana. (Muhammad 'Ammere, *el-Islam ve Hukuk el-Insan: Denurat el-Hukuk*, Kairo, Dar el-Šuruk, 1409/1982, str. 26-30)

Osvrt na istraživanje i razmišljanje (en-nazar) javlja se na pedeset mjesta, a racionalno prosuđivanje (teakkul) na pedeset i dva mjesta, znanje (el-'ilm) na oko sto mjesta, a razmišljanje (tafakkur) i razumijevanje (tefekkuh) na oko četrdeset mjesta. (Fu'ad 'Ebd el-Baki, *El-Mu'džem el-Mufehras li-Elfaz el-Kur'an el-Kerim*, drugo izdanje, Kairo, Dar el-Fikr, 1402/1981, pod relevantnim unosima.)

Djelimično je zbog naglaska koji Kur'an stavlja na ovakve teme ulemasmatrala da je traganje za znanjem kolektivna obaveza muslimanske zajednice, a u nekim slučajevima, lična obaveza svake osobe. Kur'an se u gotovo svim ovim ajetima obraća slobodnim pojedincima koji se ne prisiljavaju da prihvate, ili negiraju, osim ako nisu uvjereni u vrijednost teme koju istražuju. Slijepo slijedenje drugih, uključujući i vlastite pretke, te neosporno pridržavanje naslijeđa prošlosti ne preporučuje se u Kur'anu. Tako Kur'an s neodobravanjem prepričava tvrdnju nevjernika: „Dovoljno nam je ono što smo od predaka naših zapamtili. – Zar i ako preci njihovi

nisu ništa znali i ako nisu na Pravome putu bili?!“ (El-Maida, 5:104) (El-Zuhruf (43:23)

Poslanik, alejhi selam, je u osnovi podržao istu poruku kada je uputio vjernike: „Neka se niko od vas ne pretvara u slijepog pristalicu drugih. Nemojte činiti dobra djela, ili se upuštati u zlo samo zato što drugi čine isto. Ne. Odlučite sami. Ako drugi čine dobro, činite i vi dobro; a ako drugi čine loše, neka niko ne slijedi druge u zlom ponašanju.“ (El-Tabrizi, Miškat, III, 1418, hadis br. 5129)

Na temu političke slobode, jedan hadis ukazuje na to da „nema poslušnosti u grijehu. Poslušnost se naređuje samo u čestitosti“. (El-Tabrizi, Miškat, II, hadis br. 3665)

Tako, kada vlasti daju naredbe koje krše principe islama, pojedinac nije dužan da ih posluša. Ovaj hadis, zapravo, pruža osnovu legitimeteta za ustanak građana protiv bezakonja i despotizma. U ovom smislu, Šerijat se ističe kao jedina pravna tradicija koja osigurava ono što se vidi kao konačna politička sloboda. (Sab, 'El-Hurrije el-Felsafije', str. 103)

Suština ovog hadisa potvrđena je i u drugom hadisu u kojem Poslanik, alejhi selam, izjavljuje da „je najbolji oblik džihada (borbe) reći riječ istine vladaru tiraninu“. (Muhammed el-Kavzini ibn Madže, *Sunen Ibn Madže*, Istanbul, Cagly Yayinlari, 1401/1981, *Kitab el-Fitan, bab el-emr bi'l-me'na ve nehi el-munker*, hadis br. 4011)

Poslanik, alejhi selam, također, uputio je svoje sljedbenike da „govore istinu čak i ako je neprijatna“. (Džalaluddin el-Sujuti, *El-Džami' el-Sagir*, četvrta ed., Kairo, Mustafa el-Babi el-Halabi, 1954, I, 111)

U isto vrijeme, tišina inspirirana strahom od ljudi izjednačava se sa samoponiženjem, kao u sljedećem hadisu: „Ne daj da te iko ponizi!“ Na to su drugovi odgovorili: „Kako to učiniti, o Božiji Poslaniče?“ Tada je Poslanik, alejhi selam, rekao: „Kada neko vidi priliku da progovori u ime Boga, ali ne progovori, tada će mu Allah, Uzvišeni, na Sudnjem danu reći: „Šta te spriječilo da progovoriš o toj temi?“ A kada osoba odgovori: „Zbog straha od ljudi“, tada Allah kaže: „Trebalo je da se bojiš Mene i stavljaš Me iznad straha od drugih.““ (Ibn Madže, *Sunen*, *Kitab el-Fiten*, b. el-emr bi'l-ma'ruf ve nahji an el-munker)

Naglasak islama na slobodu savjesti i moralnu autonomiju pojedinca očigledan je i u sljedećem hadisu: „Kada vidite bilo koju zajednicu koja se boji reći tiraninu: „O, tiranine“, onda više nije vrijedno pripadati joj.“ (Ahmed Ibn Hanbel, *Musned el-Imam Ibn Hanbel*, 6 tom, Bejrut, Dar el-Fikr, n.i., II, 163; El-Sujuti, *El-Džami' el-Sagir*, I, 41)

Prijevod sa engleskog:
Dr. hfz. Almir Pramenković

NEMOJ MISLITI NA ROZE SLONA

Msc. Naida Karasalihović Bulić
AUTOR

Psiholozi i stručnjaci za razvoj djece već dugo naglašavaju koliko je važno davati djeci pozitivno usmjerene instrukcije. Umjesto zabrane, korisnije je djetetu reći šta može i treba uraditi. Na primjer: umjesto „nemoj trčati“ – „hodaj polako“, umjesto „ne viči“ – „pričaj tiše“... Na taj način djetetov mozak dobija konkretnu smjernicu. Dijete zna šta se od njega očekuje i lakše može prilagoditi ponašanje.

Kada pročitamo rečenicu: „Nemoj misliti na roze slona“, većina ljudi upravo tada zamisli roze slona. Ovaj jednostavan psihološki fenomen često se koristi kako bi se objasnilo na koji način naš mozak funkcionira kada pokušavamo nešto potisnuti ili zabraniti. Da bismo „ne mislili“ na nešto, naš mozak prvo mora prizvati upravo tu sliku ili misao. Tek nakon toga pokušava da je potisne. Upravo zbog toga zabrane često proizvode suprotan efekat.

Ovaj princip posebno je važan kada govorimo o djeci i njihovom razvoju. Dječji mozak nije isto što i mozak odrasle osobe. On je u procesu intenzivnog razvoja, oblikovanja i povezivanja iskustava sa emocijama. Djeca svijet ne razumiju kroz komplicirana objašnjenja, već kroz slike, emocije, ton glasa i konkretne poruke koje dobijaju od odraslih.

Djetetu često kažemo:

- „Nemoj trčati.“
- „Ne viči.“
- „Ne prosipaj.“
- „Ne diraj.“
- „Nemoj pasti.“
- „Ne boj se.“

Dječji mozak prvo registrira upravo ono što ne želimo da uradi. Umjesto da obradi negaciju, dijete zamišlja radnju: trčanje, vikanje, prosipanje, padanje ili strah. Razlog za to leži u načinu na koji se razvija dječji nervni sistem i sposobnost samoreguliranja.

Prefrontalni korteks, dio mozga zadužen za kontrolu impulsa, planiranje, razumijevanje posljedica i samokontrolu, kod djece još uvijek nije potpuno razvijen. Taj dio mozga sazrijeva godinama i nastavlja razvoj čak i tokom adolescencije. Zbog toga mala djeca ne reaguju uvijek na zabrane onako kako odrasli očekuju. Ne zato što su neposlušna ili „bezobrazna“, nego zato što njihov mozak informacije obrađuje drugačije. Kada dijete čuje riječ „ne“, ono često ne dobije jasnu instrukciju šta zapravo treba uraditi. Mozak ostaje fokusiran na zabranjenu radnju. Zato se često desi da dijete nakon rečenice „nemoj trčati“ nastavi trčati, ili nakon „ne viči“ nastavi govoriti glasno. Odrasli tada mogu pomisliti da dijete provocira ili ignorira pravila, iako je stvarni problem u načinu na koji je poruka formulirana.

Psiholozi i stručnjaci za razvoj djece već dugo naglašavaju koliko je važno davati djeci pozitivno usmjerene instrukcije. Umjesto zabrane, korisnije je djetetu reći šta može i treba uraditi. Na primjer:

- umjesto „nemoj trčati“ – „hodaj polako“,
- umjesto „ne viči“ – „pričaj tiše“,
- umjesto „nemoj bacati igračke“ – „spusti igračke na pod“,
- umjesto „ne skači po kauču“ – „sjedni ili skači na podu“.

Na taj način djetetov mozak dobija konkretnu smjernicu. Dijete zna šta se od njega očekuje i lakše može prilagoditi ponašanje.

Posebno je zanimljivo koliko emocije utiču na sposobnost djece da slušaju i uče. Kada su djeca uznemirena, uplašena, ljuta ili previše uzbuđena, njihov mozak prelazi u stanje emocionalne aktivacije. Tada racionalni dio mozga radi slabije, a dijete reagira impulsivno. Upravo zato u trenucima tantruma ili jakih emocija često ne pomažu ni prijetnje ni konstantno ponavljanje zabrana.

Odrasla osoba tada govori:

- „Prestani plakati.“
- „Ne histeriši.“
- „Ne ljuti se.“
- „Ne budi tvrdoglav.“

Dijete ne dobija pomoć da razumije emociju, već poruku da emocija nije prihvatljiva. Dugoročno, to može dovesti do zbunjenosti, potiskivanja emocija ili osjećaja da nije „dobro“ kada pokazuje ono što osjeća.

Mnogo korisniji pristup bio bi:

- „Vidim da si ljut.“
- „Teško ti je sada.“
- „Hajde da zajedno dišemo.“
- „Tu sam da ti pomognem.“

Na taj način dijete kroz odnos sa odraslim uči kako da regulira emocije. Samoregulacija se ne razvija kroz kaznu i zabranu, nego kroz iskustvo smirenog i sigurnog odnosa.

Djeca uče posmatranjem. Njihov mozak konstantno upija informacije iz okruženja. Način na koji odrasli govore, reaguju na stres, postavljaju granice i pokazuju emocije postaje model koji dijete internalizira. Ako odrasli viču „ne viči“, dijete dobija kontradiktornu poruku. Ako roditelj traži smirenost dok je sam uznemiren, dijete prvenstveno

registrira emociju, a ne riječi. Zbog toga stručnjaci često kažu da djeca ne rade ono što im govorimo, već ono što vide da radimo.

Naravno, riječ „ne“ nije zabranjena i postoje situacije kada je ona neophodna. U situacijama opasnosti dijete mora jasno i brzo čuti granicu:

- „Ne diraj utičnicu.“
- „Ne izlazi na ulicu.“
- „Stop.“

Međutim, problem nastaje kada „ne“ postane dominantan način komunikacije. Dijete koje tokom dana konstantno sluša zabrane može razviti frustraciju, otpor ili osjećaj da stalno radi nešto pogrešno. Takva komunikacija vremenom iscrpljuje i dijete i roditelja. Savremena istraživanja iz razvojne psihologije i neuropsihologije pokazuju da djeca mnogo bolje sarađuju kada se osjećaju sigurno, viđeno i povezano sa odraslom osobom. Povezanost aktivira centre u mozgu zadužene za učenje, pažnju i emocionalnu regulaciju. Strah i konstantna kritika, s druge strane, aktiviraju sistem za preživljavanje, zbog čega dijete teže sluša, pamti i kontrolira ponašanje.

Važno je razumjeti da dječji mozak nije „mali mozak odraslog čovjeka“. On je nezreo, osjetljiv i u stalnom razvoju. Dijete ne manipulira emocijama na način na koji odrasli često misle. Ono tek uči kako da razumije sebe, svijet i druge ljude. Kada promijenimo način na koji govorimo djeci, mijenjamo i način na koji ona doživljavaju sebe. Umjesto poruka fokusiranih na zabranu i grešku, djeca trebaju smjernice, podršku i jasne modele ponašanja.

Možda upravo zato priča o roze slonu nije samo zanimljiv psihološki eksperiment. Ona nas podsjeća koliko riječi imaju snagu i koliko je važno da budemo pažljivi kada komuniciramo sa djecom. Jer dječji mozak ne pamti samo ono što smo rekli, već i kako smo učinili da se osjeća.

ORIJENTALNO-BOŠNJAČKA KUĆA SMAILBEGOVIĆA U NOVOM PAZARU

Dr. Harun Crnovršanin
AUTOR

Današnja kuća porodice Smailbegović jedna je od posljednjih koja se nalazi na čuvenom Carigradskom drumu (Stambol džadi) koju su komunisti preimenovali u ulicu 1. maj. Ona, kao i sve bošnjačke kuće osmanlijskog stila, ima burnu prošlost. Zahvaljujući predusretljivosti arhitekta Mithata Smailbegovića (1964), autor ovog teksta imao je čast da razgovara sa njegovom majkom hadži Nadžijom Smailbegović (1936) i njegovom snahom Zakirom (Memić) Smailbegović (1958).

RAZGOVOR SA HADŽI NADŽIJOM (GEGIĆ) SMAILBEGOVIĆ

Krajem decembra 2024. godine, Mithat je poveo autora kod njegove majke hadži Nadžije da čuje njenu priču vezano za historijat stare kuće koja se nalazi na adresi ul. 1. maj br. 134. Kuća u kojoj sada živi Mithat i njegova majka Nadžija nalazi se na adresi ul. Jugovića br. 7.

Kada su ušli u hadži Nadžijinu sobu ona je, skrušeno i u tišini, učila Kur'an Časni. Nakon što je završila sa učenjem, otpočeo je veoma spontan i prijatan razgovor autora i hadži Nadžije. Ona pripada onoj generaciji pravih pazarskih hanuma i muminki kojih je danas sve manje. Iako je tada napunila 88 godina, ona ima odlično pamćenje i sjeća se svega onog što je vezano za historijat kuće o kojoj je riječ u ovom tekstu. Njena priča ide ovako:

„Prvi vlasnik naše stare kuće u Prvomajskoj ulici bio je jedan turski oficir kojem sam ime zaboravila. Pored nje bila je još jedna njegova velika kuća koja je porušena prije dvadesetak godina. Na njenom mjestu napravljena je nova kuća koja pripada Esadu Gusincu. Znači, ovaj prvi vlasnik, turski oficir, imao je dvije velike kuće do same ulice i veliku bašću iza njih.

Taj oficir i njegova žena nisu imali djece, pa su usvojili dvije djevojke iz grada - jedna se zvala Adila Gluhavićanin i ona je čistila kuću, a druga se zvala Remzija i ona je spremala jelo. Vlasnik ovih kuća razbolio se od tuberkuloze i umro. Ukopan je kod Gurbi-babinog turbeta na Gazilaru.

Djevojka Adila, koju je oficir usvojio, udala se za poznatog pazarskog trgovca Ibrahima Gegića (1890-1974). Ibrahim je u braku sa Adilom, koja je bila njegova prva žena, imao sina Abdulaha-Duceta i kćerke: Nedžmiju i Vasviju. Abdulah, poznati fudbalski trener u bivšoj Jugoslaviji, u Novom Pazaru i šire poznat je po nadimku Duce. On je u braku sa Biserom (Škrijelj) imao tri sina: Anadol, Brisel i Ur.

Preostala kuća Smailbegovića u ul. 1. maj br. 134 u Novom Pazaru

Abdulahova sestra Nedžmija je u braku sa Rifom Agovićem dobila sinove: Ismaila, Ragiba i Ediba te kćerku Džemilu. Njegova druga sestra Vasvija je u braku sa Halimom Gusincem dobila sinove: Emina, Esada i Envera.

Ibrahim Gegić je sa drugom suprugom Ramizom Prenča (1916-1981) dobio kćerku Nadžiju - to sam ja. Moj otac Ibrahim je, pored ove kuće u Prvomajskoj br. 134, o kojoj sada pričamo, imao je i svoja dva dućana u čaršiji. Jedan veliki dućan nalazio se pored čuvene Kolo džamije i stradao je u bombardovanju Novog Pazara 7. novembra 1944. godine. Drugi dućan bio je pored radnje Buca frizera. I on je srušen kada se pravila zgrada današnjeg Suda sa lokalima u prizemlju. Na mjestu gdje je bio dućan sada je pješački prolaz. Nalazio se tačno između nekadašnje Jugobanke i vunovlačarsko-farbarske radnje.

Tada je predsjednik opštine bio Asim Krlić i za taj dućan isplaćeno je tadašnjih milion dinara. Novac su podijelili nasljednici.

Ovaj dućan do ulice bio je tri metra širok i sedam metara dužak. Iza dućana je bila i magaza. Moj otac Ibrahim bavio se trgovinom tekstila i prehrane. Nakon rata, partizani su mu konfiskovali cjelokupnu robu. Ja sam se udala za Zejnela Smailbegovića (1930-2005) i sa njim rodila sinove: Nusreta i Mithata te kćerku Nerminu.

Ova kuća u Prvomajskoj br. 134 je moj miraz i poklonila sam je mojem rahmetli sinu Nusretu. On je u braku sa Zakirom Memić (1958) dobio kćerke: Eminu i Edinu. Moj mlađi sin Mithat oženjen je Almom Đulović i sa njom ima dvije kćerke: Zehru i Nadiju. Moja kćerka Nermina (1959) ima kćerku jediničnicu po imenu Azra (1985).

Moj sin Nusret bolovao je 14 mjeseci i na Ahiret je preselio 2003. godine, u svojoj 46-oj godini života. Ostavio mi je u amanet da za njega obavim hadž. Da bi obavila hadž za sina morala sam prvo za sebe da obavim hadž. Za sebe sam obavila 2007. godine, a za sina hadž-bedel 2008. godine.“

OPIS KUĆE U PRVOMAJSKOJ ULICI

U ovoj kući danas živi Nusretova supruga Zakira, dok su joj kćerke udate. Prije autorovog obilaska kuće, njen djever Mithat najavio se Zakiri i objasnio svrhu posjete. Zakira je sa velikom ljubaznošću pokazala sve prostorije i ispričala ono što zna o kući.

„Na prizemlju kuće bila je velika soba sa hamamom i dušeklucima te mutfak (kuhinja) sa izlazom u avliju. Na sprat vode drvene stepenice. Iz hodnika se ulazi u tri sobe. Jedna od njih je velika *alaturka* soba, sa čoškom nad ulicom, koja je sačuvala svoj originalni izgled do danas. Na spratu je ranije postojao nužnik.

Danas kuća sa avlijom ima ukopno tri ara površine. Ranije se u avliji nalazila oklukhana sa štalom, kasnije su postojale i košnice sa pčelama, kojih danas nema.“

Dvije kuće koje je sagradio turski oficir koje je naslijedila familija Smailbegović u ul. 1 maj u N. Pazaru. Kuća sa lijeve strane je porušena.

SLOBODA – IZAZOV ZAPADNE CIVILIZACIJE

Rahmetli muftija Muamer Zukorlić
AUTOR

(3. DIO)

Postoje slobodni umovi koje ne može da zatvori vandredno stanje, policijski sat, medijska hajka, propaganda. Slobodni umovi su najjača moć pravih vrijednosti ljudske vrste i civilizacije. Oni su meni neka vrsta nade koja neće dopustiti da zavlada tama, čak i kada izgleda da su poluge moći na suprotnoj strani.

Prva opasnost zapadne civilizacije jeste raskorak između etike i slobode. Drugi problem je opet vezan za etiku, ali vrlo konkretno jeste pitanje interesa i slobode, a možemo kazati pitanje interesa i etike. To je ono u čemu zapadna civilizacija, pogotovo kroz političke sisteme, polako klizi prema dolje. Interes je također nešto što je sastavni dio čovjeka. To je drvo koje ima duboke korijene u onom prizemnom aspektu čovjeka, njegovom tjelesnom aspektu gdje stanuju strasti i požude, u onom zemaljskom aspektu čovjeka. Korijeni tog drveta su tu i svaki čovjek ima nagon prema ličnom banalnom interesu. U osnovi, to nije problem kao pojava i fenomen. Problem je eskalacija i apsolutna dominacija interesa u vrednovanju, odlučivanju, rasuđivanju. To što čovjek ima interes nije problem i dokle god etički principi ograničavaju interes to nije problem. Interes čovjeka je da živi, jede, pije, spava, zarađuje, uživa i oni su u načelu legitimni. Prestaju biti legitimni kada počnu gaziti principe i okvire koji ih legitimiziraju. Hoću da se bogatim, ali nemam skrupula - hoću da pljačkam, krađem, tlačim, iznuđujem, eksploatišem slabe itd. Postoji zakoniti i nezakoniti aspekt. Možeš uživati, ali se zna kako u svakom pogledu - u novcu, zadovoljenju strasti i bilo kada, jer postoji jasan okvir definiran da bi nešto bilo legalno i legitimno, zna se kako i preko toga nije dozvoljeno. Sta je problem u civilizacijskom smislu?

Do prije 50 godina Zapad je u svojoj javnoj retorici, prije svega političkoj, isticao ipak neke ideale, principe koje su općeuniverzalnog karaktera, kao što su ljudska prava i pravda. Čak i kada to nije bilo iskreno, isticano je kada su se miješali u nekim zemljama gdje su intervenirali iz svojih razloga i to se pakovalo kao da se tamo sprečava nečija diktatura. Da li primjećujete da zadnjih 20 godina nemaju potrebu ni zapakuju. Ranije su govorili o idealima, a pakovali interese u paket formulacija ili diskursa o idealu. Sada nemate ni pokušaj pakovanja. Kaže se: „Ova tačka je naš interes, idemo tamo sa vojskom, pobićemo vas.“ Kažu da u Iraku ima neko oružje, oni kažu nemaju, a Zapad ustane, pobije, spali sve i na kraju se ispostavi da nema nuklearnog ni hemijskog oružja. Potoci krvi, ubijeni, a niko apsolutno ne odgovara za posljedice i zašto su ljudi ubijeni. Imamo jednu razularenost koja dolazi sa Zapada u pogledu etabriranja interesa kao ključne mjere rasuđivanja. To je nova zasjeda i slijepa ulica za zapadnu slobodu, koja je u savremenoj civilizaciji doživjela vrhunac upravo na tom Zapadu. To je nešto što je problem.

Još nešto što predstavlja problem u korelaciji sa slobodom jeste pitanje vlasti i slobode. Vlast je uvijek ta koja pretendira da ugrozi slobodu. Univerzalne vrijednosti, među kojima je sloboda, zapravo su ograničavajuće. Ono što bi moglo da bude sljedeće, ukoliko zapadna civilizacija nastavi da klizi

ovim padom, jeste upravo mogućnost da u nekom trenutku na površinu mogu isplivati moćnici, bilo u političkoj dimenziji, bilo u dimenziji vladara iz sjene kroz transnacionalne kompanije, bilo kroz stvarne gospodare moći i reći da ne mogu više postojati tržišna privreda, konkurencija, zakoni, banke, tendere, međunarodna trgovinska organizacija, MMF, jer je sve to komplicirano. „Hajmo vratiti sve na rimski model gdje postoje Rimljani i robovi, Rimljani i građani robovi, Rimljani i barbari. To je jednostavnije.“ Nemojmo isključivati i to jer se uvijek tako dešavalo. Zato koristim ovaj pojam *čorsokak*, koji nije dovoljno akademski, ali je slikovit. Kada se dođe do kraja i iverice uvijek se pada. Nikada se ne penje te kada dođete do iverice već padate. Kada padate vraćate se na nešto staro. Ako još tome dodamo cjelokupnu krizu ideja u Evropi, tj. bezidejnost na Zapadu, bilo u književnosti, umjetnosti, kulturi, politici. Nemate novih ideja iz centara kulture poput Pariza, Švedske akademije nauka i umjetnosti i centara gdje smo imali nekada snopove svjetla u idejama progresivnosti, bez obzira na neke zamjerke. Sada više nemate ni toga. Imate posnost, bezidejnost i iscijedenost, pa ako tome dodate ponovno vraćanje ideje primitivnog nacionalizma kroz razne forme i oblike - političke i umjetničke, nije daleko da imamo razloga biti zabrinuti.

Kada dođemo u situaciju gdje se podigne velika prašina, kao što je sada ova pandemija, javlja se pitanje zloupotrebe ovog stanja i mogućnosti kroz koje će se razvijati ova situacija, jer nije normalno da se zbog jednog virusa desi kolaps svijeta i država. Imate toliko moćnih država koje u jednom trenutku postaju nemoćne, neovisno o tome da li mislimo da postoji neka tajna ruka iza toga ili ne. I ako ne postoji, u oba slučaja moguće je ovo stanje upotrijebiti ili zloupotrijebiti. Ako budu pozitivni jači upotrijebit će ga, a ako negativni budu jači onda će ga zloupotrijebiti. Zloupotreba bi značila redukciju ostvarenih univerzalnih vrijednosti u sistemskom smislu u najnaprednijem aspektu ljudske civilizacije, a to je zapadna civilizacija. Tu moramo biti budni, tu slobodoumni ljudi moraju biti budni. Sta god da se desilo. Postoje slobodni umovi koje ne može da zatvori vandredno stanje, policijski sat, medijska hajka, propaganda. Slobodni umovi su najjača moć pravih vrijednosti ljudske vrste i civilizacije. Oni su meni neka vrsta nade koja neće dopustiti da zavlada tama, čak i kada izgleda da su poluge moći na suprotnoj strani. Ostaje sada da pratimo dalje kako će se sve odvijati. Prije nedjelju ili dvije bila je konfuzija i polako se kristaliziraju koncepti i ljudi, naučnici i ljekari koji drugačije misle, infektozi iz Njemačke, Francuske i drugih zemalja gdje i dalje vladaju slobode i mogućnost da se oglasite. Nema veze da li ste manjinski ili većinski, ali dajte argumente, pa će se još više sve kristalizirati, kao što se polako kristaliziraju koncepti.

Ne možemo zamjeriti ni strogim ni manje strožim konceptima, jer svi su prvi put suočeni sa ovim, ali bi mogli zamjeriti ukoliko se to pretvori u inat. Preporučujem u predsjedniku Vučiću i njegovom timu da ne dozvole sebi kapricioznost i ako su odlučili da stežu, onda neka stežu do kraja. Ako ste ograničili kretanje od 17 do 5 h ujutru, hajde da vidimo šta su rezultati. Ima rezultata, ne možemo govoriti da niko ne sluša, jer nije tačno. Apsolutna većina sluša, pametni su i restriktivne mjere su zbog jedne male manjine. Također, podići to na 24 h karantina nisam siguran da je pametno i dobro.

Ne znam da li ima ko da ga posavjetuje da sa tim ne žuri i ne prihvata sve što mu Kinezi kažu, jer mi nismo Kinezi i ovo nije Kina. Dobro bi bilo da čuje druge glasove i argumente, jer kada radite nepoznatu stvar nikada ne znate šta će se iz toga izroditi. Nikada ne znate, jer to stezanje i presing je kao opruga - stežete, ali uvijek postoji tačka kada se opruga opusti i uzvratiti. To su sve stvari o kojima treba duboko promišljati sociološki, psihološki, pa na kraju i politički. To nisu stvari koje su za potcijeniti.

Rasterećeno upoređujemo koncepte, jer zašto može nešto tako u Njemačkoj. U toj Njemačkoj je 20% ljudi sa Balkana i spolja i ponašaju se kao Nijemci. Nisam čuo da ne poštuju odluke. Nije tačno. Švicarska i Francuska reducirale su te norme, svi su strogi prema okupljanjima, socijalnom kontaktu, ali postoje razni koncepti da li se ta strogost mora sprovesti u zatvorenim prostorima ili ne mora. Tu postoje nijanse. Moramo biti rasterećeni i dopustiti s obzirom da ne postoji neko ozbiljnije iskustvo, jer kinesko iskustvo je samo dva mjeseca starije. To je uspjelo u kineskim okolnostima koje imaju svoje specifičnosti. Svaki život je gubitak, ali nema razloga za nervozu vrha države niti Kriznog štaba. Nema razloga, jer ovo ide dobro. Mislim da treba sve to do kraja uzeti u obzir. Isto tako, mi koji smo misleća bića imamo pravo razrađivati alternative. Ne možemo reći da su vakcine buduće teorije zavjere, čipovi teorije zavjere. Sam Kisindžer, koga tretiraju da je jedan od ključnih faktora tajnih struktura, imao je poznatu izreku: „To što sam ja paranoican ne znači da me ne prate i to što nešto liči na teoriju zavjere ne znači da nije tačno.“ Sve ćemo pratiti, promišljati, ali budite sigurni da su iskustvu sa ovom pandemijom slabe tačke vakcina i čipovi. Ukoliko se pojavi za tri mjeseca, godinu, dvije ideje o vakcinama koja će biti nasilno namešana, ili neka čipovanja, znajte da imamo redukciju slobode. To je program koji je postojao prije, čiji dio je ovo sa virusom, ili je program koji je čekao da se desi nešto ovako, pa ulazi na scenu. Za mene to nije bitno, ali to su pojave koje ćemo promatrati i koje bi mogle alarmirati da se ova situacija želi iskoristiti za prepakivanje svijeta i postavljanje određenog svjetskog poretka u kome bi se vratila neka vrsta robovlasničkog sistema.

Sada imamo robovlasničke sisteme u mnogim dijelovima svijeta koji su zapakovani na razne načine, ali bi ovo bilo neko novo prepakivanje i svakako da mi koji držimo do etike, ljudskog dostojanstva, slobode, koji u slobodu i ljudsko dostojanstvo vjerujemo kao u vrlinu za koju se vrijedi boriti svim mogućim sredstvima i po svaku cijenu, ostat ćemo dosljedni ovim stavovima. Siguran sam da to ne može tek tako da se instalira i nametne, bez obzira što se sada pokazalo da je čovjek mnogo slabiji individualno, kolektivno i sistemski. Države su mnogo slabije nego što smo mislili. Bez obzira na sve to, svijet kroz cijelu povijest počiva na ravnotežama, čak i kada se nešto što može biti prijetnja za ljudsku slobodu i samog čovjeka toliko jako organizira i predstavi moćnim i superiornim, uvijek se pojavi opozicija i alternativa tome. Slobode je previše bilo u Zapadnoj Evropi da se ne može tek tako ugasi svjetlo kod onih koji su iskreno vjerovali u tu slobodu. Mislim da bi ova opservacija mogla koristiti ljudima da nađu odgovore na mnoga pitanja koja dolaze meni.

SULEJMAN-EF. BAŽDAR

Dana 12.05.2026. godine u 38. godini života na Ahi-ret je, nakon kratke i teške bolesti, preselio sjenički imam Sulejman-ef. Baždar, svršeni Medrese Gazi Isa-beg i Fakulteta za islamske studije, poznat po svom lijepom ahlakom i mekamu.

Dženaza namaz klanjan je 14. maja sa podne namaza ispred Sabur džamije u Sjenici, a ukop rahmetlije obavljen je na mezarju Baruthana.

Veliki broj vjernika, članova porodice, prijatelja i kolega klanjao je dženazu imamu Sulejman-ef. Baždaru.

Dženazu namaz predvodio je predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, koji je u emotivnom obraćanju kazao da je Sulejman-efendija bio primjer časnog i čestitog imama, koji je svojim radom, ponašanjem i odnosom prema ljudima ostavio dubok trag u Islamskoj zajednici i među vjernicima.

– Klanjali smo dženazu našem Sulejman-efendiji. Častan i čestit bio je kao učenik Medrese, još bolji na Islamskom fakultetu, a još bolji kao imam sa džubom i ahmedijom. Naš Suki-efendija je ovdje ispred nas i on nam poručuje: „Ja idem ispred vas, a vi ćete doći za mnom tamo.“ Živio je koliko je Allah dragi odredio. Obraza je bio poput ove bijele ahmedije, da znate braćo. Ahlaka i morala poput ovog crvenog fesa. Čitav vijek takav je bio i u džematu i na svakom drugom mjestu. Vodio je računa da nikada nikoga ne upahne i dok je dersio, i dok vam se obraćao i dok je razgovarao. To je ono što je njega krasilo. I on se danas vraća svome Gospodaru. U džematu gdje je bio, bio je ponos, da znate. I u Zajednici koju je branio i čuvao, bio je

ponos. I na svjetskim takmičenjima kao učaj Kur'ana, a u mnogo država bio je dobar učaj Kur'ana. Plijenio je svojom ljepotom, lijepim ahlakom i pravilnim učenjem Kur'ana. Njegovi ezani i danas se slušaju, njegove ilahije i mevludi. Takav je bio naš Sulejman-efendija. Nosio se dobro sa ovim izazovom i nedavno, dok smo sjedili, kaže on svom sinu Aidu: „Moj će sin, ako Bog da, mojim stopama da ide.“ I on će od danas, sve dok ne završi škole, biti emanet Islamske zajednice, da znate braćo. Teško je kada svi dosadašnji direktori Medrese i svi dosadašnji dekan FIS-a danas njemu klanjaju dženazu. I profesori, i njegovi kolege i imami. Nama je isto kao kada roditelj ispraća dijete. Gospodaru naš, mi Te molimo, podari našem Sulejmanu najljepše mjesto u Džennetu. Gospodaru naš, mi vjerujemo da si ga Ti kroz iskušenje bolesti očistio i uzeo Sebi čistog od grijeha. Gospodaru naš, mi svjedočimo da smo njega u Zajednici imali kao bajrak, časnog i čestitog imama, koji je učestvovao od početka do kraja u odbrani Islamske zajednice od agresije. Gospodaru naš, njegovom dženazom danas ispred Sabur džamije ovaj plato će biti musala – musala Sabur džamije. Dragi Allahu, sačuvaj mu porodicu, podari im sabura, nagradi sve one koji su došli ovdje da ga isprate nagradom kako Ti nagrađuješ. Allahu dragi, olakšaj mu boravak u kaburu. Draga braćo, hvala vam svima što ste došli. Ovo je i za nas u Zajednici veliko iskušenje, jer ispraćamo jednog od vrlo mladih bajraktara, imama i nasljednika Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.“

Iza rahmetli Sulejman-ef. Baždara ostali su majka, supruga, sin, sestra, ostala porodica i brojni prijatelji.

SVIJET ISLAMA

IZRAELSKA VOJSKA ZAPLIJENILA VIŠE OD 40 BRODOVA IZ FLOTILE „GLOBAL SUMUD“

Izraelska vojska zaplijenila je više od 40 od ukupno 54 broda koji su učestvovali u flotili „Global Sumud“ na njenom putu prema Gazi, prenose izraelski mediji.

Vojska je također privela blizu 300 aktivista.

Izraelska mornarica još uvijek nije presrela sve brodove iz flotile, te se nekoliko čamaca i dalje nalazi na otvorenom moru.

Izraelska vojska pokrenula je napad na humanitarnu flotilu „Global Sumud“, koja je plovila prema Gazi, u međunarodnim vodama.

UN-OVA EKSPERTICA OPTUŽILA IZRAEL ZA GRUBO ZANEMARIVANJE ZLOSTAVLJANJA PALESTINSKIH PRITVORENIKA

Specijalna izvišteljica Ujedinjenih nacija za mučenje optužila je Izrael za grubo zanemarivanje humanog postupanja prema palestinskim pritvorenicima, upozorivši da su vanredne mjere uvedene nakon napada 7. oktobra 2023. godine izložile zatvorenike mučenju, seksualnom nasilju i potencijalno nezakonitim smrtima.

U saopćenju, izvišteljica Alice Jill Edwards iznijela je navode o teškim premlaćivanjima, elektrošokovima, prisilnim položajima tijela, uskraćivanju sna, izgladnjivanju i dugotrajnom pritvoru bez kontakta s vanjskim svijetom u izraelskim objektima.

Navela je da su uslovi obilježeni prenatrpanošću, bolestima, uskraćivanjem medicinske njege te nedostatkom ventilacije i sunčeve svjetlosti.

Njena istraga zabilježila je 52 slučaja mučenja ili zlostavljanja i 33 slučaja seksualnog mučenja ili seksualiziranog zlostavljanja.

Izvišteljica je također izrazila zabrinutost zbog najmanje 94 prijavljene smrti u pritvoru od oktobra 2023. godine, za koje tvrdi da nisu istražene. Obdukcioni nalazi navedeni u izvještaju ukazuju na povrede uključujući slomljena rebra, krvarenja i razderane organe.

NEVIĐEN ČIN BRUTALNOSTI: KAKO NOVI IZRAELSKI ZAKON PALESTINCE AUTOMATSKI STAVLJA NA SMRTNU KAZNU

Izrael je postao prva „demokratija“ usklađena sa Zapadom koja je donijela zakon o obaveznoj smrtnoj kazni usmjerenoj na jednu etničku grupu pod vojnom okupacijom. Prema novom zakonu, vojni sudovi koji sude Palestincima čiji su napadi rezultirali smrću Izraelca moraju izreći smrtnu kaznu kao jedinu dostupnu presudu, osim ako sud ne utvrdi posebne okolnosti koje omogućavaju doživotni zatvor.

Nakon što presuda postane pravosnažna, kazna se mora izvršiti u roku od 90 dana.

Prema riječima Nasira Qadrija, stručnjaka za međunarodno pravo i profesora na Univerzitetu Koc, u izraelskim sudovima vojne naredbe uvijek imaju prednost nad izraelskim i međunarodnim

pravom.

Prije glasanja zakon je već naišao na široke osude, ne samo palestinskih organizacija i međunarodnih tijela za ljudska prava, nego i unutar samog izraelskog pravnog sistema.

Qadri tvrdi da se radi o diskriminatornom ponašanju prema međunarodnom pravu.

UN UPOZORAVA: VIŠE OD 125.000 SLUČAJEVA KOŽNIH INFEKCIJA U GAZI

Više od 125.000 slučajeva infekcija kože povezanih s pacovima i parazitima prijavljeno je u Pojasu Gaze tokom prvih pet mjeseci ove godine.

Izraelski genocid u blokiranoj enklavi uzrokovao je široko rasprostranjene bolesti i širenje glodara.

Prema podacima Ministarstva zdravstva Gaze, najmanje 877 Palestinaca je ubijeno, a 2.602 povrijeđeno od proglašenja prekida vatre u oktobru 2025. godine.

U izraelskim napadima ubijeno je više od 72.000 ljudi, uglavnom žena i djece, a povrijeđeno više od 172.000 od oktobra 2023. godine, prema podacima Ministarstva.

Uprkos prekidu vatre objavljenom prošlog oktobra, Izrael je nastavio ograničavati ulazak dogovorene humanitarne pomoći u enklavu, gdje se oko 2,4 miliona Palestinaca, uključujući 1,5 milion raseljenih osoba, suočava s teškim humanitarnim uslovima.

ISLAMSKA ZAJEDNICA U SRBIJI
MEDRESA "GAZI ISA-BEG"
Secondary Islamic School
"Gazi Isa-beg"
Novi Pazar

الطائفة الإسلامية في صربيا
مدرسة "غازي عيسى بك"
الثانوية الإسلامية
نوفي بازار

No: 45 / 26 الرقم المسلسل

Date: 20.4 2026. god.: التاريخ

Na osnovu člana 52. Statuta, Upravni odbor Medrese "Gazi Isa-beg" u Novom Pazaru raspisuje

K O N K U R S

ZA UPIS UČENIKA U PRVI RAZRED MEDRESE „GAZI ISA-BEG“ U NOVOM PAZARU U ŠKOLSKOJ 2026/2027. GODINI

Školovanje u Medresi "Gazi Isa-beg" traje četiri godine. Škola je internatskog tipa.

Kandidat za prijem u Medresu treba da ispunjava sljedeće uslove:

- da nije stariji-a od 17 godina,
- da je završio-la osmogodišnju školu s odličnim ili vrlo dobrim uspjehom i primjernim vladanjem,
- da je duševno i tjelesno zdrav-a,
- da je završio-la drugi stupanj vjeronauke.

Kandidati koji su hafizi, učenici generacije u osnovnoj školi ili učenici koji su ostvarili odličan uspjeh i primjerno vladanje u posljednja četiri razreda osnovne škole, uz priložene dokumente kojima potvrđuju svoj status, bit će bodovani s najvećim brojem bodova po svim kriterijima bodovanja i kao takvi odmah primljeni (neće polagati prijemni ispit).

Prijemni ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dijela. Prednost za upis imaju kandidati koji su završili osmogodišnju školu s odličnim uspjehom i oni koji na prijemnom ispitu pokažu najviše znanja.

Prijemni ispit će se održati u Medresi "Gazi Isa-beg" u Novom Pazaru u subotu, 20. juna, 2026. godine, za muškarce i djevojke.

Prijemni ispit počinje u devet sati (09:00 h),

Molbe za prijemni ispit i dokumenta kandidati će lično podnijeti ili elektronskom poštom za one iz inostranstva na adresu: Medresa "Gazi Isa-beg" ulica Gradska 1/b, 36300 Novi Pazar ili putem

E-maila: npmedresa@gmail.com

Krajnji rok za podnošenje molbi je 19. jun 2026. godine.

Uz molbe prilažu se i sljedeća dokumenta:

- izvod iz matične knjige rođenih,
- svjedočanstvo o završenoj osmogodišnjoj školi ili svjedočanstva za 5, 6, 7 i 8. razred (svjedočanstva posljednja četiri razreda osnovne škole).

- ljekarsko uvjerenje da je kandidat duševno i tjelesno zdrav-a,
- pisani pristanak roditelja ili staratelja da kandidat može upisati Medresu,
- pisani pristanak roditelja, staratelja ili Medžlisa (džematskog odbora) Islamske zajednice da će redovno izvršavati materijalne obaveze prema Medresi.

Molimo sve kandidate da tačno naznače adresu prebivališta i broj telefona kako bismo ih uredno i na vrijeme mogli obavijestiti o rezultatima prijemnog ispita.

Naknadne molbe i molbe sa nepotpunom dokumentacijom neće se uzimati u razmatranje.

Kandidati koji su zainteresirani za upis u Medresu mogu koristiti Informator koji sadrži pitanja iz testa na prijemnom ispitu.

Ostale informacije mogu se dobiti na telefon: +38120311770 ili putem e-maila: npmedresa@gmail.com

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA

Prof. dr Enver ef. Gicić

Adresa: Gradska 1b, 36300 N. Pazar, R Srbija, E-mail: medresa@ptt.rs / npmedresa@gmail.com , tel/fax: (+381) 20 311-770
Matični br. 17116681, PIB 102401598, žiro račun: 265-3300310006226-53

Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru
Faculty of Islamic Studies in Novi Pazar

Raspisuje konkurs za upis na

OSNOVNE STUDIJE

2026/27.

Studijski programi:

- *Islamistika*
- *Pedagogija i komunikologija*

Prvi upisni rok:

Predaja dokumentacije **od 01. do 30. juna**

Prijemni ispit **01. jula 2026. godine u 10h**

Drugi upisni rok:

Predaja dokumentacije **od 01. do 12. septembra**

Prijemni ispit **14. septembra 2026. godine u 10h**

Potrebna dokumenta:

- Izvod iz matične knjige rođenih
- Svjedočanstva svih razreda srednjeg obrazovanja
- Diplomu o završenom četvorogodišnjem obrazovanju

DOKUMENTA SE PREDAJU STUDENTSKOJ SLUŽBI ILI SEKRETARU FIS-A

VIŠE INFORMACIJA NA FAKULTETU ZA ISLAMSKE STUDIJE ILI PUTEM

e-mail: studentska.sluzba@fis.edu.rs; sekretar@fis.edu.rs

ili na tel: +381 20 316 904

SANDŽAK MEDIA

KOMPLETNA REKLAMNA KAMPANJA NA JEDNOM MJESTU

SANDŽAK TV

REFREF
radio 105.8

REFREF RADIO

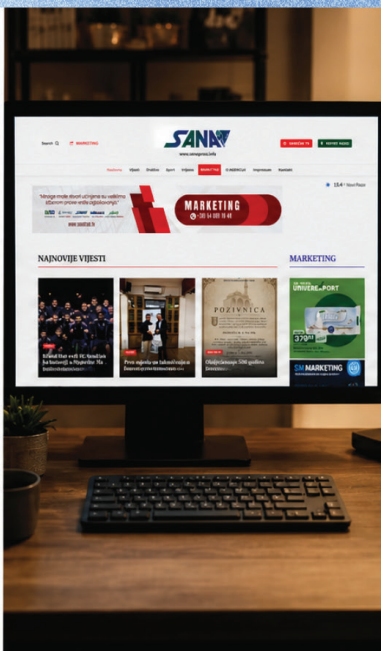
AGENCIJA SANA

GLAS ISLAMA

BILBORD

NAŠ PORTFOLIO USPJEŠNIH SARADNJI

Sandžak Media predstavlja udružene snage slobodnih medija.
Nudimo vam TV, radio, web portal i outdoor oglašavanje
uz dokazano bogato iskustvo i saradnju sa najvećim
domaćim i stranim kompanijama.

MARKETINGTIM

+ 381 64 889 18 48

marketing@sandzakmedia.com

SANDŽAK TV
www.sandzak.tv

REFREF
radio 105.8

REFREF RADIO
www.app.refref.info

AGENCIJA SANA
www.sanapress.info

GLAS ISLAMA
www.glas-islama.com

"Mnoge male stvari postale su velike izborom prave vrste oglašavanja.." Mark Twain

Predstavite svoje poslovanje kroz snažnu i raznovrsnu medijsku mrežu koja garantuje vidljivost u Srbiji, regionu i dijaspori.

TELEVIZIJA SANDŽAK

Naslednica prve televizije na ovom prostoru i jedan od najrespektabilnijih regionalnih medija. Sa stalnim rastom gledanosti i prisustvom na kablovskim mrežama, internetu i mobilnim aplikacijama, omogućava da Vaša reklama stigne do širokog auditorijuma u zemlji i inostranstvu.

REFREF RADIO (105,8 MHZ)

Jedini vjersko-edukativni radio u Sandžaku posvećen porodičnim, kulturnim i moralnim vrijednostima. Program se emituje u Novom Pazaru na 105.8 MHz, kao i putem interneta i mobilne aplikacije, uz dugogodišnje povjerenje slušalaca.

SANAPRESS PORTAL

Savremen informativni portal koji pravovremeno i objektivno izvještava o najvažnijim događajima iz zemlje i svijeta. Nudi različite mogućnosti oglašavanja: banere, slidere i PR tekstove za detaljnu promociju vaših proizvoda i usluga.

LED BILBORDI

Efikanas i moderan način oglašavanja na najprometnijim lokacijama u Novom Pazaru. Dinamičan prikaz reklama osigurava stalnu vidljivost i jasan efekat.

GLAS ISLAMA

Ugledan časopis koji od 1997. godine obrađuje vjerske, društvene i kulturne teme. Distribuirana se na domaćem tržištu i u zemljama Zapadne Evrope, čime vašoj reklami obezbjeđuje veću efektivnost.

ZAŠTO ODABRATI NAS?

- ✓ Kombinacija TV, radija, online i outdoor oglašavanja
- ✓ Veliki i raznovrstan auditorijum
- ✓ Prisustvo na domaćem tržištu i u dijaspori
- ✓ Fleksibilne mogućnosti promocije

MARKETING TIM

+ 381 64 889 18 48

marketing@sandzakmedia.com

/sandzak.televizija

@sandzak.tv

@sandzak.tv

Vaš partner u očuvanju zdravlja

**Poliklinika
GRLICA**

www.poliklinikagrlica.rs

kids

Mnogo je razloga da posjetite butik Tam Tam

DJEČIJA KONFEKCIJA

- KOMPLETAN BEBI PROGRAM
- GARDEROBA ZA DJECU DO 15 GODINA
- FARMERKE, TRENERKE, DUKSERICE,
- BADEN MANTILIĆI, HALJINICE ZA CURICE...

Rifata Burdževića 1, zgrada FIS-a. Novi Pazar

vodič kroz djetinjstvo vašeg djeteta

POLIKLINIKA I LABORATORIJA

Dr Suljović

**VAŠE ZDRAVLJE,
NAŠ PRIORITET.**

020 311 055

066 311 055

Poliklinika dr Suljovic

drsuljovic

**Kej 37. sandžačke divizije,
"Jezero" B**